

ГОВЬ ХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД

(Монгол Улсад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж)

**Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр
дуусгавар болсон тайлант жил**

(Хараат Бус Аудиторын Тайлангийн хамт)

АГУУЛГА

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГУУД:

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Байдлын Тайлан	1
Нэгтгэсэн Ашиг, Алдагдал болон Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан.....	2
Нэгтгэсэн Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан	3
Нэгтгэсэн Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан.....	4
Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд.....	5

Ерөнхий мэдээлэл

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн дарга	Д. Гэрэлмаа
Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн гишүүд	Ц. Баатарсайхан Д. Хулан Ж. Оюунчимэг Хидэо Савада
Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн хараат бус гишүүд	Такэши Камбэ Д. Хүрэлбаатар М. Баяр А. Жаргалмаа
Нарийн бичгийн дарга	М. Сэлэнгэ
Харилцагч банкууд	Хаан Банк Голомт Банк Хас Банк Худалдаа Хөгжлийн Банк Америкийн Банк Корпораци Дойче Банк Эй Жи Хятадын Бүтээн Байгуулалтын Банк Корпораци
Албан хаяг	Говь үйлдвэрийн байр, үйлдвэрийн гудамж Хан-Уул дүүрэг, 3-р хороо Улаанбаатар-17062, Монгол улс
Хараат бус аудитор	КЭЙ ПИ ЭМ ЖИ АУДИТ ХХК Монгол Улс, Улаанбаатар хот 14240, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө 17, Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Гүйцэтгэх Удирдлагын Мэдэгдэл

Говь ХК-ийн удирдлага нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх, тайлагнах үүрэгтэй.

Говь ХК болон түүний охин компаниуд (цаашид хамтад нь “Групп” гэх)-ын нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь СТОУС-ын Стандартуудын дагуу бэлтгэгдсэн. Группийн удирдлага нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв илэрхийлсэн гэдгийг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Группийн удирдлага нь Группийн санхүүгийн байдлыг үндэслэлтэй, үнэн зөв илэрхийлж чадах, санхүүгийн тайлангууд нь тодруулга 2-оос 4-т дурдсан шаардлагуудад нийцсэн гэдгийг баталгаажуулах боломжийг хангах зөв зохистой нягтлан бодох бүртгэлийг хөтөлж байгаа гэдгийг баталгаажуулах үүрэгтэй.

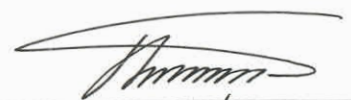
Мөн удирдлага нь Группийн эд хөрөнгийг хадгалан хамгаалах, аливаа залилан ашиглан, зүй бус үйлдлээс сэргийлэх, ийм үйлдэл гарвал илрүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх ерөнхий үүрэгтэй.

Группийн удирдлага нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тохиромжтой бодлогыг сонгож, тууштайгаар хэрэглэж, үндэслэлтэй, нягт нямбай тооцоолол, үнэлэмж хийж, бүх холбогдох нягтлан бодох бүртгэлийн стандартыг мөрдсөн гэж үзэж байна.

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг удирдлага шийдвэрийн дагуу зөвшөөрч батлав.

Ц. Баатарсайхан
"ГОВЬ" ХЭВ-ийн ТӨСӨН
Гүйцэтгэх Захирал

Б. Энхмандах
Санхүү Хариуцсан Дэд Захирал

Улаанбаатар хот,
Монгол Улс

Онгоо: 2023 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдөр

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар-14240,
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 17,
Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Утас : +976 7011 8101
Факс: +976 7011 8102
www.kpmg.com/mn

Хараат Бус Аудиторын Тайлан

Говь Хувьцаат Компанийн Хувьцаа Эзэмшигчид болон Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлд:

Дүгнэлт

Бид Говь ХК (цаашид “Толгой Компани” гэх) болон түүний охин компаниуд (цаашид хамтад нь “Групп” гэх)-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн нэгтгэсэн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, нэгтгэсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд ба бусад тайлбар мэдээллүүдийг агуулсан тодруулгуудаас бүрдсэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Группийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн гүйцэтгэл болон нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлөөс баталсан СТОУС-ын Стандартууд (цаашид “СТОУС-ын Стандартууд” гэх)-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн Үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид “АОУС” гэх)-ын дагуу хийж гүйцэтгэсэн. Уг стандартын дагуу хүлээх үүрэг хариуцлагыг энэхүү тайлангийн *Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага* хэсэгт харуулсан. Бид Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлийн Мэргэжлийн Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Дүрэм (Хараат Бус Байдлын Олон Улсын Стандарт үүнд хамаарна) (цаашид “НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс зүйн Дүрэм” гэх) болон нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой Монгол Улс дахь ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу Группээс хараат бус байж, НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс Зүйн Дүрэм болон эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөхөд хангалттай бөгөөд зохих үндэслэл болно гэдэгт бид итгэж байна.

Аудитын Гол Онцлох Зүйлс

Аудитын гол онцлох зүйлс гэдэг нь бидний мэргэжлийн үнэлэмжээр тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал ач холбогдол бүхий зүйлс юм. Бид нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр аудитын гол онцлох зүйлсийг бүхэлд нь авч үзсэн ба дүгнэлт гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн тусдаа дүгнэлт гараагүй болно.

Аудитын Гол Онцлох Зүйлс, Үргэлжлэл

Борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлт

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 25.1, мөн Тодруулга 2.12-т тусгагдсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулгуудыг харна уу.

Гол онцлох зүйлс	Тэдгээрийг шийдвэрлэсэн аудитын арга хэмжээ
<p>Аудитын Олон Улсын Стандартад борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлттэй холбоотой залилангийн эрсдэл аливаа байгууллагад зайлшгүй байдаг гэж үздэг. Бид борлуулалтын орлого бодитоор үүссэн эсэхэд уг эрсдэлийг авч үзсэн ба уг эрсдэлийг удирдлагад үүсч буй төлөвлөсөн санхүүгийн үр дүнд хүрэх шахалтаас үүдэлтэй байж болно гэж тодорхойлсон.</p> <p>Дээрх зүйлстэй холбоотойгоор бид борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлтийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн гол онцлох зүйл гэж авч үзсэн.</p>	<p>Борлуулалтын орлогын хувьд гүйцэтгэсэн аудитын горимтууд:</p> <ul style="list-style-type: none">- Бид удирдлагын зүгээс борлуулалт болон борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөх үйл явцад хэрэгжүүлж буй хяналтууд, тэр дундаа борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлтийн оршин байх, үнэн зөв байх болон цаг хугацаанд нь бүртгэх зэрэг хяналтуудыг шалгасан.- Бид Группийн хэрэгжүүлсэн борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөх бодлогыг удирдлагатай ярилцлага хийх, борлуулалтын орлогыг хүлээн зөвшөөрч буй цаг хугацааг холбогдох стандартын шаардлагад нийцэж буй эсэхийг борлуулалтын гэрээнүүдээс түүвэр байдлаар сонгон ажил гүйлгээний хүргэлтийн нөхцлүүдийг ойлгох үүднээс нягтлан шалгасан.- Борлуулалтын орлогыг зохих санхүүгийн жилд борлуулалтын гэрээний нөхцлийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн эсэхийг шалгах үүднээс жилийн дуусгавар болох хугацааны үед хийгдсэн борлуулалтын ажил гүйлгээнүүдээс түүврээр сонгон авч бараа материалын зарлагыг илэрхийлэх баримтууд, борлуулсан бараа материалын хүргэлтийг худалдан авагч талаас хүлээн зөвшөөрсөн холбогдох баримт бичгүүдтэй тулган шалгасан.- Бид Группийн борлуулалтын тоо хэмжээ болон үнийн мэдээлэлд үндэслэн борлуулалтын орлогыг дахин тооцоолж үзсэн.- Бид Групп болон түүний худалдан авагч нарын хооронд хийгдсэн борлуулалтын ажил гүйлгээнд тулган баталгаажуулалт хийх гэх мэт аудитын горимтуудыг хэрэгжүүлсэн.- Бид тайлант жилийн дараа үед хийгдсэн борлуулалтын буцаалтууд болон худалдан авагч нь бодитой байсан эсэхийг шалгасан.- Бид орлого хүлээн зөвшөөрөх ердийн үйл явцаас гадуур борлуулалтын орлогын журналын бичилтүүд хийгдсэн эсэхийг шалгасан.

Бусад Мэдээлэл

Удирдлага нь бусад мэдээллийн хувьд үүрэг, хариуцлага хүлээх юм. Бусад мэдээлэл гэдэгт жилийн тайланд орсон мэдээллийг хамруулж ойлгох ба нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан болон манай аудиторын тайлан үүнд хамаарахгүй болно.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь бидний дүгнэлт нь бусад мэдээллийг хамрахгүй бөгөөд үүнд бид ямар нэгэн баталгаажуулалт илэрхийлэхгүй юм.

Бусад мэдээлэлтэй уншиж танилцан, уг мэдээлэл нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан эсвэл аудитын явцад олж авсан бидний ойлголттой материаллаг хэмжээгээр нийцэхгүй эсвэл материаллагаар буруу илэрхийлэгдсэн зүйлс байгаа эсэхийг шалгах нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой бидний хүлээх үүрэг, хариуцлага юм. Хийж гүйцэтгэсэн ажлын хүрээнд бусад мэдээлэлд аливаа материаллаг буруу илэрхийлэл байна гэж үзвэл бид энэ талаар тайлагнах үүрэгтэй. Бусад мэдээлэлтэй холбоотойгоор бидэнд тайлагнах зүйлс байгаагүй.

Удирдлага болон Засаглах Эрх Мэдэл Бүхий Этгээдүүдийн Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайланд Хүлээх Үүрэг Хариуцлага

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг СТОУС-ын Стандартуудын дагуу бэлтгэж, үнэн зөв толилуулах нь удирдлагын үүрэг хариуцлага юм. Алдаа, зальт ажиллагааны улмаас материаллагаар буруу илэрхийлэгдээгүй нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх боломжтой болгоход зайлшгүй чухал гэж өөрийн тодорхойлсон дотоод хяналтуудын талаарх үүрэг хариуцлагыг мөн удирдлага хүлээнэ.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ удирдлагын зүгээс Группийн тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхлэх чадамжийг үнэлэн, шаардлагатай гэж үзвэл тасралтгүй үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлуудыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тодруулж, Группийг татан буулгах юм уу үйл ажиллагааг нь зогсоох эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчимд суурилан нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүргийг Группийн удирдлага хүлээнэ.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Группийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хүлээнэ.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй нотолгоог олж авах, бидний дүгнэлтийг агуулж буй аудиторын тайланг танилцуулах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт хэдий ч АОУС-ын дагуу гүйцэтгэсэн аудит нь бүхий л материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм. Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох ба дангаараа эсвэл нийтдээ уг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах мэдээлэл хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөхөөр хүлээгдэж байвал материаллаг гэж үзнэ.

АОУС-ын дагуу аудит хийх үед мэргэжлийн үнэлэмж гаргах, мэргэжлийн үл итгэх үзлээр хандахыг аудитын ажлын явцад шаарддаг. Бид мөн:

- Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн уг эрсдэлд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж, өөрсдийн дүгнэлтийн үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авдаг. Залилан нь хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг орхигдуулах зэрэг явдлуудыг агуулсан байдаг тул залилангаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдааны улмаас үүсэх буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг.
- Группийн дотоод хяналтын үр ашигтай байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор бус харин тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын зохистой байдал, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын үндэслэл болон холбогдох тодруулгуудыг үнэлдэг.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн бид олж авсан нотолгоондоо тулгуурлан Группийн тасралтгүй үйл ажиллагаагаа эрхлэх чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг тодорхойлдог. Материаллаг тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл бид аудиторын тайланд нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл энэхүү тодруулга нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Бид дүгнэлтээ аудиторын тайлан гаргах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал нь Группийг тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүй болгоход хүргэж болно.
- Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц болон агуулгыг тодруулгуудын хамт үнэлж, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь холбогдох ажил гүйлгээнүүд болон үйл явдлуудыг үнэн зөв илэрхийлсэн эсэхийг үнэлдэг.
- Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх зорилгоор Групп дэх компаниудын санхүүгийн мэдээлэл болон бизнесийн үйл ажиллагааны талаар аудитын хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоог олж авдаг. Бид Группийн аудитыг гүйцэтгэх, хянах, удирдах үүрэгтэй. Бид зөвхөн өөрсдийн аудитын дүгнэлтэнд хариуцлага хүлээнэ.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага, Үргэлжлэл

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн цар хүрээ, хугацаа болон аудитын явцад тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг багтаагаад аудитын илэрсэн томоохон асуудлуудаар засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцдаг.

Мөн бид засаглах эрх бүхий этгээдүүдэд хараат бус байдлын талаарх холбогдох ёс зүйн шаардлагыг биелүүлсэн талаарх мэдэгдлийг хийдэг бөгөөд шаардлагатай үед бидний хараат бус байдалд нөлөөлж болохуйц бүхий л харилцаа болон бусад асуудлууд, хараат бус байдлын эрсдэлийг бууруулсан эсвэл түүний эсрэг авсан хамгаалалтын хариу үйлдлүүдийн талаарх мэдэгдлийг хийдэг.

Засаглах эрх бүхий этгээдүүдтэй харилцсан асуудлуудаас бид тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн өндөр ач холбогдолтой гэж үзсэн зүйлсийг аудитын гол онцлох зүйлс хэмээн тодотгосон болно. Бид аудитын гол онцлох зүйлсийг хууль тогтоомжоор нийтэд ил болгохыг хориглоогүй үед эсвэл маш ховор тохиолдолд тайланд тодруулахгүй байх нь тодруулснаас илүүтэйгээр олон нийтийн эрх ашигт нийцнэ гэж үзсэнээс үг онцлох зүйлсийг тайланд оруулахгүй хэмээн шийдвэр гаргаснаас бусад тохиолдолд эдгээр зүйлсийг тайландаа оруулдаг.

Энэхүү хараат бус аудиторын тайлангийн аудитын гэрээт ажлын партнер нь Гун Пён Шиг, аудитын компанийн Ерөнхий Захирал нь Г. Соёлмаа нар болно.

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2023 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдөр

Баталгаажуулсан:

Г. Соёлмаа
Ерөнхий Захирал

Баталсан:

Гун Пён Шиг
Партнер

Энэхүү тайлан нь аудитын тайлангийн өдөр буюу 2023 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрөөр хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Аудитын тайлангийн өдөр болон энэхүү тайланг хэрэглэх хугацааны хооронд тохиолдож болох аливаа тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдал нь уг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан болон тодруулгад материаллаг нөлөө үзүүлж болох юм. Тиймээс аудитын тайланг хэрэглэгчид нь уг тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдлын нөлөөллийг дээрх аудитын тайланд тусгаагүйг анхаарна уу. Энэхүү тайлан нь зөвхөн Группийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулагдсан болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө үүрэг, хариуцлага хүлээхгүй болно.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨРХ
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	2022	2021
Хөрөнгө			
<i>Эргэлтийн хөрөнгө</i>			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	9,034,919	4,389,479
Урьдчилгаа	7	2,318,495	2,509,612
Дансны болон бусад авлага	6	3,318,986	2,258,129
Бараа материал	8	128,791,463	138,030,372
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө	9	17,227	-
		143,481,090	147,187,592
<i>Эргэлтийн бус хөрөнгө</i>			
Үндсэн хөрөнгө	10	137,432,575	145,404,533
Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө	11	731,724	1,328,307
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	24.3	14,879,483	4,634,777
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгүүд	13	1,587,295	1,612,453
		154,631,077	152,980,070
Нийт хөрөнгө		298,112,167	300,167,662
Өр төлбөр ба эзэмшигчдийн өмч			
<i>Богино хугацаат өр төлбөр</i>			
Дансны болон бусад өглөг	14	20,969,192	15,982,955
Гэрээний өр төлбөр	14.1	1,983,898	1,370,281
Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр	15	26,503	-
Богино хугацаат түрээсийн өглөг	16	777,988	914,850
Орлогын албан татварын өглөг	24.2	3,683,126	111,894
Богино хугацаат зээл	17	129,853,617	132,650,889
		157,294,324	151,030,869
<i>Урт хугацаат өр төлбөр</i>			
Урт хугацаат түрээсийн өглөг	16	112,069	672,587
Урт хугацаат зээл	17	95,686,234	93,407,780
Бусад урт хугацаат өглөг	18	30,984,941	25,622,107
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	24.3	8,206,834	309,195
		134,990,078	120,011,669
Нийт өр төлбөр		292,284,402	271,042,538
Эздийн өмч			
Хувьцаат капитал	19	780,113	780,113
Дахин үнэлгээний нөөц	22	44,568,540	48,870,401
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	23	(11,436,010)	561,878
Хуримтлагдсан алдагдал		(28,084,878)	(21,087,268)
Нийт эздийн өмч		5,827,765	29,125,124
Нийт өр төлбөр ба эздийн өмч		298,112,167	300,167,662

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын саллигүй хэсэг болно.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН АШИГ, АЛДАГДАЛ БОЛОН БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

	Тодруулга	2022	2021
Борлуулалтын орлого	25.1	193,427,609	144,344,329
Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг	25.2	(97,766,831)	(85,543,487)
Нийт ашиг		95,660,778	58,800,842
Бусад орлого	27.1	1,162,425	853,608
Борлуулалт ба маркетингийн зардал	25.4	(61,767,484)	(60,568,067)
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	25.5	(14,138,399)	(14,636,714)
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын буцаалт	31.1	49,464	16,378
Бусад зардал	27.2	(13,355)	(78,409)
Үйл ажиллагааны ашиг (алдагдал)		20,953,429	(15,612,362)
Санхүүгийн орлого	26	29,261	2,974,646
Санхүүгийн зардал	28	(30,979,282)	(25,474,286)
Татварын өмнөх алдагдал		(9,996,592)	(38,112,002)
Орлогын албан татварын өгөөж	24	2,998,982	165,974
Тайлант жилийн цэвэр алдагдал		(6,997,610)	(37,946,028)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Ашиг, алдагдал руу дахин ангилагдахгүй зүйлс			
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээ	10, 22	-	(104,435)
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний татварын нөлөөлөл	22	(4,301,861)	-
Ашиг, алдагдал руу дараа үед дахин ангилагдах боломжтой зүйлс			
Гадаад дахь охин компаниудын цэвэр хөрөнгийн гадаад валютын ханшийн хөрвүүлэлтийн зөрүү	23	(11,997,888)	1,923,910
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй (алдагдал) орлого		(16,299,749)	1,819,475
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй алдагдал		(23,297,359)	(36,126,553)
Нэгж хувьцаанд ногдох алдагдал			
Нэгж хувьцаанд ногдох алдагдал (төгрөгөөр)	21	(8.97)	(48.64)

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салиггүй хэсэг болно.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	Хувьцаат капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	Нийт
2021 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл		780,113	48,974,836	(1,362,032)	16,858,760	65,251,677
<i>Бусад дэлгэрэнгүй орлого:</i>						
Тайлант жилийн цэвэр алдагдал		-	-	-	(37,946,028)	(37,946,028)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	22, 23	-	(104,435)	1,923,910	-	1,819,475
Зарласан ногдол ашиг	20	-	-	-	-	-
2021 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл		780,113	48,870,401	561,878	(21,087,268)	29,125,124
2022 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл		780,113	48,870,401	561,878	(21,087,268)	29,125,124
<i>Бусад дэлгэрэнгүй орлого:</i>						
Тайлант жилийн цэвэр алдагдал		-	-	-	(6,997,610)	(6,997,610)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	22, 23	-	(4,301,861)	(11,997,888)	-	(16,299,749)
Зарласан ногдол ашиг	20	-	-	-	-	-
2022 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл		780,113	44,568,540	(11,436,010)	(28,084,878)	5,827,765

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	2022	2021
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Тайлант жилийн цэвэр алдагдал		(6,997,610)	(37,946,028)
Тохируулгууд:			
Эргэлтийн бус хөрөнгийн элэгдэл ба хорогдлын зардал	25.3	11,872,940	11,829,178
Орлогын албан татварын өгөөж	24	(2,998,982)	(165,974)
Хүүгийн зардал	28	25,600,326	25,034,081
Хүүгийн орлого	26	(29,261)	(30,585)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний (олз) / гарз		6,498,317	(4,254,445)
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын буцаалт	31.1	(49,464)	(16,378)
Бараа материалын хасагдуулгын зардал	8	738,563	494,616
Үндсэн болон биет бус хөрөнгө данснаас хассаны гарз	27.2	13,355	78,409
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө данснаас хассаны олз	27.1	-	(48,066)
		34,648,184	(5,025,192)
Өөрчлөлт:			
Дансны болон бусад авлага		12,664,331	1,528,742
Урьдчилгаа		228,243	(231,297)
Бараа материал		8,500,346	54,823,041
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө		(17,227)	646,063
Дансны ба бусад өглөг		14,542,458	(4,888,790)
Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр		26,503	(1,010,634)
Гэрээний өр төлбөр		613,617	(171,104)
		71,206,455	45,670,829
Төлсөн орлогын албан татвар	24.2	(78,714)	(280,600)
Төлсөн хүү	17.2	(25,219,577)	(25,402,704)
Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		45,908,164	19,987,525
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Хүлээн авсан хүү	26	29,261	30,585
Худалдсан үндсэн болон биет бус хөрөнгө		7,664	452,393
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт	10	(2,934,998)	(418,373)
Биет бус хөрөнгийн худалдан авалт	13.1	(226,018)	(276,618)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(3,124,091)	(212,013)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Авсан зээл	17.2	381,238,895	414,253,570
Гаргасан бонд	17.2	7,906,980	9,877,213
Төлсөн бонд		(17,765,164)	-
Төлсөн зээл	17.2	(396,589,513)	(453,299,174)
Төлсөн түрээсийн төлбөр	17.2	(931,813)	(940,160)
Төлсөн ногдол ашиг	20	(247)	(100)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(26,140,862)	(30,108,651)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт / (бууралт)		16,643,211	(10,333,139)
Гадаад үйл ажиллагааг хөрвүүлсэн гадаад валютын ханшийн зөрүү	23	(11,997,888)	1,923,910
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдэл дэх ханшийн зөрүүгийн нөлөөлөл		117	(37)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	5	4,389,479	12,798,745
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	5	9,034,919	4,389,479

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын саллигүй хэсэг болно.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

1. Үндсэн үйл ажиллагаа ба зохион байгуулалт

Говь ХК (цаашид “Компани” гэх) нь 1981 онд Монгол Улсын хуулийн дагуу үүсгэн байгуулагдсан. Компанийн 50.33%-ийг Монгол Улсад бүртгэлтэй Таван Богд Трейд ХХК, 34%-ийг Япон Улсад бүртгэлтэй Хиде Интер ХХК эзэмшдэг бөгөөд үлдсэн 15.67%-ийг бусад жижиг хувьцаа эзэмшигчид эзэмшдэг. 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Говь ХК нь нийт 23,172 хувьцаа эзэмшигчтэй байсан.

Компани нь Монгол улс, Улаанбаатар хот-17062, Хан-Уул дүүрэг, 3 дугаар хороо, Говь Хувьцаат Компанийн байранд байрладаг. Говь ХК болон түүний охин компаниуд (цаашид хамтад нь “Групп” гэх) нь үндсэн үйл ажиллагаагаа Монгол, БНХАУ, АНУ, ХБНГУ, Их Британи зэрэг улсад эрхлэн явуулдаг.

Компани нь Улсын Бүртгэлийн Ерөнхий Газарт бүртгүүлж, улсын бүртгэлийн 2076357 тоот регистрийн дугаартай гэрчилгээ авсан болно.

Групп нь сүлжмэл, оёмол, нэхмэл бэлэн бүтээгдэхүүн, хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн борлуулах болон хуурай хими цэвэрлэгээний үйлчилгээ зэрэг үндсэн үйл ажиллагааг эрхэлдэг. Группийн үйл ажиллагааны орлогын талаар тодруулга 25.1-д тодруулсан болно. Компанийн охин компаниудын үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг Тодруулга 12-т тодруулсан.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг 2023 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрөөр Группийн удирдлага батлан гаргасан.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй

2.1 Тайлагналын нийцэл

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан СТОУС-ын Стандартуудын дагуу бэлтгэж, тайлагнасан болно. Тайлант жилийн толилуулгатай нийцүүлэх зорилгоор тодорхой харьцуулагдах дүнг дахин ангилсан.

2.2 Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэсэн суурь

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг зарим үндсэн хөрөнгөөс бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртөгт үндэслэн бэлтгэсэн. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод тусгаснаар зарим үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлсэн үнэ буюу бодит үнэ цэнээр бүртгэсэн. Түүхэн өртөг нь хөрөнгийг худалдан авах үед төлсөн эсвэл солилцсон зүйлийн бодит үнэ цэнэ байдаг.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг тодруулгад өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд мянгачилан, Группийн бүртгэлийн валют болох Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгт болох төгрөгөөр толилуулсан.

2.2.1 Тасралтгүй байх зарчим

Ковид-19 цар тахлын улмаас Хятад улсад үүсэж буй асуудлууд болон хойд хөршид үүсэж буй геополитикийн хурцадмал асуудлуудаас үүдэлтэй валютын ханшийн өсөлт, гадаад тээврийн саатал, хөрш орнуудын хил гаалийн хязгаарлагдмал нөхцөл байдал зэрэг нь 2020–2022 онд бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажиллахад ихээхэн хүндрэл учруулж байгаа билээ.

Говь ХК-ийн 2022 оны нийт борлуулалтын орлого 193.4 тэрбум төгрөг буюу өмнөх оноос 34%-ийн өсөлттэй байна. Үүнд, дотоод зах зээлийн борлуулалт 93.5 тэрбум буюу 40%-аар, Европ зах зээлийн борлуулалт 32.5 тэрбум буюу 29%-аар, Америк зах зээлийн борлуулалт 13.7 тэрбум буюу 46%-аар, Хятад зах зээлийн борлуулалт 6.1 тэрбум буюу 40%-аар өмнөх онтой харьцуулахад тус тус өссөн байна. Мөн вэбсайтын хурд, дүрслэлийг сайжруулж, бүтээгдэхүүний тайлбар, зургийг шинэчлэн хэрэглэгчдэд илүү хүртээмжтэй болгосны үр дүнд нийт онлайн хэрэглэгчийн тоо өнгөрсөн онтой харьцуулахад 2.6 дахин өссөн.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.2 Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэсэн суурь (үргэлжлэл)

2.2.1 Тасралтгүй байх зарчим (үргэлжлэл)

2022 онд Говь ХК-ийн үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ нь 46 тэрбум төгрөг буюу өмнөх оноос 116%-аар өсөлттэй гарсан. Цэвэр санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээнээс суларсан 26 тэрбум төгрөгөөр нийт зээлээ бууруулж чадсан.

Мөн 2022 онд Монголбанкнаас хэрэгжүүлсэн ноос, ноолуурын салбарыг дэмжих бодлогын хүрээнд Хаан банктай хийсэн зээлийн шугамын гэрээний нэмэлтэнд үндэслэн 3%-ийн хүүтэй 2 жилийн хугацаатай 10 тэрбум төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл, Монголбанкнаас гаргасан репо санхүүжилтийн хүрээнд Голомт банкнаас 11%-ийн хүүтэй 3 жилийн хугацаатай 20 тэрбум төгрөгийн хөнгөлөлттэй санхүүжилтийг тус тус татсан.

Монгол Улсын Засгийн Газрын 2022 оны 7 дугаар сарын 05-ны өдрийн 264 тоот тогтоолоор 2023-2024 оныг "Монголд зочлох жил" болгон зарласан. Үүний хүрээнд, Монгол Улс 2023 онд 1 сая гадаадын жуулчин хүлээн авах төлөвлөгөөтэй байна. Үүнийг 2022 онд 290 мянган гадаадын жуулчин хүлээн авсан үзүүлэлттэй харьцуулахад 3.5 дахин өсөх төлөвлөгөө юм. Хятад Улс “0 Ковид” бодлогоо зогсоож 2023 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдрөөс эхлэн хилээ нээсэнтэй холбогдуулан Хятад жуулчид Монгол Улсад ирэх боломж үүсэж байна. Энэ нь дотоод борлуулалтыг нэмэгдүүлэх боломж байгааг харуулж байна. Гадаад борлуулалтын хувьд брэндийн танигдалт ихсэхийн хирээр борлуулалт болон хэрэглэгчдийн тоо өсөж байгаа ба мөн Centrics Software компанитай байгуулсан Бүтээгдэхүүний Ашиглалтын мөчлөгийн Менежмент систем нэвтрүүлэх гэрээний үр дүнд бүтээгдэхүүн хөгжүүлэлтийн процесс сайжирснаар дотоод болон гадаад хэрэглэгчдийн тоо нэмэгдэн борлуулалт өснө хэмээн төлөвлөж байна. Үүнтэй холбоотойгоор үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ ихсэж, үйлдвэрийн бүтээмж нэмэгдэхээр байгаа бол үйл ажиллагаанд шаардлагатай эргэлтийн хөрөнгийн санхүүжилтэнд Голомт банк болон Хас банкны зээлийн шугамыг ашиглахаар төлөвлөж байна.

2023 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдөр Говь ХК-ийн толгой компани болох Таван Богд Трейд ХХК-ийн зүгээс 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлангаас хойш дор хаяж 12 сараас доошгүй хугацаанд Говь ХК-ийг тасралтгүй үйл ажиллагаагаа явуулах болон өр төлбөрүүдээ төлөх зэрэгт үзүүлдэг санхүүгийн дэмжлэгээ үргэлжлүүлэн үзүүлсээр байгаа илэрхийлсэн захидлыг Говь ХК-д ирүүлсэн. Таван Богд Трейд ХХК нь мөн тус группт хамаарах аж ахуйн нэгжүүдээс авсан зээлийн өр төлбөрийг эргэн төлүүлэх нөхцөл байдал үүсгэхгүй бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт зээлийн эх үүсвэрийг олгохыг илэрхийлсэн.

Групп нь тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулна гэсэн зарчим дээр тулгуурлан нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын бэлтгэсэн бөгөөд удирдлагын зүгээс үүнийг зохистой гэж үнэлсэн.

2.3 Нэгтгэлийн суурь

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Компанийн болон түүний хяналтад байдаг охин компаниудын санхүүгийн тайлангаас бүрддэг. Компани дараах тохиолдолд хяналтыг бий болгодог:

- Санхүүжигчийг удирдах чадвар;
- Санхүүжигчээс өөрийн оролцооны дагуу хувьсах өгөөж хүртэх эсвэл эрхээ шилжүүлэх; болон
- Санхүүжигчийн өгөөжид нөлөөлөх эрх мэдлийг ашиглах чадвар

Дээр дурдсан гурван шалгуурын аль нэгийг өөрчлөх нөхцөл болзол үүссэн тохиолдолд Групп нь санхүүжигчид тогтоосон хяналтаа алдсан эсэх талаар дахин үнэлнэ.

Санхүүжигчид нөлөө үзүүлэх саналын эрхийн олонхыг эзэмшдэггүй хэдий ч Компанийн эзэмшиж буй саналын эрх нь санхүүжигчийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх бодит чадвартай байвал санхүүжигчид үзүүлэх нөлөө байна гэж үздэг. Компанийн эзэмшиж буй саналын эрх нь санхүүжигчийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх хүч байгаа эсэхийг дараах хүчин зүйлүүдээр үнэлдэг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.3 Нэгтгэлийн суурь (үргэлжлэл)

- Компанийн саналын эрхийн хэмжээ болон бусад хувьцаа эзэмшигчдийн саналын эрхийн тархалт болон сарнилт
- Компани болон бусад хувьцаа эзэмшигчдийн саналын эрхээ хэрэгжүүлэх чадвар
- Бусад гэрээгээр тохирсон саналын эрх
- Компанийн саналын эрх нь одоогийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөөлж чадах бусад хүчин зүйлүүд

Компани охин компанийг хяналтдаа оруулсан өдрөөс эхлэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд уг охин компанийг нэгтгэх ба охин компани дахь хяналтаа алдсан өдрөөс эхлэн нэгтгэхээ зогсоодог. Тусгайлан, охин компанийн тайлант жилийн орлого, зардлыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тусгахдаа тухайн охин компани дахь хяналтыг олж авсан өдрөөс тухайн охин компани дахь хяналтаа алдсан өдөр хүртэл тасалбар болгон тайлант жилийн орлого, зардлыг ашиг, алдагдал болон бусад нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд нэгтгэдэг.

Охин компанийн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогыг Группийн эзэд болон хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд ногдох хэсэг гэж ангилан харуулдаг. Охин компанийн нийт дэлгэрэнгүй орлогыг Группийн эзэд болон хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд хуваарилах бөгөөд үүнийг хяналтын эрхгүй хувь оролцоо хасах үлдэгдэлтэй болох байсан ч хэрэгжүүлнэ.

Хэрэв шаардлагатай бол, Группийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлоготой нийцүүлэхийн тулд охин компанийн санхүүгийн тайланд тохируулга хийдэг.

Толгой болон охин компаниудын хооронд гарсан орлого, зардал, мөнгөн гүйлгээ болон хөрөнгө, өр төлбөр, өмчийн дансны үлдэгдлийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд бүрэн устгадаг.

2.3.1. Группийн охин компани дахь эзэмшлийн хувийн өөрчлөлт

Охин компани дахь Группийн эзэмшлийн хувийн өөрчлөлтийг охин компани дахь хяналтын багцаа алдаагүй л бол эзэмшигчийн өмчийн ажил гүйлгээ байдлаар бүртгэнэ. Охин компани дахь Группийн хувь эзэмшил болон хяналтын эрхгүй хувь оролцооны дансны үнийг эзэмшлийн хувьд гарсан өөрчлөлтөөр залруулдаг. Хяналтын эрхгүй хувь оролцоон дахь өөрчлөлт ба төлсөн эсвэл хүлээн авсан зүйлийн бодит үнэ цэнийн хоорондох аливаа зөрүүг өмчид шууд хүлээн зөвшөөрч, Группийн эзэмшигчдэд хуваарилдаг.

Групп нь охин компани дахь хяналтын багцаа алдсан үед олз, гарзыг (i) хүлээн авсан зүйлсийн бодит үнэ цэнэ ба үлдсэн эзэмшлийн хувийн бодит үнэ цэнийн нийлбэр (ii) охин компанийн хөрөнгө (гүүдвиллийг оролцуулаад) ба өр төлбөрийн дансны үнэ ба хяналтын эрхгүй хувь оролцооны зөрүүгээр тодорхойлно.

Бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд охин компанитай холбоотой бүртгэсэн өмнөх бүх дүнг тэдгээр хөрөнгийн данснаас хасалт байдлаар бүртгэнэ (холбогдох СТОУС-ын Стандартад заасны дагуу ашиг, алдагдал руу ангилж тайлагнах эсвэл хуримтлагдсан ашиг руу шилжүүлнэ). Өмнөх охин компанид үлдсэн аливаа хөрөнгө оруулалтын хяналтаа алдсан өдрөөрх бодит үнэ цэнийг СТОУС 9 *Санхүүгийн хэрэглүүр: Хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт* –ийн дагуу анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн бодит үнэ цэнээр эсвэл хэрэв тохиромжтой бол хараат эсвэл хамтарсан хяналттай аж ахуйн нэгжид оруулсан хөрөнгө оруулалтын анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн өртгөөр тооцно.

2.4 Бараа материал

Бараа материалыг жигнэсэн дундаж өртгийн аргаар хэмжсэн худалдан авалт ба/эсвэл үйлдвэрлэлийн өртөг, цэвэр боломжит үнэ цэнийн аль багаар хэмжинэ. Худалдан авах зардал нь тайлант хугацаан дахь худалдан авалтын холбогдох нэмэлт зардлыг агуулдаг. Үйлдвэрлэлийн зардал нь шууд хамааралтай зардлууд ба бүтээгдэхүүнтэй холбоотойгоор гарсан шууд бус зардлын зарим хэсгийг багтаана. Цэвэр боломжит үнэ цэнэ нь тооцоолсон борлуулахаар тооцсон үнээс түүнийг иж бүрдэл болгохоор тооцсон зардал ба борлуулахад шаардагдах тооцсон зардлыг хассан дүнг хэлнэ. Бараа материалын хүлээгдэж буй хэрэглээ болон цэвэр боломжит үнэ цэнийг харгалзан бараа материал, бүтээгдэхүүний хувьд хасагдуулга нөөцийг шаардлагатай үед тодорхойлно.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.5 Урьдчилгаа төлбөр

Урьдчилгаа төлбөр нь мөнгөн хэлбэрээр төлөгдсөн боловч зардал нь хараахан гараагүй төлбөр эсвэл хүлээн аваагүй бараа материалын төлбөрөөс бүрдэнэ. Урьдчилгаа төлбөрийг анх хөрөнгөөр бүртгэх ба төлөгдсөн мөнгөн дүнгээр нь хэмжинэ. Уг төлбөрийг тухайн зардал нь гарсан тохиолдолд эсвэл хугацаа дуусах үед ашиг, алдагдал руу болон бараа материалыг хүлээн авсан тохиолдолд холбогдох хөрөнгөнд ангилдаг.

Урьдчилгаа төлбөртэй холбоотой бүтээгдэхүүний өртөг эсвэл үйлчилгээ нь нэг жилийн дотор зарлагдах бол урьдчилгаа төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд эргэлтийн хөрөнгөөр ангилна. Бусад тохиолдолд эргэлтийн бус хөрөнгөөр ангилна.

Тайлант жилийн эцэст Групп урьдчилгаа төлбөрийн дансны үнэд хяналт тавьж, үнэ цэнийн бууралт гарсан эсэхийг тодорхойлдог.

2.6 Үндсэн хөрөнгө

Группийн эзэмшиж буй газрын эрхийг анх хүлээн авсан өдрийн бодит үнэ цэнээр нь Группийн үндсэн хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрнө. Групп нь газар эзэмших эрхийг олж эзэмшсэн өдрөөс эхлэн холбогдох газрын төлбөрийг улсад тушаадаг бөгөөд энэхүү төлбөрийн хэмжээ харьцангуй бага хэмжээтэй юм. Газрын эрхийг элэгдүүлдэггүй бөгөөд дахин үнэлсэн үнэ цэнээр хэмжинэ. Дуусаагүй барилгыг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд хөрөнгийн өртгөөс хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр тайлагнана.

Үндсэн хөрөнгийг анх өртгөөр нь бүртгэнэ. Үндсэн хөрөнгийн өртөг дараах зардлуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Хөнгөлөлт, урамшууллын дараах худалдан авсан үнэ, гаалийн татвар болон худалдан авалттай холбоотой буцаан олгогдохгүй татвар
- Удирдлагын зорилгоор үйл ажиллагаа явуулахад бэлэн болгож түүнийг байршуулах болон шаардлагатай нөхцөлийг хангахтай холбоотой гарсан аливаа шууд зардлууд

Худалдаж авсан программ хангамж нь холбогдох тоног төхөөрөмжийн үйл ажиллагаатай салшгүй холбоотой бол тухайн тоног төхөөрөмжийн нэг хэсэг байдлаар капиталжуулна.

Үндсэн хөрөнгийн өртөгт мэргэжлийн үйлчилгээний төлбөр, бэлтгэл шаардагдах хөрөнгийн хувьд Группийн 2.16-д тусгасан бодлогын дагуу капиталжуулсан зээлийн хүүгийн зардлыг багтаадаг. Үндсэн хөрөнгийг ашиглахад бэлэн болгож суурилуулах үед тохирох үндсэн хөрөнгийн төрөлд нь ангилан бүртгэнэ.

Тайлант үеийн эцэст газар болон барилгаас бусад үндсэн хөрөнгийг өртгөөс нь хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнэ бууралтыг хассан дүнгээр хэмжинэ.

Дахин үнэлсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн газар болон барилгыг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд тэдгээрийн дахин үнэлсэн дүнгээр тайлагнах ба мэргэжлийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэлгээчний зах зээлийн бодит нотолгоонд үндэслэн дахин үнэлсэн өдрийн үндсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнээс хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр тайлагнадаг. Дансны үнэ ба бодит үнэ цэнийн хооронд материаллаг зөрүү гаргахгүй байх үүднээс тайлагналын үеийн эцэс бүрт хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлдог.

Дахин үнэлсэн үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг тухайн жилийн ашиг, алдагдлаар тусгадаг. Дахин үнэлсэн хөрөнгийг худалдах эсвэл ашиглалтаас хасах үед дахин үнэлгээний санд үлдсэн нэмэгдлийг хуримтлагдсан ашиг руу шууд шилжүүлнэ.

Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой гарсан дараа үеийн зардал нь тухайн хөрөнгийн анх тооцсон бүтээмжийн түвшинг нэмэгдүүлэх замаар Группд эдийн засгийн ирээдүйн өгөөжийг авчрах магадлалтай үед өртгөөр үндсэн хөрөнгийн дансны үнийг нэмэгдүүлдэг. Бусад бүх худалдан авалтын дараа гарсан зардлуудыг гарсан тайлант үед нь зардлаар бүртгэнэ.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.6 Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

Газар болон дуусаагүй барилгаас бусад үндсэн хөрөнгийн өртөг эсвэл дахин үнэлсэн дүнгээс тэдгээрийн үлдэгдэл өртгийг хассан дүнг шулуун шугамын аргаар, ашиглалтын жилд нь элэгдүүлдэг.

Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил:

Барилга байгууламж	10 - 40 жил
Тоног төхөөрөмж	10 жил
Тавилга, эд хогшил	2 - 10 жил
Тээрийн хэрэгсэл	10 жил
Түрээсийн сайжруулалт	2 - 5 жил

Тооцоолсон ашиглалтын жил, үлдэх өртөг болон элэгдлийг тооцох аргыг тайлан гаргах өдрөөр хянаж үздэг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай байвал нөлөөллийг нь ирэх жилүүдэд залруулдаг.

Үндсэн хөрөнгийг ашиглалтаас хасах үед болон тухайн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн ашигласнаар ямар нэгэн эдийн засгийн үр өгөөж олохгүй гэж үзвэл бүртгэлээс хасдаг. Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг ашиглалтаас хассан, зарж борлуулснаас үүсэх ашиг, алдагдлыг худалдан борлуулсан үнэ ба хөрөнгийн дансны үнэ хоёрын зөрүүгээр тодорхойлох ба тухайн жилийн ашиг, алдагдалд тусгана.

2.7 Биет бус хөрөнгө

Ашиглагдах жил нь тодорхой, тусад нь худалдан авсан биет бус хөрөнгийг өртгөөс нь хуримтлагдсан элэгдэл ба үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр хэмжинэ. Биет бус хөрөнгийн хорогдлыг шулуун шугамын аргаар, биет бус хөрөнгийн ашиглалтын жилээр тооцоолон хүлээн зөвшөөрдөг. Тооцоолсон ашиглалтын жил болон хорогдол бодох аргыг тайлан гаргах өдрөөр хянаж үздэг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай байвал нөлөөллийг нь ирэх жилүүдэд залруулдаг.

Ашиглагдах жил нь тодорхойгүй, тусад нь худалдан авсан биет бус хөрөнгийг өртгөөс нь үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр хэмжинэ.

Биет бус хөрөнгийн ашиглалтын жил нь 2-оос 10 жил байна.

Биет бус хөрөнгийг ашиглалтаас хасах үед болон тухайн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн ашигласнаар ямар нэгэн эдийн засгийн үр өгөөж олохгүй гэж үзвэл бүртгэлээс хасдаг. Биет бус хөрөнгийн зүйлийг ашиглалтаас хассан, зарж борлуулснаас үүсэх ашиг, алдагдлыг худалдан борлуулсан үнэ ба хөрөнгийн дансны үнэ хоёрын зөрүүгээр тодорхойлох ба тухайн жилийн ашиг, алдагдалд тусгана.

2.8 Үндсэн хөрөнгө, ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Тайлант үеийн эцэс бүрт Групп нь үндсэн хөрөнгө, ашиглах эрхтэй хөрөнгө ба биет бус хөрөнгийн дансны үнэд үнэ цэнийн бууралтын шинж тэмдэг илэрсэн эсэхийг тодорхойлох шалгуур хийдэг. Хэрэв ийм шинж тэмдэг илэрсэн бол үнэ цэнэ бууралтын гарз (ийм гарз гарсан бол)-ыг тогтоохын тулд тухайн хөрөнгийн нөхөгдөх боломжтой үнийг тодорхойлно. Хөрөнгийн нөхөгдөх боломжтой үнийг тухайн хөрөнгийн хувьд тооцоолох боломжгүй бол Групп нь уг хөрөнгийн харьяалагдах “мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-ийн нөхөгдөх боломжтой үнийг тооцоолно. “Мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-д хуваарилах боломжийн бөгөөд тууштай суурь үзүүлэлтийг тодорхойлж чадвал аж ахуйн зориулалттай хөрөнгийг тодорхой “мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-д хуваарилах ба ийм боломжгүй бол хамгийн боломжийн бөгөөд тууштай ашиглах боломжтой суурь үзүүлэлтийг ашиглан хамгийн жижиг “мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-д хамааруулан шалгадаг.

Хөрөнгийн эсвэл “мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-ийн нөхөгдөх боломжтой үнэ гэдэг нь хөрөнгийг ашигласнаар олж болох өгөөж ба хөрөнгийн бодит үнэ цэнээс борлуулах өртөг зардлыг хассан цэвэр дүн хоёрын аль ихээр нь тогтоогдоно.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.8 Үндсэн хөрөнгө, ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

Ашигласнаар олж болох өгөөжийг үнэлэхдээ одоогийн мөнгөний үнэ цэнийн зах зээлийн үнэлэмж болон хөрөнгийн тусгайлсан эрсдэлийг тусгасан татварын өмнөх дискаунтын хувиар дискаунтлан тооцсон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнийг ашигладаг. Үнэ цэнэ бууралтын шалгуурын зорилгоор дангаар нь шалгах боломжгүй хөрөнгийг бусад хөрөнгө эсвэл бүлэг хөрөнгөөс (“мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”) хамааралгүйгээр дангаараа мөнгөн орлого бий болгох чадвартай хамгийн жижиг хөрөнгийн бүлэгт хамааруулан шалгадаг.

Нэгж хөрөнгө эсвэл түүний харьяалагдах “мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-ийн дансны үнэ нь нөхөгдөх боломжтой тооцоолсон үнээс их байвал үнэ цэнэ бууралтын гарзыг бүртгэж, ашиг, алдагдлаар тусгана. “Мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж”-ийн хувьд тодорхойлсон үнэ цэнэ бууралтын гарзыг бүртгэхдээ эхлээд тухайн нэгжид хуваарилагдсан гүүдвиллийн дансны үнийг бууруулах ба үлдсэн алдагдлын дүнгээр тухайн нэгж (бүлэг нэгж)-д багтсан бусад хөрөнгийн дансны үнийг хувь тэнцүүлэн бууруулна.

Өмнөх жилүүдэд бүртгэсэн үнэ цэнэ бууралтын алдагдал буурсан эсвэл алдагдал үгүй болсон эсэхийг илрүүлэхийн тулд үнэ цэнэ бууралтын алдагдлыг тайлангийн өдрөөр дахин хянана. Нөхөгдөх боломжтой дүнг тодорхойлоход ашигласан тооцоолол өөрчлөгдсөн бол үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг буцаана, үүнд гүүдвиллийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал хамаарахгүй. Үнэ цэнийн бууралт бүртгээгүй байсан бол байх байсан элэгдэл, хорогдлыг хассан хөрөнгийн дансны үнийг бууруулахгүй байхаар бодож үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг буцаана.

2.9 Санхүүгийн хэрэглүүр

Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрүүдийг Групп тухайн хэрэглүүртэй холбоотой гэрээт тал болох үед нь хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг анх бодит үнэ цэнээр нь бүртгэх ба үүнд гэрээт харилцагчдаас үүссэн дансны авлагыг СТОУС 9-ийн дагуу анх бүртгэнэ. Санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр (ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр бүртгэдэг санхүүгийн хөрөнгө ба өрийн хэрэгслээс бусад)-ийг гаргах эсвэл худалдан авахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг анх бүртгэлд тусгахдаа санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ дээр нэмж эсвэл өр төлбөрийн бодит үнэ цэнээс хасаж бүртгэнэ.

Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр бүртгэдэг санхүүгийн хөрөнгө ба өрийн хэрэгслийг гаргах эсвэл худалдан авахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг тухайн жилийн ашиг, алдагдлаар бүртгэнэ.

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө

Ердийн журмаар худалдах, худалдан авах санхүүгийн хөрөнгийг бодит гүйлгээ гарсан өдрөөр нягтлан бодох бүртгэлд тусгах эсвэл бүртгэлээс хасдаг.

Ердийн журмаар худалдах, худалдан авах гэдэг нь тогтоосон хугацааны дотор эсвэл тухайн зах зээл дээр тогтсон дүрэм журмаар хөрөнгийг шилжүүлэх нөхцөлөөр санхүүгийн хөрөнгийг худалдах, худалдан авахыг хэлнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийг ангиллаас нь хамааран анх бүртгэсний дараа хорогдуулсан өртгөөр эсвэл бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг.

2.10.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал

Дараах нөхцөлүүдийг хангасан өрийн хэрэгслүүд нь дараа үеүдэд хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэнэ:

- Мөнгөн урсгалыг цуглуулахын тулд санхүүгийн хөрөнгийг эзэмших зорилготой бизнесийн загвараар эзэмшдэг; болон

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.10.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал (үргэлжлэл)

- Зөвхөн үндсэн төлбөрийн төлөлт ба гэрээний нөхцөлөөр тодорхой заасан өдрөөрх төлөгдөөгүй үндсэн төлбөрийг үлдэгдэлд тооцсон хүүгийн төлбөрөөс бүрдэх төлбөрүүдийн мөнгөн урсгалыг тогтоосон хугацаанд хуваарийн дагуу хүлээн авах нөхцөлтэй байх.

Дараах нөхцөлүүдийг хангасан өрийн хэрэгслүүдийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжинэ (БДОБҮЦ):

- Мөнгөн урсгалыг цуглуулахын тулд эсвэл арилжаалах зорилгоор санхүүгийн хөрөнгийг эзэмших зорилго бүхий бизнесийн загвараар эзэмшдэг; болон
- Зөвхөн үндсэн төлбөрийн төлөлт ба гэрээний нөхцөлөөр тодорхой заасан өдрөөрх төлөгдөөгүй үндсэн төлбөрийг үлдэгдэлд тооцсон хүүгийн төлбөрөөс бүрдэх төлбөрүүдийн мөнгөн урсгалыг тогтоосон хугацаанд хуваарийн дагуу хүлээн авах нөхцөлтэй байх

Бусад бүх санхүүгийн хөрөнгийг дараа үед ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнэ (ААБҮЦ)-ээр хэмжинэ.

Дээр дурдсанаас үл хамааран, Групп санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед дараах ангиллыг сонгон бүртгэж болно:

- Групп тодорхой шалгууруудыг хангасан тохиолдолд буцаах сонголтгүйгээр өмчийн хэрэглүүр дэх хөрөнгө оруулалтыг дараа үеүдэд хэмжихдээ бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор тусгаж болно; болон
- Групп өрийн хэрэглүүрээрх хөрөнгө оруулалтыг хорогдуулсан өртөг эсвэл БДОБҮЦ-ээр бүртгэх зарчмыг сонгосон байсан нягтлан бодох бүртгэлийн нийцгүй байдлыг арилгана гэж үзэж байвал буцаах сонголтгүйгээр ААБҮЦ-ээр тусгаж болно.

Группийн санхүүгийн хөрөнгө нь хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгөөс бүрдэж байна.

Хорогдуулсан өртөг болон үр ашигт хүүгийн арга

Үр ашигт хүүгийн арга гэдэг нь санхүүгийн өрийн хорогдуулсан өртгийг тооцоолон, хүүгийн орлогыг хугацааны туршид хуваарилах арга юм.

Худалдаж авсан эсвэл бий болгосон үнэ цэнийн бууралт бүхий зээл ба авлагын санхүүгийн хөрөнгөөс бусад (анхлан хүлээн зөвшөөрөхдөө үнэ цэнэ нь буурсан хөрөнгө) санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үр ашигт хүүгийн хувь нь ирээдүйд төлөхөөр тооцоолсон бүх мөнгөн төлбөр (үр ашигт хүүгийн хувьд нөлөөлөх бүхий л төлбөр хураамж, ажил гүйлгээний зардал, хөнгөлөлт урамшууллыг багтаасан)-ийг санхүүгийн өрийн гэрээний хугацааны эцэс гэхэд анх бүртгэсэн цэвэр дансны үнэтэй тэнцүү байхаар үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг хасахын өмнөх төлбөрийг өрийн хугацаа эсвэл шаардлагатай тохиолдолд түүнээс богино хугацаанд хуваарилахад хэрэглэдэг хүүгийн хувь юм.

Санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөг гэдэг нь санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед хэмжсэн дүнгээс үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлтийг хасаж, анхны дүн ба дуусгавар болох үеийн дүнгийн хооронд үүссэн аливаа зөрүүг үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тооцсон хорогдуулгыг нэмж аливаа алдагдлын нөөцийг тохируулсан дүнгээр тодорхойлогдоно.

Санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнэ нь аливаа алдагдлын нөөцөөр тохируулаагүй дүн байна.

Хүүгийн орлогыг анх үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглан хорогдуулсан өртгөөр болон БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэх бүх өрийн хэрэгслүүдийн хувьд бүртгэдэг. Зээлийн үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд хүүгийн орлогыг тухайн санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэд үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглах замаар тооцоолно.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.10.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал (үргэлжлэл)

Дараа тайлант үед зээлийн үнэ цэнийн бууралтад орсон санхүүгийн хөрөнгийн хувьд тухайн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөгт үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглах замаар тодорхойлно. Санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн эрсдэл дараа тайлант үед сайжирч санхүүгийн хөрөнгө нь зээлийн үнэ цэнийн бууралтгүй болсон ч гэсэн тооцооллыг нийт сууриар буцаахгүй.

Хүүгийн орлогыг тайлант үеийн ашиг, алдагдлаар тайлагнадаг ба "санхүүгийн орлого" хэсэгт ангилна.

2.10.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Групп хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн санхүүгийн хөрөнгөд хүлээгдэж буй алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөн бүртгэдэг. Тухайн санхүүгийн хэрэгслийг хүлээгдэж буй алдагдлын дүн анх хүлээн зөвшөөрч бүртгэснээс хойш эрсдэлийн өөрчлөлтийг үнэлж тайлант хугацаа болгонд шинэчилнэ.

Групп дансны авлагад нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолон бүртгэдэг. СТОУС 9-ийн дагуу үнэ цэнийн бууралттай авлагаас бусад дансны авлагын үлдэгдэл нь 400 сая төгрөгөөс давсан бөгөөд даатгагдаагүй авлагыг тусгайлан үнэлж, үлдсэн авлагын дүнг хугацаа хэтэрсэн хоногт үндэслэн багцын аргаар тооцсон.

Эдгээр санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо алдагдлын түүхэн мэдээллийг зээлдэгчдэд тусгайлан тодорхойлсон хүчин зүйлс, үндсэн үйл ажиллагаа явуулж буй зах зээлийн нөхцөл байдал, одоогийн болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллийг тайлагналын өдрөөр харгалзан тохируулсан матрицыг ашиглан тооцоолж болох бөгөөд уг тооцоололд тохиромжтой гэж үзвэл мөн мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийг харгалзан үзэж болно.

Нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдал нь санхүүгийн хэрэгслийн хүлээгдэж буй нийт хугацааны туршид гарах бүхий л боломжит дефолт үйл явдлаас үүсэх алдагдлыг илэрхийлнэ.

(i) Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт

Санхүүгийн хэрэгслийн зээлийн эрсдэл нь анх бүртгэлд тусгаснаас хойш мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн эсэхийг үнэлэхдээ Групп анх бүртгэлд тусгасан өдрийн санхүүгийн хэрэгслээс үүссэн эрсдэлийг, тайлант өдрөөрх эрсдэлийн дүнтэй харьцуулдаг. Энэхүү үнэлгээг хийхдээ Групп үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц тоон болон чанарын мэдээллийн аль алиныг нь харгалзан үзэх ба эдгээр нь түүхэн туршлага болон өндөр хүчин чармайлт, өртөг шаардахааргүйгээр олж авах боломжтой ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллүүд байна.

Ирээдүйг таамаглаж буй мэдээлэл нь Группийн зээлдэгчийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг салбарын ирээдүйн хэтийн төлөвийг агуулсан, эдийн засгийн шинжээчийн тайлангаас авсан мэдээлэл болон санхүүгийн шинжээч, засгийн газрын байгууллага, холбогдох судалгааны байгууллага, бусад ижил төстэй байгууллагаас гаргасан мэдээллүүд болон Группийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой эдийн засгийн бодит болон урьдчилан таамагласан янз бүрийн гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдийг авч үздэг.

Зээлийн эрсдэл нь анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн эсэхийг үнэлэхдээ дараах мэдээллийг харгалзан үзнэ:

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.10.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(i) Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт (үргэлжлэл)

- Санхүүгийн хэрэгслийн гадаад (хэрэв байгаа бол) эсвэл дотоод зээлийн үнэлгээний бодит эсвэл хүлээгдэж буй мэдэгдэхүйц бууралт;
- Тухайн санхүүгийн хэрэгслийн гадаад зах зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийн бууралт. Үүнд: ижил төстэй хэрэглүүрийн өгөөжийн түвшин ихээхэн ялгаатай байх, зээл ба авлагын эрсдэлийг солилцох гэрээний үнэ эсвэл шаардагдах цаг хугацаа болон үргэлжлэх байдлын улмаас санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь хорогдуулсан өртгөөсөө бага байх зэрэг юм;
- Одоо байгаа эсвэл урьдчилан таамагласан бизнест нөлөөлж болохуйц сөрөг өөрчлөлт, зээлдэгчийн өрийг эргэн төлөх чадварыг бууруулж болзошгүй нөлөөлөх санхүүгийн эсвэл эдийн засгийн нөхцөл байдлууд;
- Зээлдэгчийн үйл ажиллагааны бодит эсвэл хүлээгдэж буй үр дүнгийн мэдэгдэхүйц бууралт;
- Зээлдэгчийн бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт;
- Зээлдэгчийн хууль эрх зүй, эдийн засаг, технологийн орчинд гарч буй бодит буюу хүлээгдэж буй томоохон сөрөг өөрчлөлтүүд нь төлбөрийн үүргээ биелүүлэх чадварыг мэдэгдэхүйцээр бууруулах.

Дээрх үнэлгээний үр дүнгээс үл хамааран Групп анх бүртгэлд тусгаснаас хойш гэрээний төлбөр 30 хоногоос дээш хугацаагаар хэтэрсэн үед санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр нэмэгдсэн гэж үзнэ. Хэрвээ зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйцээр нэмэгдээгүйг илтгэх үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц нотолгоо байгаа тохиолдолд эрсдэлийг мэдэгдэхүйцээр нэмэгдсэн гэж үзэхгүй байж болно.

Хэрэв санхүүгийн хэрэгсэл нь тайлант өдрөөр эрсдэлийн түвшин бага гэж тодорхойлогдсон бол дээр дурдсанаас үл хамааран Групп санхүүгийн хэрэгслийн зээл ба авлагын эрсдэл анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш мэдэгдэхүйц өсөлт гараагүй гэж үздэг. Санхүүгийн хэрэгсэл нь дараах нөхцөлд эрсдэл бага гэж тодорхойлогдоно:

- Санхүүгийн хэрэгсэл нь эргэн төлөгдөхгүй байх эрсдэл багатай,
- Зээлдэгч ойрын хугацаанд гэрээний мөнгөн урсгалын үүргийг биелүүлэх бүрэн чадавхтай, мөн
- Урт хугацаанд эдийн засгийн болон бизнесийн нөхцөл байдалд гарах сөрөг өөрчлөлт нь зээлдэгч гэрээний мөнгөн урсгалын үүргээ биелүүлэх чадварыг бууруулж болзошгүй боловч энэ нь заавал бууруулна гэж тооцохгүй байж болно.

Хэрэв Группийн санхүүжилтийн хөрөнгө нь дэлхийн түвшинд танигдсан зээлийн үнэлгээний тодорхойлолттой нийцсэн эсвэл хөндлөнгийн үнэлгээний мэдээллийн олдоц хомс тохиолдолд, дотооддоо "хэвийн" гэж үнэлсэн санхүүгийн хөрөнгийг эрсдэл багатай гэж үзнэ. "Хэвийн" гэсэн үнэлгээ нь оролцогч тал санхүүгийн хувьд өндөр чадавхтай бөгөөд өнгөрсөн хугацаанд хугацаа хэтэрсэн төлөгдөөгүй үүрэг үүсээгүй байхыг хэлнэ.

Групп зээлийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт гарсан эсэхийг тодорхойлоход ашигласан шалгуурууд нь зээл ба авлагын төлөгдөх хугацаа хэтрэхээс өмнө эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлтийг тодорхойлох үр ашигтай үзүүлэлтүүд гэдгийг тогтмол хянадаг ба шаардлагатай тохиолдолд өөрчилдөг.

(ii) Дефолтын тодорхойлолт

Групп дотоод удирдлагын зорилгоор түүхэн туршлагад үндэслэн зээлийн эрсдэлийн дараах шалгууруудын аль нэгийг нь хангасан санхүүгийн хөрөнгүүд нь нөхөгдөх боломжгүй болсон үед үүнийг дефолт үйл явдал гэж үздэг.

- Зээлдэгч гэрээнд заасан санхүүгийн харьцаа үзүүлэлтүүдийг зөрчсөн тохиолдолд; эсвэл
- Зээлдэгчийн талаар дотооддоо боловсруулсан эсвэл гадаад эх сурвалжаас авсан мэдээлэл нь зээлдэгч бусад зээлдүүлэгчдэд болон Групп-д зээл ба авлага бүрэн эргүүлэн төлөх магадлал багатайг илэрхийлж буй тохиолдолд (Группийн эзэмшиж буй барьцаа хөрөнгийг харгалзан үзэхгүй).

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.10.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(ii) Дефолтын тодорхойлолт (үргэлжлэл)

Дээрх шалгуураас үл хамааран Группийн санхүүгийн хөрөнгийн төлбөр төлөх хугацаа 90 хоногоос дээш хугацаагаар хэтэрсэн бол дефолт үйл явдал гэж үзнэ. Хэрвээ гэрээнд заасан үүргээ биелүүлэхэд нэмэлт хугацаа хэрэгтэй болсныг батлах үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц мэдээлэл байгаа бол дээрх тодорхойлолтод хамаарахгүй байж болно.

(iii) Үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд

Нэг болон түүнээс дээш үйл явдал тухайн санхүүгийн хөрөнгөөс хүлээн авахаар тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн урсгалд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй тохиолдолд тухайн санхүүгийн хөрөнгийг үнэ цэнийн бууралттай гэж үзнэ. Дараах тодорхойлолтууд нь санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан илэрхий нотолгоо болох юм:

- Үнэт цаас гаргагч эсвэл зээлдэгч талд томоохон хэмжээний санхүүгийн хүндрэл үүссэн;
- Гэрээний үүргээ биелүүлэхгүй байх, тухайлбал эргэн төлөлтийг төлбөрийн хугацааг хэтрүүлэх эсвэл төлөх чадамжгүй болох (дээр дурдсан (ii)-ийг харна уу);
- Зээлдэгчийн санхүүжүүлэгч нь зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлтэй байдлаас үүссэн эдийн засгийн болон гэрээний шалтгааны улмаас зээлдэгчидтэй тохирсон үүрэг амлалтаа хэрэгжүүлэх боломжгүй болох;
- Зээлдэгч нь дампуурлаа зарлах эсвэл санхүүгийн хувьд дахин бүтцийн өөрчлөлт хийх магадлалтай болсон;
- Санхүүгийн хүндрэлээс болж тухайн санхүүгийн хөрөнгийн идэвхтэй зах зээл байхгүй болох.

(iv) Бүртгэлээс хасах

Групп санхүүгийн хөрөнгийг зээлдэгч нь томоохон санхүүгийн хүндрэлд орсон ба зээлдэгчийн татан буугдах эсвэл дампуурах үйл явц эхэлсэн, авлага төлөгдөх хугацаа 1 жилээс дээш хугацаагаар хэтэрсэн зэрэг үйл явдлын аль нэг нь бий болсон үед буюу авлагын эргэн төлөлт хийгдэх бодит боломж байхгүй болсон үед бүртгэлээс хасна.

Бүртгэлээс хасагдсан санхүүгийн хөрөнгөд Группийн бодлогын дагуу авлага цуглуулах үйл явц хийгдэж, хуулийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээг авч болно. Бүртгэлээс хасагдсан авлага нь эргэн төлөгдсөн тохиолдолд тайлант жилийн ашиг, алдагдлын тайланд тусгана.

(v) Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх, хэмжих

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал нь төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (тухайлбал төлбөрийн чадваргүй болсон үе дэх алдагдлын далайц), алдагдал үүсэх магадлал болон эрсдэлд өртөх боломжтой зээл ба авлагын дүнгийн үржвэр юм. Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал болон алдагдал үүсэх магадлалын үнэлгээ нь дээр өгүүлсэнчлэн ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллээр залруулагдсан түүхэн мэдээлэлд үндэслэдэг.

Тайлагналын өдрийн байдлаар дансны үнээрээ толилуулагдсан эрсдэлтэй санхүүгийн хөрөнгийг Группийн зээлдэгчийн ирээдүйд шаардагдах санхүүжилтийн хэмжээ болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллүүд ашиглан тодорхойлно.

Тайлангийн өдрөөрх эрсдэлд өртөх магадлалтай зээл ба авлага нь тухайн санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнээрээ илэрхийлэгдсэн.

Санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал нь гэрээний дагуу Группийн хүлээн авах эрх бүхий нийт мөнгөн урсгал болон Группийн хүлээн авахаар тооцоолсон бүх мөнгөн гүйлгээг үр ашигт хүүгийн аргаар дискаунтчилсан дүнгийн зөрүүгээр тооцоологддог.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.10 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.10.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(v) Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх, хэмжих (үргэлжлэл)

Хэрэв өмнөх тайлант үед санхүүгийн хэрэгслийн алдагдлын нөөц сан нь нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлаар хэмжигдсэн хэдий ч тайлант жилийн эцэст нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлын шалгуурыг хангаагүй бол Групп хялбарчилсан аргачлал ашигласан хөрөнгөөс бусад санхүүгийн хөрөнгийн хувьд тайлант жилийн эцсээрх 12 сарын хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлыг тооцоолдог.

Групп санхүүгийн бүх хэрэгслийн үнэ цэнийн олз, гарзыг тухайн холбогдох дансаар дамжуулан залруулж бүртгэнэ.

2.10.3 Санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасах

Групп нь зөвхөн санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх дуусгавар болсон эсвэл санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх ба хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүх эрсдэл болон өгөөжийг бусдад шилжүүлсэн үед санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасна.

Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасахдаа тухайн хөрөнгийн дансны үнэ ба хүлээн авсан дүн болон авлагын нийлбэрийн зөрүүг ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

2.11 Санхүүгийн өр төлбөр ба өмч

2.11.1 Өр төлбөр эсвэл өмчөөр ангилах

Гэрээний зохицуулалтын агуулга болон санхүүгийн өр төлбөр болон өмчийн хэрэгслийн тодорхойлолтын дагуу өр болон өмчийн хэрэгслийг санхүүгийн өр төлбөр эсвэл өмч гэж ангилдаг.

2.11.2 Өмчийн хэрэгсэл

Группийн бүх хөрөнгөөс өр төлбөрийг хассаны дараа үлдэх хэсгээс хувь хүртэх нөхцөл бүхий аливаа гэрээг өмчийн хэрэгсэл гэдэг. Группээс гаргаж байгаа өмчийн хэрэгслийг хүлээн авсан мөнгөнөөс санхүүгийн хэрэгслийг гаргахтай холбоотой шууд зардлыг хассан дүнгээр хэмжиж бүртгэдэг.

(i) Энгийн хувьцаа

Энгийн хувьцааг эздийн өмчийн хэсэгт ангилж, бүртгэдэг. Энгийн хувьцаа нэмж гаргахтай холбоотой нэмэгдэл зардлыг татварын аливаа нөлөөллийн дараах цэвэр дүнгээр нь эздийн өмчийн бууралтаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(ii) Хувьцаат капиталыг буцаан худалдан авах (халаасны хувьцаа)

Хувьцаат капиталыг буцаан худалдан авсан үед аливаа татварын нөлөөллийн дараах худалдан авахтай холбоотой гарсан шууд зардлыг багтаасан дүнгээр эздийн өмчийн бууралт гэж бүртгэдэг.

Буцаан худалдан авсан хувьцааг халаасны хувьцаа гэж нэрлэх бөгөөд өмчийн өөрчлөлтийн тайланд халаасны хувьцаа гэж тайлагнадаг. Халаасны хувьцааг дахин борлуулсан эсвэл дахин эргэлтэнд гаргасан үед хүлээн авсан дүнг өмчийн өсөлтөөр бүртгэдэг бөгөөд тухайн ажил гүйлгээтэй холбогдон гарсан өсөлт, бууралтыг нэмж төлөгдсөн капитал гэж толилуулдаг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн өр төлбөр ба өмч (үргэлжлэл)

2.11.2 Өмчийн хэрэгсэл (үргэлжлэл)

(iii) Хуримтлагдсан ашиг

Хуримтлагдсан ашиг нь Толгой компанийн өмчийн эздэд ногдох ашгаас зарласан ногдол ашгийг хассан дүн болно. Стандартад шилжилтийн шаардлагын дагуу нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтөөс үүссэн нөлөөллийг хуримтлагдсан ашигт бүртгэдэг.

(iv) Группын эздийн оруулсан хөрөнгө оруулалт

Хувьцаа эзэмшигчдийн зүгээс мөнгө болон бусад мөнгөн бус хөрөнгөөр сайн дурын үндсэн дээр (жишээлбэл, ямар нэгэн санхүүгийн үүрэг хүлээлгэхгүйгээр) оруулсан хөрөнгө оруулалт нь тухайн хөрөнгийн бодит үнэ цэнээр эздийн өмчид шууд бүртгэгддэг.

(v) Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц

Хөрвүүлэлтийн нөөц нь гадаад үйл ажиллагааны санхүүгийн тайлангийн хөрвүүлэлтээс үүссэн гадаад валютын ханшийн зөрүү болон Толгой компанийн гадаадын охин компанид оруулсан цэвэр хөрөнгө оруулалтыг хейджинг хийсэн өр төлбөрийн хөрвүүлэлтээс үүссэн гадаад валютын ханшийн зөрүүнээс бүрдэнэ.

2.11.3 Санхүүгийн өр төлбөр

Бүх санхүүгийн өр төлбөрийг анх бүртгэсний дараа үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр бүртгэдэг. Группийн санхүүгийн өр төлбөр нь үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хэрэгслүүдээс бүрддэг.

2.11.3.1 Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр

Үр ашигт хүүгийн арга гэдэг нь санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртгийг тооцож, холбогдох хугацааны туршид хүүгийн зардлыг хуваарилах арга юм. Үр ашигт хүүгийн хувь нь ирээдүйд төлөхөөр тооцоолсон бүх мөнгөн төлбөр (үр ашигт хүүгийн хувьд нөлөөлөх бүхий л төлбөр хураамж, ажил гүйлгээний зардал, хөнгөлөлт урамшууллыг багтаасан)-ийг санхүүгийн өр төлбөрийн хугацааны туршид эсвэл шаардлагатай тохиолдолд түүнээс богино хугацаанд хорогдуулахад хэрэглэдэг хүүгийн хувь юм.

2.11.3.2 Санхүүгийн өр төлбөрийг данснаас хасах

Групп нь санхүүгийн өр төлбөрийг зөвхөн гэрээний үүрэг биелэгдсэн, цуцлагдсан эсвэл гэрээний хугацаа дууссан тохиолдолд данснаас хасна. Данснаас хасаж буй санхүүгийн өр төлбөрийн дансны үнэ ба төлсөн дүн болон өглөгийн нийлбэрийн зөрүүг ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

2.12 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт

СТОУС 15-ын дагуу Групп нь гэрээнд заасан гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдсан буюу бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг худалдан авагч талд шилжүүлсэн тохиолдолд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Гүйцэтгэлийн үүрэг гэдэг нь өөр хоорондоо ялгаатай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг (бараа үйлчилгээний багц) нийлүүлэх үүргийг хэлнэ.

Дараах шалгууруудын аль нэг нь хангагдсан тохиолдолд Групп холбогдох гүйцэтгэлийн үүргийг тодорхой хугацааны туршид биелэгдэх гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзэж тэрхүү хугацааны туршид орлогоо хэсэгчлэн хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.12 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

- Групп гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлсэн цаг хугацаатай зэрэгцэн, уг ажлын гүйцэтгэлээр дамжуулан худалдан авагч үр өгөөж хүртэх;
- Группийн гүйцэтгэлийн үүргийн биелэлт нь ямар нэг хөрөнгийг бий болгодог эсвэл хөрөнгийн үнэ цэнийг нэмэгдүүлдэг бөгөөд уг хөрөнгө бий болсон эсвэл үнэ цэнэ нь нэмэгдэх бүрд худалдан авагч хяналтыг өөртөө авах; эсвэл
- Группийн гүйцэтгэлийн үүргийн биелэлтээр дамжин бий болж буй хөрөнгийг Групп ашиглаж үр өгөөж хүртэх боломжгүй хэдий ч гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдах бүрд төлбөр хүлээн авах эрхтэй байх.

Бусад тохиолдолд, худалдан авагч нь өөр хоорондоо ялгаатай бүтээгдэхүүн эсвэл үйлчилгээний хяналтыг авах үед тодорхой нэг хугацаанд хангагдах гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзэж орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Орлогыг худалдан авагчтай байгуулсан гэрээний дагуу Группийн хүлээн авах эрхтэй гэж үзэж буй төлбөрийн дүнд үндэслэн хэмжинэ. Групп нь гэрээнд заасан гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдсан буюу тусгайлан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг худалдан авагч талд шилжүүлсэн тохиолдолд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Гэрээний хөрөнгө нь хөрөнгийг худалдан авагчид шилжүүлсэн боловч бүтээгдэхүүн эсвэл үйлчилгээтэй холбоотой төлбөрийг Групп хүлээн авах эрх үүсээгүй үед бий болох хөрөнгө юм. Уг гэрээний хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтыг СТОУС 9-ийн дагуу хэмжинэ. Эсрэгээрээ, авлага нь тодорхой хугацааны дотор төлөгдөх, цаг хугацаанаас өөр хүчин зүйлээс хамааралгүй, төлбөр хүлээн авах эрх юм.

Гэрээний өр төлбөр нь худалдан авагчаас төлбөр хүлээн авсан боловч худалдан авагчид барааг шилжүүлэх эсвэл үйлчилгээ үзүүлэх (төлөх ёстой төлбөрийн хэмжээ) Группийн үүргийг илэрхийлнэ.

Нэг гэрээтэй холбоотой гэрээний хөрөнгө ба гэрээний өр төлбөрийг цэвэр дүнгээр нь тайлагнана.

Группийн орлого нь дараах үндсэн эх үүсвэрээс бүрддэг:

- а) Барааны борлуулалт;
- б) Үйлчилгээний орлого;
- в) Бусад орлого.

2.12.1 Барааны борлуулалт

Групп нэхмэл, оёмол болон сүлжмэл ноолууран бүтээгдэхүүнийг жижиглэнгийн болон бөөний худалдан авагч, онлайн платформоор борлуулдаг.

Бөөний худалдан авагчид хийсэн борлуулалтыг тухайн бүтээгдэхүүний хяналтыг худалдан авагчид шилжүүлсэн үед бүртгэдэг. Хяналт шилжсэн гэдэг нь бүтээгдэхүүнийг бөөний худалдан авагчид хүргэсэн, бөөний худалдан авагч нь тухайн бүтээгдэхүүний борлуулалтын суваг болон бүтээгдэхүүний үнэтэй холбоотой шийдвэр гаргах эрх худалдан авагчид бүрэн шилжсэнийг хэлнэ. Бөөний худалдан авагчтай байгуулсан гэрээнд заасан тодорхой цэгт барааг хүргүүлсэн, бараатай холбоотой бүхий л эрсдэл бөөний худалдан авагчид шилжсэн, худалдан авагч гэрээнд заасан барааг хүлээн авснаа зөвшөөрсөн зэрэг барааны өмчлөл ба эрсдэлтэй холбоотой бүх нөхцөл биелсэн үед барааг худалдан авагчид хүргэсэн гэж үзнэ.

Барааг худалдан авагчид хүргэсэн тухайн цаг үед буюу төлбөрийг хүлээн авах нь тодорхой бөгөөд төлбөрийг хүлээн авах нь зөвхөн цаг хугацааны асуудал болсон үед авлагыг бүртгэнэ.

Жижиглэн худалдааны борлуулалтын орлогыг барааны хяналтыг шилжүүлсэн үед буюу худалдан авагч дэлгүүрт барааг худалдан авсан үед бүртгэнэ. Худалдан авагч барааг худалдан авмагц гүйлгээний төлбөрийг нэхэмжилдэг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.12 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

2.12.1 Барааны борлуулалт (үргэлжлэл)

Группийн бодлогын дагуу жижиглэнгийн худалдан авагчид худалдан авсан бараагаа 7 хоногийн дотор, бөөний худалдан авагчид гэрээгээр тохирсон хязгаарт багтаан буцаах эрхтэй. Тиймээс гэрээний өр төлбөр (буцаагдах боломжит өр төлбөр) болон буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө (эргэлтийн хөрөнгөөр тайлагнагдсан)-ийг буцаагдах боломжит дүнд үндэслэн бүртгэнэ.

Хувьсах төлбөртэй холбогдсон тодорхойгүй хүчин зүйлс нь хожим тодорхой болоход хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлогын дүнд мэдэгдэхүйц нөлөөгүй бол хувьсах төлбөрийн тооцоолсон дүнг ажил гүйлгээний үнэд оруулан тооцно.

2.12.2 Үйлчилгээний орлого

Үйлчилгээний орлого нь холбоотой талууд болон бусад харилцагчдад үзүүлсэн хуурай цэвэрлэгээ болон оёдлын үйлчилгээтэй холбоотой.

Групп гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлэх үед уг гүйцэтгэлээр дамжуулан харилцагч үр өгөөж хүртэлх болон хяналтыг нэгэн зэрэг шилжүүлэн авснаар борлуулалтын орлогыг үйлчилгээ үзүүлж буй хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрнө.

Гүйцэтгэлийн үүргийн ахиц дэвшлийг гарцын аргаар хэмжих бөгөөд тодорхой өдөр хүртэл харилцагчид шилжүүлсэн бараа, үйлчилгээний бодит үнэ цэнийг Группийн гэрээний дагуу шилжүүлэхээр амласан үлдсэн бараа, үйлчилгээнд ногдох дүнгээр орлого хүлээн зөвшөөрнө.

2.12.3 Бусад орлого

Бусад орлого нь түүхий эд материал болон хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүнийг дотоодын харилцагчдад борлуулсантай холбоотой. Бүтээгдэхүүнийг Группийн агуулахаас илгээж, бүтээгдэхүүний хяналтыг харилцагч авах үед бусад орлогыг хүлээн зөвшөөрдөг. Тодорхой нэг хугацаанд борлуулалтын нэхэмжлэх үүсэж орлого хүлээн зөвшөөрдөг. Орлогыг Группийн харилцагчтай байгуулсан гэрээгээр авах эрхтэй хүлээгдэж буй төлбөрийг үндэслэн хэмжинэ.

Групп нь гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлж, тухайлбал бараа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг харилцагчид шилжүүлж, ялангуяа бараа харилцагчийн тодорхой байршилд (хүргэлт) хүргэгдсэн үед бусад орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

2.12.4 Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө болон өр төлбөр

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө нь харилцагчаас буцаагдаж ирэхээр хүлээгдэж буй барааг хүлээн авах Группийн эрхийг илэрхийлнэ. Хөрөнгийг барааны өмнөх дансны үнээс буцаагдаж ирэх барааны боломжит үнийн бууралтыг багтаасан барааг буцаах үед гарах хүлээгдэж буй зардлыг хасаж хэмжинэ. Групп буцаагдахаар хүлээгдэж буй барааны хөрөнгийн хэмжилтэд орох аливаа өөрчлөлт болон үнэ цэнийн аливаа нэмэлт бууралтыг байгаа эсэхийг үнэлж шинэчилдэг. Өмнөх жилүүдэд тогтмол хэмжээний барааны буцаалт хийгдэж байсан тул мэдэгдэхүйц хэмжээний орлогын буцаалт бүртгэгдэх магадлал бага байна гэж үздэг.

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр нь харилцагчаас хүлээн авсан нийт төлбөр (эсвэл авлага) эсвэл төлбөрийн зарим хэсгийг буцаан олгох үүрэг хариуцлага бөгөөд Групп харилцагчид буцаан олгоно гэж хүлээгдэж буй тооцоолсон дүнгээр хэмжигдэнэ. Групп тайлант үе бүрийн эцэст буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр (ба гүйлгээний үнийн харгалзах өөрчлөлт)-ийн тооцооллыг шинэчилдэг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.13 Түрээс

2.13.1 Түрээсийн тодорхойлолт

Хэрвээ тодорхой төлбөртэйгөө тогтсон хугацааны туршид, тодорхой хөрөнгийг ашиглаж, хянах эрх үүссэн бол тухайн гэрээг түрээсийн гэрээ эсвэл уг гэрээнд түрээсийн зүйл агуулагдсан байна гэж үзнэ.

СТОУС 16-г анх хэрэгжүүлэх үед эсвэл дараа нь бизнес нэгдэлтэй холбоотойгоор үүссэн болон өөрчилсөн гэрээнүүдийг Групп СТОУС 16-д тодорхойлсны дагуу гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээсийн зүйл агуулагдсан эсэхийг гэрээг өөрчилсөн өдөр эсвэл худалдан авалтын өдрийн аль тохиромжтой өдрөөр үнэлнэ. Гэрээний нөхцөл дараа нь өөрчлөгдөөгүй бол дахин үнэлэх шаардлагагүй.

2.13.2 Түрээслэгч - Групп

Гэрээний зүйл тус бүрийн төлбөрийн хуваарилалт

Групп нь түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсвэл түүнээс дээш түрээс эсвэл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн ба түрээсийн бус зүйлсийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

Богино хугацаат түрээс ба бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс

Групп нь гэрээний хугацаа нь 12 сар ба түүнээс бага хугацаанд түрээслэх худалдан авах нөхцөлгүй дэлгүүр болон агуулахуудын түрээсийг богино хугацаат түрээсээр хүлээн зөвшөөрнө. Бага үнэтэй богино хугацаат түрээсийн төлбөр ба бага үнэтэй хөрөнгийн түрээсийг мөн адил хүлээн зөвшөөрнө. Богино хугацаат түрээс болон бага үнэтэй хөрөнгийн түрээсийг шулуун шугамын арга эсвэл бусад системчлэгдсэн аргууд дээр суурилан түрээсийн хугацаанд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн өртөгт дараах зүйлс багтана:

- Түрээсийн өр төлбөрийн анх тооцсон дүн;
- Түрээс эхэлснээс эсвэл эхлэхээс өмнө төлсөн түрээсийн төлбөрөөс түрээснээс авсан урамшууллыг хассан дүн;
- Группийн зарцуулсан гарсан анхдагч шууд зардлууд; болон
- Түрээсийн шаардсан нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор тодорхой хөрөнгийг буулгах, нүүлгэх, хөрөнгө байрлах газрыг сэргээх эсвэл тухайн хөрөнгийг сэргээхэд Группээс гарсан зардлын тооцоолсон дүн.

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг өртгөөс нь үнэ цэнийн бууралт болон хуримтлагдсан элэгдлийг хассан дүнгээр хэмждэг ба түрээсийн өр төлбөрт хийгдсэн аливаа өөрчлөлтөөр залруулдаг.

Групп нь түрээсийн гэрээ дуусгавар болох үед тодорхой түрээсийн хөрөнгийн өмчлөлийг шилжүүлэн авах бол ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг түрээс эхэлсэн өдрөөс эхлэн ашиглагдах хугацаа дуусгавар болох хүртэл элэгдүүлнэ. Өөрөөр заагаагүй бол, ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн тооцоолсон ашиглагдах хугацаа ба түрээсийн хугацааны аль багаар нь шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

Групп нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай хөрөнгө болон бараа материалын тодорхойлолтод нийцээгүй ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд тусдаа мөрөөр толилуулна.

Буцаан авах түрээсийн барьцаа

Төлөгдсөн буцаан авах түрээсийн барьцааг СТОУС 9 Санхүүгийн хэрэглүүр-ийн дагуу бодит үнэ цэнээр нь анх хүлээн зөвшөөрнө. Анх хүлээн зөвшөөрсөн бодит үнэ цэнийн залруулга нь нэмэлт түрээсийн төлбөр байх ба ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн өртөгт оруулан бүртгэнэ.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.13 Түрээс (үргэлжлэл)

2.13.2 Түрээслэгч – Групп (үргэлжлэл)

Түрээсийн өр төлбөр

Групп нь түрээс эхэлсэн өдрөөр төлөгдөөгүй байсан түрээсийн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнээр түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө. Түрээсийн өр төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоход Групп нь түрээсийн хүүгийн түвшин тодорхойлох боломжгүй үед түрээс эхлэх өдрөөр түрээсийн гэрээний нуугдмал хүү мэдэгдэхгүй бол зээлийн өсөн нэмэгдэх хүүг ашиглана.

Түрээсийн төлбөрт дараах зүйлс багтана:

- Тогтмол төлбөрүүдээс (бодит тогтмол төлбөрүүд) түрээсийн урамшууллыг хассан дүн;
- Гэрээ эхлэх өдрөөр үнийн индекс эсвэл ханшийг ашиглан тодорхойлогдсон үнийн индекс эсвэл ханшнаас хамааралтай хувьсах түрээсийн төлбөрүүд;
- Үлдэх өртгийн баталгаагаар Группээс төлөгдөх боломжтой төлбөрийн дүн;
- Группийн худалдан авах сонголтоо хэрэгжүүлэх нь үндэслэлтэйгээр тодорхой бол уг сонголтыг хэрэгжүүлэх үнэ; болон
- Түрээсийн гэрээнд Групп нь түрээсийн хугацааг цуцлах эрхтэй үед түрээсийн гэрээг цуцлахад үүсэх торгууль.

Хувьсах төлбөртэй түрээсийн төлбөрийг гэрээ хэрэгжиж эхэлсэн өдрөөрх түрээсийн зах зээлийн үнээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Үнийн индекс эсвэл ханшнаас хамааралгүй хувьсах түрээсийн төлбөрийг түрээсийн өр төлбөр ба ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн дүнд оруулахгүй ба түрээсийн төлбөр гарсан тохиолдолд эсвэл нөхцөлд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Гэрээ хэрэгжиж эхэлснээс хойш түрээсийн өр төлбөрийг хүүгийн өсөлт ба түрээсийн төлбөрийн дүнгээр тохируулна.

Дараах тохиолдолд Групп нь түрээсийн өр төлбөрийг (ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгөтэй холбоотой залруулгын хамт бүртгэж) дахин хэмжинэ:

- Түрээсийн хугацаа өөрчлөгдсөн эсвэл худалдан авах нөхцөлтэй гэрээтэй үед дахин үнэлгээ хийсэн өдрөөрх хорогдуулалтын түвшинг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлж өөрчлөлт орсон;
- Анх ашигласан хорогдуулалтын түвшинг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг тодорхойлох үед гарсан баталгаат үлдэх өртөгт нөлөөлсөн түрээсийн зах зээлийн боломжит төлбөрийн түрээсийн зах зээлийн түвшин өөрчлөгдсөнөөр түрээсийн төлбөр өөрчлөгдсөн.

Түрээсийн өр төлбөрийг санхүүгийн байдлын тайланд тусад нь толилуулж, холбогдох тодруулгыг мөн тусад нь харуулна.

Түрээсийн гэрээний өөрчлөлт

Групп нь дараах тохиолдолд түрээсийн өөрчлөлтийг тусдаа түрээсээр бүртгэнэ:

- өөрчлөлт нь нэмэлтээр нэг болон түүнээс дээш тодорхой хөрөнгө ашиглах эрх үүсгэж, түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлсэн; ба
- түрээсийн үзүүлэлтүүд нь түрээсийн гэрээ тус бүр дээр тусгайлан заасан нөхцөл үүссэн үед түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлэхэд хэмжигдэхүйц нэг бүрийн үнээр өссөн.

Групп нь тусдаа түрээсээр бүртгэгдэхгүй түрээсийн өөрчлөлтийн хувьд өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээний хугацааг харгалзан өөрчлөлт орсон өдрөөрх шинэчлэгдсэн хорогдуулалтын түвшинг ашиглан шинэчлэгдсэн түрээсийн төлбөрийг хорогдуулан түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.13 Түрээс (үргэлжлэл)

2.13.2 Түрээслэгч – Групп (үргэлжлэл)

Түрээсийн гэрээний өөрчлөлт (үргэлжлэл)

Групп нь түрээсийн өр төлбөр шинэчлэгдсэн тохиолдолд ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн дүнг тохируулж бүртгэнэ. Өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээнд түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсвэл түүнээс дээш түрээс эсвэл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн зүйлийн холбогдох нэг бүрийн үнэ ба түрээсийн бус зүйлийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

Үйл ажиллагааны түрээсийн төлбөрийг түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар зардалд шингээнэ. Үйл ажиллагааны түрээсийн дагуу үүссэн болзошгүй түрээсийг зардлын түрээс гэж хүлээн зөвшөөрч, ийм урамшууллыг өр төлбөр гэж хүлээн зөвшөөрдөг.

2.13.3 Түрээслүүлэгч - Групп

Түрээсийн гэрээгээр эрсдэл өгөөжийг түрээслэгчид шилжүүлж байгаа бол түрээсийг санхүүгийн түрээсээр ангилна. Дээрхээс бусад бүх түрээс нь үйл ажиллагааны түрээсээр ангилагдана.

Үйл ажиллагааны түрээсийн төлбөрийг түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээсийн дор үүсэх түрээсийн үүрэг хариуцлагыг уг үүрэг үүсэх хугацааны турш зардлаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээсийн үед түрээсийн урамшуулал хүлээн авсан үед уг урамшууллыг өр төлбөрөөр бүртгэнэ. Урамшууллын нийт ашгийг түрээсийн зардлаас хасч шулуун шугамын аргаар бүртгэнэ.

2.14 Гадаад валютын ажил гүйлгээ

Группийн бие даасан компани бүрийн хувьд санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ компанийн тайлагналын валютаас бусад валютыг (гадаад валют) ажил гүйлгээ гарсан өдрийн ханшаар хөрвүүлэн бүртгэсэн.

Төгрөгөөс бусад мөнгөн тэмдэгт нь гадаад валют гэж тооцогддог ба гадаад валютаар хийгдсэн гүйлгээнүүд нь тухайн гүйлгээний өдрийн зах зээлийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлэгддэг.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн хөрөнгө болон өр төлбөр нь тухайн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлэгддэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгө хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийн гүйлгээ хийгдсэн өдрөөс хойших ханшийн өөрчлөлтөөс үүсэн гарах өөрчлөлтийг гарсан цаг хугацаанд нь ашиг, алдагдлаар бүртгэнэ.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус зүйлсийн хөрөнгө ба өр төлбөр нь тухайн гүйлгээний өдрийн зах зээлийн ханшаар хөрвүүлэгддэг.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэхтэй холбоотойгоор, Группийн гадаад үйл ажиллагааны хөрөнгө болон өр төлбөрийг тайлант хугацаа бүрийн эцсийн өдрийн ханшаар Төгрөг рүү хөрвүүлсэн. Тайлант хугацааны турш дахь орлого болон зардлын зүйлсийг хөрвүүлэхдээ ажил гүйлгээ үүссэн өдрийн ханшийг ашигласан.

Ханшийн зөрүүнээс үүссэн зөрүүг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусган эздийн өмчийн хэсэгт хуримтлуулан бүртгэнэ.

2.15 Зардал хүлээн зөвшөөрөлт

Зардлыг нэгтгэсэн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд зардлын чиг үүргийн аргыг ашиглан тайлагнадаг. Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөгт борлуулсан барааны бүтээгдэхүүнтэй шууд холбоотой зардлууд багтдаг. Группийн үйл ажиллагааны зардалд ерөнхий ба удирдлагын, борлуулалт ба маркетингийн болон бусад бизнесийн үйл ажиллагааны зардлууд ордог.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.16 Зээлийн зардал

Шалгуурт нийцсэн хөрөнгийн олж бэлтгэх, барьж байгуулах ба үйлдвэрлэхэд шууд холбоотой хүүгийн зардлыг тэдгээр хөрөнгийн өртөгт оруулж бүртгэдэг. Шалгуурт нийцсэн хөрөнгө гэдэг нь түүнийг зориулалтаар нь ашиглах эсвэл борлуулахад бэлэн болгоход их хэмжээний хугацаа зарцуулдаг хөрөнгийг хэлэх ба уг хөрөнгийг ашиглах ба борлуулахад бэлэн болгох хүртэлх хугацаанд хүүгийн зардлыг хөрөнгийн өртөгт оруулдаг.

Зориулалт нь тодорхой зээлийг холбогдох хөрөнгийг зориулалтын дагуу ашиглаж эхлэх хүртэл эсвэл борлуулахад бэлэн болсон нь тодорхой болсон үед зээлийг ерөнхий зээлийн капиталжуулалтын түвшинг тооцох зорилгоор зээлийн ерөнхий санд байлгадаг. Тодорхой зээлийг түр хугацаагаар хөрөнгө оруулалт хийх зорилгоор олж авсан хөрөнгө оруулалтын орлого нь шаардлага хангасан хөрөнгөнд зарцуулагдах хүртэл хүлээгдэж байна. Зээлийн хүүгийн зардлаас хасаж хөрөнгийн зориулалт нь тодорхой зээлээрх түр хөрөнгө оруулалтаас олсон хөрөнгө оруулалтын орлогын зарцуулалтыг зээлийн өртгөөс хасаж капиталжуулан хөрөнгийн өртөгт бүртгэнэ.

2.17 Ажилчдын тэтгэмж

Ажилчдын богино хугацаат тэтгэмж

Холбогдох үйлчилгээ үзүүлсэн үед ажилчдын богино хугацаат тэтгэмжийг зардлаар бүртгэдэг. Групп нь ажилчдынхаа үзүүлсэн үйлчилгээний үр дүнд ийнхүү төлөхөөр хуулиар хүлээсэн эсвэл үүсмэл үүрэг хүлээсэн бөгөөд холбогдох өрийн дүнг найдвартайгаар тооцоолох боломжтой бол өрийн санг бүртгэдэг.

Улсад төлөх тэтгэвэр, тэтгэмжийн төлөвлөгөө

Ажилчдын тэтгэвэр, тэтгэмж нь Монгол Улсын Нийгмийн Даатгалын Санд төвлөрүүлэх хуулиар тогтоосон нийгмийн даатгалын шимтгэлээс бүрдэнэ. Тодорхой шимтгэлийн дүн бүхий тэтгэвэр, тэтгэмжийн хөтөлбөрт төвлөрүүлэх шимтгэлийг түүнийг төлөх үүрэг хүлээсэн тайлант үеийн зардлаар бүртгэдэг.

2.18 Нөөц

Групп нь өнгөрсөн үйл явдлын улмаас хуулиар үүрэг хүлээсэн эсвэл үүсмэл үүрэг хариуцлага хүлээсэн бөгөөд энэхүү үүргийг барагдуулахад эдийн засгийн өгөөжийг зарцуулах өндөр магадлалтай бөгөөд үүрэг хариуцлагыг бодитоор хэмжих боломжтой бол нөөцийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Бүртгэлд тусгагдсан нөөцийн дүн нь үүссэн өрийг төлж барагдуулахад шаардагдах мөнгөн дүнгийн хэмжээг тайлант жилийн эцсийн байдлаар тухайн өртэй холбоотой нөхцөл байдал, эрсдэлийг харгалзан тооцоолсон удирдлагын хийж чадах хамгийн сайн тооцоололд үндэслэдэг. Одоогийн үүссэн өрийг барагдуулахад хэрэгтэй тооцоолж буй мөнгөн гүйлгээнд үндэслэн нөөцийг хэмждэг ба түүний дансны дүн нь тэдгээр мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнээр тодорхойлогддог.

Нөөцийг барагдуулахад шаардлагатай эдийн засгийн өгөөжийг бүгдийг нь эсвэл заримыг нь гуравдагч тал нөхөн төлөх магадлалтай ба хэрэв нөхөн төлөх нь тодорхой болсон бөгөөд нөхөн төлбөрийн хэмжээг найдвартай хэмжих боломжтой үед түүнийг авлага хэмээн бүртгэнэ.

Нөөцийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст дахин хянах ба тайлант хугацааны эцэст хамгийн сайн тооцооллыг тусгаж залруулдаг. Эдийн засгийн өгөөжийг шилжүүлж өр төлбөрийг барагдуулах шаардлагагүй болсон үед нөөцийг буцаана.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.19 Болзошгүй өр төлбөр ба хөрөнгө

Аж ахуйн нэгжийн бүрэн хяналтаас гадуурх нэг болон түүнээс дээш ирээдүйн үйл явдал тохиолдох, эс тохиолдохоос хамаарч үүсэх эсэх нь тодорхойлогддог тул болзошгүй өр ба болзошгүй хөрөнгийг бүртгэдэггүй. Эдийн засгийн өгөөжийг агуулсан нөөцийн гадагш урсгал гарах магадлал маш бага биш л бол бүх тохиолдолд болзошгүй өр төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд нэмж тодруулна.

2.20 Санхүүгийн орлого ба санхүүгийн зардал

Санхүүгийн орлогод хөрөнгө оруулалтаас хүртэх хүүгийн орлого орно. Хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглан ашиг, алдагдлаар хуримтлуулан бүртгэдэг.

Санхүүгийн зардал нь зээлийн хүүгийн зардлаас бүрддэг. Хөрөнгийн худалдан авалт болон түүнийг барьж байгуулахтай шууд холбоотой зайлшгүй шаардлагатай зээлийн хүүгийн зардлыг тухайн хөрөнгийн өртгийн нэг хэсэг байдлаар капиталжуулдаг. Бусад бүх зээлийн хүүгийн зардлыг үр ашигт хүүгийн аргаар ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

2.21 Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг

Групп энгийн хувьцааны хувьд нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцоолдог. Группийн энгийн хувьцаа эзэмшигчдэд хамаарах цэвэр ашиг, алдагдлыг тайлант хугацааны туршид эргэлтэнд байсан энгийн хувьцааны жинлэсэн дундаж тоонд хуваах замаар нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцоолдог.

Хэрэв эргэлтэнд байгаа боломжит болон энгийн хувьцааны тоо нь капиталжуулалт, олгосон бонус эсвэл хувьцаа хувааснаас өссөн, эсвэл хувьцаа хуваалтыг буцааснаас буурсан тохиолдлуудад нэгж хувьцаанд ногдох суурь болон бууруулсан ашиг нь толилуулагдсан бүх тайлант хугацааны туршид буцаан үйлчлэх зарчмаар толилуулагддаг.

2.22 Холбоотой тал

Групп болон Группийн толгой компани болон түүнтэй холбоотой этгээдүүдийн хооронд нөөц, ажил үйлчилгээ эсвэл үүрэг хариуцлага шилжүүлэхдээ төлбөр нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран тэдгээрийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ гэнэ. Аливаа хувь хүн эсвэл түүний гэр бүлийн ойр дотны гишүүнийг дараах тохиолдолд Групп-тэй холбоотой гэж үзнэ:

- Группийг шууд эсвэл хамтран хянадаг
- Группийн үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг
- Группийн болон Группийн толгой компанийн удирдах ажилтан

Хэрэв дараах нөхцөлийн аль нэг нь хангагдаж байвал тухайн аж ахуйн нэгжийг Групп-тэй холбоотой гэж үзнэ:

- Тухайн аж ахуйн нэгж болон Групп нь нэг бүлэг аж ахуйн нэгжийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал өөрөөр хэлбэл, толгой компани, охин компани болон нэг толгой компанид багтдаг охин компаниуд бүгд бусадтайгаа холбоотой гэсэн үг юм.
- Нэг аж ахуйн нэгж нь нөгөө аж ахуйн нэгжийн хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол эсвэл нөгөө аж ахуйн нэгжийг багтаасан бүлгийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол
- Хоёр компани хоёулаа нэг гуравдагч этгээдийн хамтарсан хөрөнгө оруулалттай компани бол
- Нэг аж ахуйн нэгж нь гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хамтарсан үйлдвэр ба харин нөгөө аж ахуйн нэгж нь уг гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хараат компани бол
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь Групп эсвэл Групп-тэй холбоотой аж ахуйн нэгжийн аль нэгнийх нь ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмжид зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмжийн төлөвлөгөө байгаа бол
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь дээр дурдсан холбоотой талаар тодорхойлогдсон хувь хүний шууд эсвэл хамтарсан хяналтад дор байх

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.22 Холбоотой тал (үргэлжлэл)

- Группийг шууд эсвэл хамтран хянадаг этгээд нь тухайн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд их хэмжээний нөлөөтэй байх, тухайн аж ахуйн нэгжийн, эсвэл түүний толгой компанийн удирдах ажилтан

2.23 Татвар

Орлогын татварын зардал нь тухайн жилд төлөхөөр тооцсон татвар ба хойшлогдсон татварын нийлбэрээс бүрдэнэ.

2.23.1 Тухайн жилийн орлогын албан татвар

Тухайн жилийн татварын өглөг нь тухайн жилийн татвар ногдуулах орлогод суурилсан байна. Татвар ногдуулах орлого нь Группийн санхүүгийн тайлангаар тодорхойлсон ашгаас зөрүүтэй байдаг нь санхүүгийн тайланд тусгагдсан орлого, зарлагын зүйлсийн татвар ногдох, татвар ногдох орлогоос хасагдах хугацаа нь татварын тайлангийн зорилгоор өөр тайлант хугацаанд үүсдэг эсвэл эдгээр нь огт татвар ногдохгүй эсвэл татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй байдагтай холбоотой. Группийн тухайн жилийн татварын өрийг тайлангийн өдрөөр хүчин төгөлдөр эсвэл хүчин төгөлдөр болох нь тодорхой татварын хувь хэмжээгээр тооцож, тодорхойлно.

2.23.2 Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон татварыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэ болон татвар ногдуулах орлогыг тооцоход хэрэглэсэн тэдгээрийн татварын суурь хоёрын хоорондын түр зөрүүнд тооцдог. Ерөнхийдөө бүх татвар ногдох түр зөрүүгээр хойшлогдсон татварын өрийг бүртгэдэг. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг бараг бүх хасагдах түр зөрүүнд тооцдог боловч ирээдүйд тэдгээр хасагдах түр зөрүүг шингээхэд хүрэлцэхүйц татвар ногдуулах ашигтай байх өндөр магадлалтай эсэхийг харгалздаг. Эдгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг гүүдвилл болон татварын ногдуулах орлого ба санхүүгийн ашгийн аль алинд нь нөлөөлдөггүй ажил гүйлгээ (бизнесийн нэгдлээс бусад)-ний үед бусад хөрөнгө ба өр төлбөрийг анх бүртгэхэд үүссэн түр зөрүүгээр бүртгэдэггүй.

Групп түр зөрүүг өөрчлөх хугацаанд хяналт тавих боломжтой байх, мөн түр зөрүү нь ойрын ирээдүйн тайлант үед өөрчлөгдөхгүй гэсэн магадлалтай байхаас бусад тохиолдолд охин, салбар болон хараат компани дахь хөрөнгө оруулалт болон хамтарсан компани дахь хувь оролцоотой холбоотой татвар ногдох бүх түр зөрүүний хувьд хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх ёстой. Түр зөрүүг ойрын ирээдүйн тайлант үед өөрчлөх магадлалтай бөгөөд татвар ногдох ашиг нь түр зөрүүгийн эсрэг ашиглагдахуйц үед охин эсвэл хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалтаас үүсэх бүхий л татвар ногдох орлогоос хасагдах түр зөрүүг Групп хойшлогдсон татварын хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрдөг.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг тайлант хугацааны эцэст дахин хянаж үздэг ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүх эсвэл зарим өгөөжийг хүртэх хангалттай хэмжээний татвар ногдох ашиг олох магадлал үгүй болох үед хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг бууруулдаг.

Тайлант үеийн эцсээр хүчин төгөлдөр болсон, эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа татварын хувь хэмжээ (татварын хууль)-нд үндэслэн хөрөнгө нь хэрэгжих буюу өр төлбөрийг төлөх тайлант үед мөрдөгдөхөөр хүлээгдэж буй татварын хувь хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө болон өр төлбөрийг хэмждэг. Тайлант үеийн эцэст Групп нь хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах арга хэлбэрээс үүсэж байгаа татварын үр нөлөөг хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн хэмжилтэнд тусгадаг.

Тайлант үеийн татварын өр төлбөрийг тайлант үеийн татварын хөрөнгөөр суутган тооцох хууль ёсны хүчин төгөлдөр эрхтэй, орлогын татвараар тооцоо хийдэг ижил татварын албатай харьцдаг ба тайлант үеийн татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр сууриар барагдуулахаар төлөвлөсөн тохиолдолд хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр дүнгээр тооцдог.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.23.3 Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татвар

Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татварыг тайлант жилийн ашиг, алдагдлаар бүртгэх ба харин тэдгээр нь дэлгэрэнгүй орлого эсвэл өмчийн хэсэгт шууд бүртгэгдсэн зүйлстэй холбоотой бол харгалзан дэлгэрэнгүй орлого эсвэл өмчийн хэсэгт бүртгэдэг. Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татвар нь бизнесийн нэгдлийг анх бүртгэхтэй холбоотой бол татварын нөлөөллийг бизнесийн нэгдлийн бүртгэлд оруулж тусгана.

2.24 Сегментийн мэдээлэл

Үйл ажиллагааны сегмент нь Группийн эрхэлж буй бизнесийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор орлого олж, зардал гаргадаг Группийн нэг бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Үүнд, бусад бүрэлдэхүүн хэсгүүдтэй хийсэн ажил гүйлгээтэй холбоотой орлого болон зардал орно.

Группийн гол үйл ажиллагааны шийдвэр гаргагчид сегментүүдийн гүйцэтгэлийг үнэлэх болон нөөцийг хэрхэн хуваарилах шийдвэр гаргахын тулд сегментүүдийн үйл ажиллагааны үр дүнг байнга хянаж байдаг бөгөөд сегмент бүрийн санхүүгийн мэдээллийг гаргадаг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг СТОУС-ын Стандартуудад нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал тооцоолол, үнэлэмж хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тайлагнагдсан хөрөнгө, өр төлбөрийн дүн, болзошгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн тодруулга болон тайлант үед хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлого, зардлын дүнд тус тус нөлөөлдөг. Ирээдүйд гарах бодит үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Тооцоолол, түүнийг хийхэд хэрэглэсэн таамаглал, төсөөллийг байнга хянадаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийг өөрчлөлт хийгдсэн тайлант үе болон ирээдүйн тайлант үеүдэд тус тус тусгадаг.

3.1 Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж

3.1.1 Газрын эрхийн ашиглалтын жил ба элэгдэл

Групп нь Монгол Улсад орших газрыг 15-аас 60 жилээр эзэмшдэг.

Монгол Улсын Газрын тухай хууль нь Монгол Улсын аж ахуйн нэгжүүдэд газрын эрх эзэмших эрх зүйн үндсийг тогтоосон.

Групп газрыг гэрээний дагуу олж эзэмшсэн бодит үнэ цэнээр нь анх бүртгэлд тусгадаг. Групп өнгөрсөн жилүүдэд газар эзэмших эрхийн хугацааг маш бага хэмжээний жил тутмын төлбөр төлж амжилттай сунгуулсан. Группийн удирдлага газар эзэмших эрхийн хугацааг бага хэмжээний төлбөр төлж, цаашид тодорхойгүй хугацаагаар эзэмшинэ гэдэгт итгэлтэй байна. Тиймээс нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд 17,982,615 мянган төгрөгийн (2021 онд 17,959,888 мянган төгрөг) дансны үнэ бүхий газар нь үнэ цэнийн бууралтыг хассан, дахин үнэлсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн бөгөөд газрыг элэгдүүлдэггүй.

3.1.2 Монгол Улсын татварын систем

Зах зээлийн эдийн засагт шилжих шилжилттэй холбоотойгоор Монголын Засгийн Газар бизнес болон эдийн засгийн бүтцэд өөрчлөлт шинэчлэлтийг хийсээр байна. Үүний үр дүнд, бизнесийн үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх хууль журмууд ч мөн өөрчлөгдсөөр байна. Өөр өөр эрх бүхий байгууллагууд татварын хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийж төлбөр торгууль тавих хуулиар тогтоосон эрхтэй байдаг. Групп татварын хууль тогтоомжийн ойлголт дээрээ үндэслэн бүх татваруудыг үнэн зөв тодорхойлсон гэж итгэж байгаа боловч дээр дурдсан хүчин зүйлүүдээс үндэслэн Групп-д татварын эрсдэл байсаар байна.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.1.3 Хувьсах дүнг тооцоолох болон хязгаарлалтыг үнэлэх аргыг тодорхойлох нь

Бараа бүтээгдэхүүн борлуулах зарим гэрээнүүдэд буцаах нөхцөл бүхий хувьсах хүчин зүйлийг агуулсан байдаг. Групп нь буцаан олгоно гэж буй таамаглаж буй дүнг тооцоход тохирох аргад үндэслэн хүлээгдэж буй үнэ цэнийн арга болон хамгийн боломжит дүнгийн аргыг ашиглан тооцоолдог.

Групп нь адил төстэй олон тооны хэрэглэгчийн гэрээнүүдийн хувьд буцаагдах эрх бүхий бараануудын хувьсах төлбөрийг тооцоолоход хүлээгдэж буй үнэ цэнийн арга нь тохиромжтой арга гэж үзсэн.

Гүйлгээний үнэ дэх хувьсах хэмжигдэхүүнийг оруулахын өмнө Групп нь хувьсах төлбөрийн дүн хязгаарлагдаж байгаа эсэхийг авч үздэг. Групп нь хувьсах зардлын тооцооллыг Группийн түүхэн туршлага, бизнесийн таамаглал, одоогийн эдийн засгийн нөхцөл байдалд тулгуурлан хязгаарлаагүй болохыг тогтоосон. Үүнээс гадна хувьсах төлбөрийн тодорхойгүй байдлыг богино хугацаанд шийдвэрлэдэг.

2022 онд борлуулалтын орлого нь 12,447,074 мянган төгрөгийн буцаалт, хөнгөлөлтийг хассаны дараа 193,427,609 мянган төгрөг (2021 онд борлуулалтын орлого нь 1,113,597 мянган төгрөгийн буцаалтыг хассаны дараа 144,344,329 мянган төгрөг) байсан.

3.2 Тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн их хэмжээний дүн бүхий үзүүлэлтүүдэд дараах таамаглал төсөөллийг ашиглан, нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн.

3.2.1 Алдагдлын нөөц сангийн тооцоолол

Групп дансны авлагын хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо харилцагч тус бүрийн бие даасан нөхцөл байдлын үнэлгээ, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон салбарын нөхцөл байдал зэрэгт тулгуурлан тооцоолсон.

Энэ тохиолдолд удирдлагын үнэлгээ нь харилцагч талын нөхцөл байдал, харилцаа холбоо, түүний талаарх тодорхой байгаа зах зээлийн мэдээлэл болон зээлийн талаарх мэдээ тайлан зэрэг дээр үндэслэн хийгддэг. Групп нь цуглуулагдахаар хүлээгдэж буй дүнг илэрхийлэх үүднээс хасагдуулгыг удирдлагын үнэлгээний дагуу тооцоолдог. Энэхүү тусгайлсан хасагдуулгын тооцоолсон дүнд нөлөөлөхүйц аливаа өөрчлөлт гарвал түүнийг дахин тооцон үзэж тохируулдаг.

Үнэлгээ болон тооцоолол хийсэн аргачлалаас хамааран бүртгэсэн зардлын дүн болон хугацааны хувьд нөөц сангууд ялгаатай байж болно. Найдваргүй авлагын нөөц сан өсвөл үйл ажиллагааны зардал өсөх ба эргэлтийн хөрөнгө буурах нөлөөтэй.

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Группийн дансны ба бусад авлагын дансны үнэ нь 3,318,986 мянган төгрөг, авлагын нөөц сангийн үлдэгдэл 1,771,075 мянган төгрөг (2021 онд: дансны ба бусад авлагын дансны үнэ нь 2,258,129 мянган төгрөг, авлагын нөөц сангийн үлдэгдэл 1,843,519 мянган төгрөг) байсан.

3.2.2 Удаан гүйлгээтэй бараа материалын хасагдуулгын нөөц

Группийн удирдлага удаан гүйлгээтэй, зарагддаггүй болон эвдэрч гэмтсэн бараа материалыг тодорхой хугацаагаар хянадаг ба үнэлэмж болон тооцооллыг ашигладаг. Тооцоолол болон холбогдох төсөөллүүд нь түүхэн туршлага дээр үндэслэдэг ба бодит үр дүн нь тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Группийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого нь бараа материалыг үйлдвэрлэж дуусгаснаас хойш борлуулаагүй бол хугацаа, насжилт болон бараа материалын зэрэглэлээс хамаарч ангилалын дагуу хасагдуулга байгуулна.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.2 Тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.2.2 Удаан гүйлгээтэй бараа материалын хасагдуулгын нөөц (үргэлжлэл)

Удирдлага дээрх бараа материалын үнэлгээг тодорхойлоход хэрэглэсэн төсөөлөл болон үнэлэмж зохистой буюу тохиромжтой гэдэгт итгэж байна.

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх бараа материалын дансны үнэ нь 128,791,463 мянган төгрөг, бараа материалын хасагдуулгын үлдэгдэл нь 2,357,493 мянган төгрөг (2021 онд бараа материалын дансны үнэ нь 138,030,372 мянган төгрөг, бараа материалын хасагдуулгын үлдэгдэл 1,791,496 мянган төгрөг) байсан.

3.2.3 Бараа материалын цэвэр боломжит үнэ цэнийг тооцоолох

Цэвэр боломжит үнэ цэнэ гэж бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад бараа материалыг худалдан борлуулахаар тооцоолж буй үнээс түүнийг борлуулахад шаардагдах тооцсон зардлыг хассан дүн юм. Гэмтэлтэй, хоцрогдсон болон удаан хугацаанд хөдөлгөөнд ороогүй бараа материал байгаа эсэхийг удирдлагын зүгээс тогтмол хянадаг.

Компани өөрийн тооцооллыг үнэн зөв, бодитой гэж үзэж байгаа боловч аливаа бодит нөхцөл байдал эсвэл нөлөө бүхий хүчин зүйлсээс шалтгаалан тооцоололд өөрчлөлт орсон тохиолдолд ашиг, алдагдал болон өмчид материаллагаар нөлөө үүсч болзошгүй.

3.2.4 Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил

Тодруулга 2.6-д тайлбарласнаар, Групп үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийн тооцооллыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн өдрөөр хянадаг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай бол залруулдаг. Тайлант жилийн эцэст үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийн тооцоололд өөрчлөлт гараагүй. Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийг тооцоолоход үнэлэмж ашигладаг ба уг тооцоолол нь тайлант жилийн цэвэр ашигт нөлөө үзүүлэх боломжтой.

Удирдлага дээрх тооцоолсон үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил уг хөрөнгийн бодитой эдийн засгийн ашиглах жил гэдэгт итгэж байна.

3.2.5 Барилга ба газрын бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Газар болон барилга нь санхүүгийн тайлагналын зорилгоор бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн. Групп хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тооцоолохдоо ажиглаж болох зах зээлийн үнийн мэдээллийг ашигладаг. Идэвхтэй зах зээлийн үнэ цэнийн мэдээлэл (1-р түвшин) тодорхойгүй бол Групп хараат бус мэргэжлийн үнэлгээчнээр хөрөнгийн үнэлгээг тооцоолуулдаг. Эдгээр тооцооллоос хамаарч газар болон барилгын үнэлгээ өөрчлөгдөх боломжтой.

Барилга болон газрын бодит үнэ цэнийг тооцоолоход ашигласан мэдээлэл болон үнэлгээний аргачлалын талаар тодруулга 10.2-г харна уу.

3.2.6 Хойшлогдсон орлогын албан татвар

Групп нь аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварыг тооцоолохдоо Монгол Улсын хуулиар тогтоосон татварын хувь хэмжээ, татвараас хасагдахгүй зардлууд, татварын хуульд орсон өөрчлөлтүүд болон удирдлагын хүлээж буй ирээдүйн үр дүн зэргийг харгалзаж үздэг. Хойшлогдсон орлогын албан татварыг түр зөрүүн дээр суурилан тооцоолдог ба энэ нь санхүүгийн тайланд тайлагнасан орлого, зардал болон татварын хуулийн дагуу тодорхойлсон татвар ногдох орлого, зардлын хоорондох зөрүү юм. Эдгээр түр зөрүүнээс үүссэн татварын нөлөөллийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хойшлогдсон татварын хөрөнгө эсвэл өр төлбөрөөр тусгадаг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.2 Тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.2.6 Хойшлогдсон орлогын албан татвар (үргэлжлэл)

Группийн удирдлага нь хойшлогдсон татварын хөрөнгө хэрэгжихгүй гэж үзэж байгаа тохиолдолд хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрдөггүй. Бодит үр дүн нь энэ таамаглалаас зөрүүтэй байх тохиолдолд ирээдүйн тайлант үеүдэд уг таамаглалын залруулга хийх ба тайлант жилийн санхүүгийн байдал болон орлогод материаллаг нөлөө үзүүлэхүйц өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрч хойшлогдсон татварын хөрөнгөөр бүртгэх шаардлага тулгарч болно.

Групп 2022 болон 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд нийт 14,879,483 мянган төгрөг болон 4,634,777 мянган төгрөгийн хойшлогдсон татварын хөрөнгө хүлээн зөвшөөрсөн.

Групп 2022 болон 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд нийт 8,206,834 мянган төгрөг болон 309,195 мянган төгрөгийн хойшлогдсон татварын өр төлбөр хүлээн зөвшөөрсөн. Тодруулга 2.23 болон 24.3-ыг харна уу.

4. Шинэ болон шинэчлэгдсэн СТОУС-ын Стандартууд

4.1 Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн шинэчлэгдсэн СТОУС-ын Стандартууд болон шинэ тайлбарууд

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан 2022 оны 01 дүгээр 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэн СТОУС-ын Стандартуудын өөрчлөлтүүдийг Групп тайлант жилд хэрэгжүүлсэн.

Хэрэгжиж эхэлсэн хугацаа	Шинэчлэгдсэн стандартууд болон өөрчлөлтүүд
2022 оны 01 сарын 01	<ul style="list-style-type: none">• НББОУС 37-ийн нэмэлт өөрчлөлт Алдагдалтай гэрээ - Гэрээний биелэлтийн өртөг• 2018-2020 оны СТОУС-ын Стандартуудын жилийн сайжруулалтын өөрчлөлтүүд• НББОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт Үндсэн хөрөнгө: Ашиглахаас өмнө хөрөнгийн орлого• СТОУС 3-ын нэмэлт өөрчлөлт Үзэл баримтлалын тайлбар

Шинэчлэгдсэн СТОУС-ын Стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэл, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулгуудад материаллаг нөлөө үзүүлээгүй болно.

4.2 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй стандартууд

Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг батлан гаргах үед батлагдсан байсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд болон тайлбаруудыг дор тодруулсан болно. Групп эдгээрийг хэрэгжиж эхэлсэн үеэс дагаж мөрдөнө.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

4. Шинэ болон шинэчлэгдсэн СТОУС-ын Стандартууд (үргэлжлэл)

4.2 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй стандартууд (үргэлжлэл)

Хэрэгжих хугацаа	Шинэ стандартууд болон өөрчлөлтүүд
2023 оны 01 сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • СТОУС 17 Даатгалын гэрээ • НББОУС 1 ба СТОУС-ийн практик мэдэгдлийн 2-г оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд - Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг тодруулах нь • НББОУС 8-ын нэмэлт өөрчлөлт - Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт • НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт - Нэг удаагийн ажил гүйлгээнээс үүссэн хөрөнгө, өр төлбөрт хамаарах хойшлогдсон татвар • СТОУС 17 болон СТОУС 9-ийн анхны хэрэгжүүлэлт - Харьцуулагдах мэдээлэл (СТОУС 17-ийн нэмэлт өөрчлөлт)
2024 оны 01 сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • Борлуулаад буцаан түрээслэх ажил гүйлгээний түрээсийн өр төлбөр (СТОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт) • НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт Эргэлтийн ба Эргэлтийн бус өр төлбөрийн ангилал
Сонголттойгоор мөрдөх боломжтой / мөрдөх хугацааг тодорхойгүйгээр хойшлуулсан	<ul style="list-style-type: none"> • СТОУС 10 болон НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлт - Хөрөнгө оруулагч болон хараат эсвэл хамтарсан компанийн хөрөнгийн борлуулалт эсвэл худалдах үнэ

Групп нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд эдгээр стандартын нэмэлт өөрчлөлтүүд томоохон нөлөө үзүүлэхгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

5. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

	2022	2021
Касс дахь бэлэн мөнгө	40,544	12,258
Банк дахь харилцах данс	8,994,375	4,377,221
	9,034,919	4,389,479

Групп нь мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөтэй харгалзах санхүүгийн зээлийн эрсдэлийн түвшинг бага гэж үзсэн.

6. Дансны ба бусад авлага

	2022	2021
Дансны авлага	2,905,206	2,289,402
Үнэ цэнийн бууралтын сан	(1,640,363)	(1,698,935)
	1,264,843	590,467
Холбоотой талаас авах авлага (Тодруулга 29.2-г үзнэ үү)	17,222	30,222
Бусад авлага	2,167,633	1,782,024
Үнэ цэнийн бууралтын сан	(130,712)	(144,584)
	3,318,986	2,258,129

6.1 Дансны авлага

Группийн зээлийн борлуулалтын урьдчилан батлагдсан зээлийн хязгаарт багтаан төлөгдөх дундаж хугацаа 30-90 хоног байна. Аливаа шинэ харилцагчийг хүлээн зөвшөөрөхөөс өмнө Группийн удирдлага харилцагчийн зээлийн эрсдэлийн чанарыг үнэлэн зээлийн хязгаарыг харилцагч тус бүрийн хувьд тодорхойлдог.

Групп дансны авлагын хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо харилцагч тус бүрийн бие даасан нөхцөл байдлын үнэлгээ, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон салбарын нөхцөл байдал зэрэгт тулгуурлан тооцоолсон.

Эдгээр тохиолдолд тухайн харилцагчдын авлагын үлдэгдэл, хамтын ажиллагааны түүх болон зах зээлийн мэдэгдэж буй хүчин зүйлс дээр үндэслэсэн эсрэг талын одоогийн санхүүгийн байдал, боломжит хамгийн сайн баримт, нөхцөлийг үнэлэн дүгнэлт хийсэн. Групп нь харилцагч бүрд хүлээгдэж буй эргэн төлөгдөх дүнг бууруулсантай холбоотойгоор тусгайлан нөөцийг бүртгэсэн. Энэхүү тусгайлан хасагдуулгын тооцоолсон дүнд нөлөөлөхүйц аливаа өөрчлөлт гарвал түүнийг дахин тооцон үзэж тохируулдаг.

Групп нь харилцагч санхүүгийн хүнд байдалд орсон тухай мэдээлэл хүлээн авсан, авлагын эргэн төлөгдөх бодитой төлөв байхгүй үед, өөрөөр хэлбэл, эдгээр тохиолдолын аль нэг нь үүссэн буюу хариуцагч татан буугдсан, дампуурлын үе шатанд орсон, эсвэл борлуулалтын авлага нь арваас дээш жилийн насжилттай болсон тохиолдолд борлуулалтын авлагын хасалдуулга бүртгэдэг. Хууль сахиулах байгууллагын шийдвэрээр данснаас хассан авлага байхгүй.

Группийн түүхэн зээлийн алдагдал нь харилцагчийн сегмент бүрийн хувьд эрс ялгаатай хэв шинжийг харуулдаггүй тул өнгөрсөн үеийн төлөв байдалд суурилсан алдагдлын санг Группийн харилцагчийн сегментээр ялгаж харуулаагүй болно.

6.2 Бусад авлага

	2022	2021
НӨАТ-ын авлага	1,394,152	930,707
Ажилчдаас авах авлага	495,474	468,918
Бусад	278,007	382,399
	2,167,633	1,782,024

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

7. Урьдчилгаа

	2022	2021
Бэлтгэн нийлүүлэгчдэд төлсөн урьдчилгаа	1,100,746	1,383,448
Урьдчилж төлсөн зардал	1,217,749	1,126,164
	2,318,495	2,509,612

8. Бараа материал

	2022	2021
Түүхий эд материал	39,237,700	29,398,700
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	13,904,765	14,277,420
Бэлэн бүтээгдэхүүн	64,176,011	84,336,801
Хангамжийн материал	10,245,875	11,656,100
Замд яваа бараа	3,584,605	152,847
	131,148,956	139,821,868
Бараа материалын үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(2,357,493)	(1,791,496)
	128,791,463	138,030,372

Түүхий эд материалд түүхий ноолуур, самнасан ноолуур, ноолууран утас, даавуу болон драп багтсан. 2022 онд бараа материалаас борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг 101.5 тэрбум төгрөг (2021 онд 83.6 тэрбум төгрөг) бүртгэсэн.

Бараа материалын үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулгын хөдөлгөөн:

	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	1,791,496	1,766,807
Тайлант жилд байгуулсан үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	738,563	494,616
Данснаас хассан	(172,566)	(469,927)
Эцсийн үлдэгдэл	2,357,493	1,791,496

2022 онд нийт 121.7 тэрбум төгрөг (2021 онд 151.7 тэрбум төгрөг)-ийн бараа материалыг банкны зээлд барьцаалсан.

9. Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө

	2022	2021
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө	17,227	-
	17,227	-

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө нь Группийн худалдан авагчдаас борлуулалтын гэрээний дагуу буцаагдах магадлалтай барааг илэрхийлнэ.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
 2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
 НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
 (МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

10. Үндсэн хөрөнгө

	Газар	Барилга	Тоног төхөөрөмж	Тавилга, эд хогшил	Тээврийн хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга*	Түрээсийн сайжруулалт	Нийт
<i>Өртөг болон дахин үнэлгээ:</i>								
2021 оны 01 сарын 01	17,959,888	79,489,188	89,208,462	5,977,193	2,534,743	18,353,735	622,574	214,145,783
Нэмэгдсэн	-	-	154,131	216,303	-	47,939	-	418,373
Хасагдсан	-	-	(277,279)	(454,571)	(831,418)	-	-	(1,563,268)
Бараа материал руу ангилсан	-	-	(194,925)	(41,066)	-	(12,531)	-	(248,522)
Үндсэн хөрөнгө хооронд ангилсан	-	39,887	9,107,959	14,401	-	(9,162,247)	-	-
2021 оны 12 сарын 31	17,959,888	79,529,075	97,998,348	5,712,260	1,703,325	9,226,896	622,574	212,752,366
Нэмэгдсэн	22,727	1,663,991	233,904	514,364	475,596	24,416	-	2,934,998
Хасагдсан	-	-	(54,130)	(25,058)	-	-	-	(79,188)
Биет бус хөрөнгө руу ангилсан	-	-	-	(6,929)	-	-	-	(6,929)
Үндсэн хөрөнгө хооронд ангилсан	-	-	9,232,941	-	-	(9,232,941)	-	-
2022 оны 12 сарын 31	17,982,615	81,193,066	107,411,063	6,194,637	2,178,921	18,371	622,574	215,601,247
<i>Хуримтлагдсан элэгдэл:</i>								
2021 оны 01 сарын 01								
Байгуулсан элэгдэл	-	6,673,087	46,827,481	2,974,111	1,123,209	-	304,571	57,902,459
Хасагдсан	-	2,378,437	6,884,947	884,825	243,992	-	303,739	10,695,940
Бараа материал руу ангилсан	-	-	(274,872)	(395,567)	(471,945)	-	-	(1,142,384)
2021 оны 12 сарын 31			(82,602)	(25,580)	-	-	-	(108,182)
		9,051,524	53,354,954	3,437,789	895,256	-	608,310	67,347,833
Байгуулсан элэгдэл	-	2,404,373	7,545,344	728,169	166,427	-	-	10,844,313
Хасагдсан	-	-	(53,180)	(5,807)	-	-	-	(58,987)
Биет бус хөрөнгө руу ангилсан	-	-	-	(6,929)	-	-	-	(6,929)
Гадаад валютын ханшийн хөрвүүлэлтийн хөдөлгөөн	-	-	11,827	19,755	10,860	-	-	42,442
2022 оны 12 сарын 31		11,455,897	60,858,945	4,172,977	1,072,543	-	608,310	78,168,672
<i>Дансны үнэ:</i>								
2021 оны 12 сарын 31	17,959,888	70,477,551	44,643,394	2,274,471	808,069	9,226,896	14,264	145,404,533
2022 оны 12 сарын 31	17,982,615	69,737,169	46,552,118	2,021,660	1,106,378	18,371	14,264	137,432,575

*Дуусаагүй барилга, ашиглаж эхлээгүй хөрөнгөд баригдаж дуусаагүй үйлдвэрийн барилга болон угсарч суурилуулж дуусаагүй тоног төхөөрөмж багтсан.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

10. Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

10.1 Барьцаалсан үндсэн хөрөнгө

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр 134.8 тэрбум төгрөг (2021 онд 141.3 тэрбум төгрөг)-ийн дансны үнэтэй үндсэн хөрөнгийг банкны зээлд барьцаалсан (тодруулга 17.1-г харна уу).

10.2 Группийн газар болон барилгын дахин үнэлгээ

Группийн газар болон барилга нь хуримтлагдсан элэгдэл болон үнэ цэнийн бууралтыг хассан дахин үнэлсэн дүнгээр тусгагдсан. Группийн газар болон барилга 2020 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрөөр Группээс хараат бус мэргэжлийн үнэлгээчний тодорхойлсон бодит үнэ цэнээр дахин үнэлэгдсэн.

СТОУС 13 *Бодит үнэ цэнийн хэмжилт*-д тодорхойлсны дагуу хэмжигдсэн үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийг дараах бодит үнэ цэнийн шаталсан түвшнээр ангилсан.

	2022 оны 12 сарын 31		2021 оны 12 сарын 31	
	Бодит үнэ цэнэ	Зэрэглэл 3	Бодит үнэ цэнэ	Зэрэглэл 3
Газар	17,982,615	17,982,615	17,959,888	17,959,888
Барилга	69,737,169	69,737,169	70,477,551	70,477,551
	87,719,784	87,719,784	88,437,439	88,437,439

Газар болон барилгын бодит үнэ цэнийг хэмжихдээ дараах үнэлгээний арга техникийг ашигласан:

Төрөл	Үнэлгээний арга техник
Барилга	<i>Зах зээлийн харьцуулалтын болон өртгийн арга:</i> Уг үнэлгээний загвар нь зах зээлийн жишиг үнэ байгаа үед ижил төрлийн зүйлсийн зах зээлийн үнийг, мөн тохиромжтой үед хорогдуулсан орлуулалтын өртгийг авч үздэг. Хорогдуулсан орлуулалтын өртөг нь биет хоцрогдол болон хуучралт, мөн үйл ажиллагааны болон эдийн засгийн хоцрогдол зэргийг авч үздэг.
Газар	<i>Өртгийн арга:</i> Газрын өртгийн бодит үнэ цэнийг өртгийн аргаар тооцоолсон.

Бодит үнэ цэнийн хэмжилтийн үр дүнд нийтдээ 33,327,139 мянган төгрөгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл үүссэн.

2020 оны 9 дүгээр сарын 30-ний өдрөөрх бодит үнэ цэнийн шатлалын ангилал

	Бодит үнэ цэнийн нөлөөлөл			
	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	
Бодит үнэ цэнийн хэмжилт				
Газар	15,345,890	-	-	15,345,890
Барилга	17,981,249	-	-	17,981,249
Нийт	33,327,139	-	-	33,327,139

Групп 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр газар эзэмших эрхийн бодит үнэ цэнийг дахин тооцож үзсэн ба дансны үнээс материаллагаар залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзсэн. Тиймээс НББОУС 16-гийн дагуу үнэд тохируулга хийгээгүй.

Группийн газар болон барилгуудыг түүхэн өртгийн үндсэн дээр хэмжсэн бол дансны үнэ нь дараах байдалтай байхаар байна:

	2022	2021
Газар	2,613,998	2,613,998
Барилга	49,943,903	52,117,738
	52,557,901	55,731,736

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

10. Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

10.3 Бүрэн элэгдсэн үндсэн хөрөнгө

	2022	2021
Өртөг	36,454,214	28,492,345

10.4 Ашиг, алдагдлаар болон бараа материалын өртөгт хүлээн зөвшөөрсөн элэгдэл болон хорогдуулга

Ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрсөн:

	2022	2021
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	1,920,898	3,925,102
Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн элэгдэл (Тодруулга 11)	831,016	976,411
Биет бус хөрөнгийн хорогдол (Тодруулга 13.1)	197,611	156,827
	2,949,525	5,058,340

Бараа материалд хүлээн зөвшөөрсөн зардал:

Тайлант жилд Групп нь 8,923,415 мянган төгрөг (2021 онд 6,770,838 мянган төгрөг)-ийн элэгдлийн зардлыг бараа материалын өртөгт хүлээн зөвшөөрсөн.

11. Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө

	2022	2021
Өртөг:		
01 дүгээр сарын 01	3,428,914	4,033,897
Нэмэгдсэн	234,433	143,572
Хасагдсан	(387,456)	(748,555)
12 дугаар сарын 31	3,275,891	3,428,914
Хуримтлагдсан элэгдэл:		
01 дүгээр сарын 01	2,100,607	1,402,793
Байгуулсан элэгдэл	831,016	976,411
Хасагдсан	(387,456)	(278,597)
12 дугаар сарын 31	2,544,167	2,100,607
Дансны үнэ:		
12 дугаар сарын 31	731,724	1,328,307

11.1 Түрээслэгч талын түрээс

Групп нь дэлгүүр болон агуулахын талбайг түрээсэлдэг. Дундаж түрээсийн хугацаа 3 жил ба түрээсийн хөрөнгийг түрээсийн хугацааны эцэст худалдан авах сонголт түрээсийн гэрээнд тусгагдаагүй.

Групп нь түрээсийн 4 гэрээг СТОУС 16-аар хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн (2021 онд 4 түрээсийн гэрээ) бөгөөд эдгээр түрээсийн гэрээнүүд нь цуцлах сонголтыг агуулсан.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

11. Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

11.1 Түрээслэгч талын түрээс (үргэлжлэл)

Түрээсийн өр төлбөрийн төлөвийг Тодруулга 16-аас харна уу.

i. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

	2022	2021
01 дүгээр сарын 01	1,328,307	2,631,104
Нэмэгдсэн	234,433	143,572
Хасагдсан	(387,456)	(748,555)
Тухайн жилийн элэгдэл	(831,016)	(976,411)
Хасагдсан элэгдэл	387,456	278,597
12 дугаар сарын 31	731,724	1,328,307

ii. Ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн

	2022	2021
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	831,016	976,411
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал (Тодруулга 28)	183,245	363,392
Богино хугацаат түрээсийн зардал (Тодруулга 25.4)	206,865	564,802

iii. Мөнгөн гүйлгээний тайланд хүлээн зөвшөөрсөн

	2022	2021
Түрээсийн төлбөрт төлсөн мөнгөн дүн	931,813	940,160

11.2 Түрээслүүлэгч талын түрээс

2022 болон 2021 оны 12 дугаар 31-ний байдлаар Групп түрээслүүлэгчийн хувьд цуцлагдах боломжгүй урт хугацааны үйл ажиллагааны түрээс байхгүй байна.

Групп нь холбоотой талуудтай 12 сарын хугацаатай, цуцлах боломжгүй үл хөдлөх хөрөнгийн түрээсийн гэрээтэй. Эдгээр түрээсийн гэрээнд гэрээг цуцлах саналыг түрээслэгч эсвэл түрээслүүлэгч гаргаагүй бол анхны түрээсийн хугацаа буюу 12 сараар сунгах сонголтыг багтаасан.

Түрээслэгч нь түрээсийн хугацаа дуусмагц барилгыг худалдан авах сонголтгүй. Группийн 2022 онд хүлээн зөвшөөрсөн түрээсийн орлого 369,439 мянган төгрөг (2021: 255,979 мянган төгрөг) байна.

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар цуцлагдах боломжгүй үйл ажиллагааны түрээсийн ирээдүйн хамгийн бага түрээсийн орлого дараах байдалтай байна.

	2022	2021
1 жилээс доош	274,382	247,240
1-ээс дээш 2-оос доош жил	-	-
2-оос дээш 3-аас доош жил	-	-
3-аас дээш 4-өөс доош жил	-	-
4-өөс дээш 5-аас доош жил	-	-
5-аас дээш жил	-	-
	274,382	247,240

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

12. Охин компани дахь хөрөнгө оруулалт

Охин компанийн нэр	Үндсэн үйл ажиллагаа	Үйл ажиллагаа явуулж буй улс	Группийн эзэмшлийн хувь болон саналын эрх	
			2022	2021
Говь Кашмер Европ	Гадаад худалдаа	Герман	100%	100%
Говь Кашмер Өвөр Монгол	Гадаад худалдаа	Хятад	100%	100%
Гоёо ХХК	Гадаад худалдаа	Монгол	100%	100%
Говь Кашмер Америк	Гадаад худалдаа	Америк	100%	100%
Говь Кашмер Их Британи*	Гадаад худалдаа	Их Британи	100%	-

* 2022 оны 3 дугаар сарын 11-ний өдөр Групп Их Британи улсад шинээр бүрэн эзэмшилтэй охин компани болох Говь Кашмер Их Британи-г байгуулсан.

Охин компаниудын санхүүгийн мэдээлэл

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар охин компаниудын хураангуй санхүүгийн мэдээлэл дараах байдалтай байна:

2022	Нийт хөрөнгө	Нийт өр төлбөр	Борлуулалтын орлого	Ашиг (алдагдал)
Говь Кашмер Европ	13,922,880	68,084,246	32,613,789	(12,079,847)
Говь Кашмер Өвөр Монгол	14,148,628	23,574,391	6,147,370	(3,613,415)
Гоёо ХХК	8,752,048	17,760	-	(139,132)
Говь Кашмер Америк	11,333,927	30,449,152	13,714,082	(5,433,793)
Говь Кашмер Их Британи	4,486,988	4,536,993	1,866,549	(50,517)

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар охин компаниудын хураангуй санхүүгийн мэдээлэл дараах байдалтай байна:

2021	Нийт хөрөнгө	Нийт өр төлбөр	Борлуулалтын орлого	Ашиг (алдагдал)
Говь Кашмер Европ	16,757,648	52,890,175	27,080,144	(21,534,846)
Говь Кашмер Өвөр Монгол	10,681,151	15,798,518	4,389,019	(3,706,184)
Гоёо ХХК	8,928,951	55,531	-	30,428
Говь Кашмер Америк	8,795,758	19,796,655	9,393,206	(7,905,631)

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

13. Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө

	2022	2021
Биет бус хөрөнгө	448,992	437,024
Түрээсийн дэлгүүрт байршуулсан барьцаа	590,477	557,284
Урьдчилгаа төлбөр	547,826	618,145
	1,587,295	1,612,453

13.1 Биет бус хөрөнгө

	2022	2021
Өртөг:		
01 дүгээр сарын 01	1,381,356	1,225,490
Нэмэгдсэн	226,018	276,618
Үндсэн хөрөнгөөс ангилсан	6,929	-
Хасагдсан	(818)	(120,752)
12 дугаар сарын 31	1,613,485	1,381,356
Хуримтлагдсан хорогдол:		
01 дүгээр сарын 01	944,332	798,339
Хасагдсан	-	(10,834)
Тайлант жилийн хорогдол	197,611	156,827
Үндсэн хөрөнгөөс ангилсан	6,929	-
Гадаад валютын ханшийн хөрвүүлэлтийн хөдөлгөөн	15,621	-
12 дугаар сарын 31	1,164,493	944,332
Дансны үнэ:		
12 сарын 31	448,992	437,024

2022 онд биет бус хөрөнгө нь 226,689 мянган төгрөгийн нягтлан бодох бүртгэлийн программ хангамж (2021 онд 222,378 мянган төгрөг) болон 222,303 мянган төгрөгийн барааны тэмдэгт (2021 онд 214,646 мянган төгрөг)-ээс бүрдэж байна.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

14. Дансны ба бусад өглөг

	2022	2021
Дансны өглөг	13,906,484	869,894
Холбоотой талд өгөх өглөг (Тодруулга 29.2)	47,583	186,325
Цалингийн өглөг	1,710,470	1,292,523
Бусад татварын өглөг (орлогын албан татварын өглөг ороогүй)	3,922,058	2,065,186
Ногдол ашгийн өглөг (Тодруулга 20)	166,686	166,933
Бондын өглөг	-	9,877,213
Бусад өглөг	1,215,911	1,524,881
	20,969,192	15,982,955

Дансны өглөг нь голчлон гадаадын болон дотоодын бэлтгэн нийлүүлэгчдэд өгөх өглөгөөс бүрдэх ба төлбөрийн нөхцөл нь 30-90 хоногийн хооронд байна. Групп санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын бодлогынхоо дагуу өр төлбөрийг гэрээний хугацааны дагуу төлдөг.

Говь ХК нь 2021 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдөр биржийн бус зах зээл дээр эргэлтийн хөрөнгийг санхүүжүүлэх зорилгоор 12 сарын хугацаатай, жилийн 9%-ийн хүүтэй 10 тэрбум төгрөгийн бонд гаргасан. Бондын хүүгийн төлөлт хагас жил тутам, үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлт хугацааны эцэст гэсэн хуваарьтай байсан. 2022 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдөр уг бондын хүү болон эргэн төлөлт бүрэн хийгдэж дууссан.

14.1 Гэрээний өр төлбөр

	2022	2021
Урьдчилан хүлээн авсан дүн - богино хугацааны өр төлбөрөөр харуулав	1,983,898	1,370,281
	1,983,898	1,370,281

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх гэрээний өр төлбөрийг 2023 онд борлуулалтын орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

15. Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр

	2022	2021
Борлуулалтын буцаалтаас үүссэн өр төлбөр	26,503	-
	26,503	-

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр нь борлуулалтын гэрээний дагуу харилцагчдын худалдан авсан барааг буцаах эрхтэй холбоотой. Борлуулалтын орлогын хүлээн зөвшөөрөх үед буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр болон хүлээгдэж буй борлуулалтын буцаалтыг тооцоолон бүртгэдэг.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

16. Түрээсийн өр төлбөр

	2022	2021
Төлөгдөх хугацаагаар ангилбал:		
1 жилийн дотор	837,663	1,092,584
1-ээс дээш 2-оос доош жил	118,446	702,823
2-оос дээш 5-аас доош жил	-	6,080
	956,109	1,801,487
Хасах: Ирээдүйд хүлээн зөвшөөрөх хүү	(66,052)	(214,050)
	890,057	1,587,437

	2022	2021
Хугацаагаар нь ангиллан харуулбал:		
Богино	777,988	914,850
Урт	112,069	672,587
	890,057	1,587,437

Групп түрээсийн өр төлбөрөөс томоохон хөрвөх чадварын эрсдэл хүлээдэггүй.

17. Зээл

	2022	2021
<i>Богино хугацаат:</i>		
Богино хугацаат зээл	127,762,048	130,751,028
Хуримтлагдсан хүүгийн өглөг	2,091,569	1,899,861
Нийт богино хугацаат зээл	129,853,617	132,650,889
<i>Урт хугацаат:</i>		
Урт хугацаат зээл	95,686,234	93,407,780
Нийт урт хугацаат зээл	95,686,234	93,407,780
Нийт	225,539,851	226,058,669

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

17. Зээл (үргэлжлэл)

Зээлийн үлдэгдэлтэй зээлүүдийн нөхцөлүүд дараах байдалтай байна:

Зээлдүүлэгч	Валют	Нэрлэсэн хүү	Дуусах хугацаа	2022 оны 12 сарын 31		2021 оны 12 сарын 31	
				Гадаад валют (мянган)	Дансны Үнэ	Гадаад валют (мянган)	Дансны Үнэ
Голомт банк (Зээлийн шугам) (i)	Ам. Доллар	7.20%	2023	-	-	3,400	9,685,920
Голомт банк (Урт хугацаат) (i)	Төгрөг	11.00%	2025	-	20,000,000	-	-
Европын Сэргээн Босголтын Банк (Транч 1А) (ii)	Ам. Доллар	6.79% (2021: 5.3% + 6 сар LIBOR)	2024	1,818	6,262,910	2,545	7,251,491
Европын Сэргээн Босголтын Банк (Транч 1В) (ii)	Ам. Доллар	7.49% (2021: 6.0% + 6 сар LIBOR)	2024	2,727	9,394,364	3,818	10,877,236
Европын Сэргээн Босголтын Банк (Транч 2) (ii)	Ам. Доллар	6.93% (2021: 5.3% + 6 сар LIBOR)	2024	3,273	11,273,235	4,364	12,431,128
Хаан банк (Зээлийн шугам) (iii)	Төгрөг	12.60%	2024	-	-	-	-
Хаан банк (iii)	Төгрөг	3.00%	2024	-	10,000,000	-	-
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк (iv)	Төгрөг	12.00%	2023	-	42,900,000	-	42,900,000
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк (iv)	Төгрөг	11.50% (2021: 3.00%)	2022	-	33,333,333	-	33,333,333
Хас банк (Зээлийн шугам) (v)	Төгрөг	13.20% (2021: 14.40%)	2023	-	9,566,000	-	10,000,000
Худалдаа Хөгжлийн Банк (АХБ) (vi)	Төгрөг	8.00%	2022	-	-	-	990,000
Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банк (vii)	Евро	4.25%	2027	8,000	29,352,160	16,000	51,567,840
Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банк (vii)	Евро	5.25%	2027	14,000	51,366,280	14,000	45,121,860
Нийт					223,448,282		224,158,808

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.1 Зээлийн гэрээний хураангуй

- (i) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Голомт Банкнаас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна:
- Групп нь 2018 оны 3 дугаар сарын 19-ний өдөр эргэлтийн хөрөнгийн санхүүжилтийн зорилгоор Голомт банкнаас 2 жилийн хугацаатай, нийт 90 тэрбум төгрөг болон түүнтэй тэнцэх ам.долларын зээлийн лимиттэй, 16.8%, 8.4%-ийн хүүтэй олон валютын зээлийн шугамыг авсан.
 - 2020 оны 3 дугаар сарын 19-ний өдөр зээлийн хугацааг 12 сараар сунгасан бол 2021 оны 3 дугаар сарын 19-ний өдөр зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт орж зээлийн хугацааг 2023 оны 3 дугаар сарын 19 хүртэл сунгасан. Мөн шинэчилсэн гэрээгээр жилийн хүү төгрөгийн зээлийн хувьд 13.5%, ам.долларын зээлийн хувьд 7.2% болж өөрчлөгдсөн. Уг зээлд Группийн бараа материал болон тоног төхөөрөмжийг барьцаалж, ирээдүйн орлого, дансны авлага болон борлуулалтын авлагыг сулласан.
 - 2022 оны 5 сарын 02-ны өдөр Групп нь 20 тэрбум төгрөгийн эрхтэй 36 сарын хугацаатай 11%-ийн хүүтэй урт хугацаат репо санхүүжилт авсан.
- (ii) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (цаашид "ЕСБХ Банк")-наас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна:
- Групп нь 2017 болон 2018 онд ЕСБХБанкнаас төлбөрийн чадвар болон ажлын капитал алаа нэмэгдүүлэх зорилгоор жилийн LIBOR+5.3% болон LIBOR+6.0%-ийн хүүтэй, нийт 16 сая ам.долларын зээл авсан. Уг зээлийн эргэн төлөлтийг 2024 он хүртэл хийж, хуваарийн дагуу төлж барагдуулна. Уг зээлд Группийн барилга, үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж болон бараа материалыг барьцаалсан.
 - 2021 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдөр зээлийн гэрээ шинэчлэгдэн зээлийн хүү тус бүр Транч 1А – 6.79%, Транч 1В – 7.49%, Транч 2 – 6.93% тус бүр тогтмол хүүтэй болсон. Уг гэрээний тогтмол хүүгийн нөхцөл 2022 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлсэн. 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 8.2 сая ам.долларын зээлийн үндсэн төлбөрийг зээлийн хүүгийн төлөлттэй хамт төлсөн.
- (iii) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Хаан Банкнаас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна:
- 2019 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдөр Таван Богд Трейд болон түүний охин компаниудын эргэлтийн хөрөнгийг санхүүжүүлэх зорилгоор Таван Богд Трейд ХХК-тай байгуулсан зээлийн шугамын гэрээнд Говь ХК-ийг нэмсэн. 2021 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдөр тус зээлийн шугамын гэрээний зээлийн хүү нь төгрөгийн хувьд 12.6%, ам долларын хувьд 7% болж шинэчлэгдсэн. 2022 оны 8 дугаар сарын 03-ны өдөр зээлийн дүн 53 тэрбум төгрөг болсон.
 - 2022 оны 5 дугаар сарын 13-ны өдөр Говь ХК нь ноолуурын түүхий эд бэлтгэх, эргэлтийн хөрөнгийн санхүүжилтийн зорилгоор Монгол Улсын Засгийн Газрын “Ноос, ноолуур, арьс ширний үйлдвэр эрхлэгчдийн бизнесийн үйл ажиллагааг дэмжих, тогтворжуулах” бодлогын хүрээнд Хаан Банкнаас 3% хүүтэй 24 сарын хугацаатай 10 тэрбум төгрөгийн зээлийг авсан.
- (iv) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Монгол Улсын Хөгжлийн Банкнаас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна:
- Групп нь 2019 оны 6 дугаар сарын 12-ны өдөр ноолуурын түүхий эд бэлтгэх, эргэлтийн хөрөнгөд зарцуулах зорилгоор 42.9 тэрбум төгрөгийн зээлийг жилийн 12% хүүтэй, 24 сарын хугацаатай авсан. 2021 оны 7 дугаар сарын 05-ны өдөр зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт орж зээлийн хугацааг 2023 оны 6 дугаар сарын 14 хүртэл сунгасан.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.1 Зээлийн гэрээний хураангуй, үргэлжлэл

(iv) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Монгол Улсын Хөгжлийн Банкнаас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна, үргэлжлэл:

- Групп нь 2020 оны 5 дугаар сарын 22-ны өдөр эргэлтийн хөрөнгөө нэмэгдүүлэх зорилгоор 40 тэрбум төгрөгийн зээлийг жилийн 3% хүүтэй, 12 сарын хугацаатайгаар авсан. 2021 оны 7 дугаар сарын 05-ны өдөр зээлийн гэрээнд зээлийн хүүг 11.5%, зээлийн хугацааг 2022 оны 5 дугаар сарын 22-ны өдөр хүртэл болгож нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. Уг зээлд Группийн газар, барилга, тоног төхөөрөмж, тавилга, тээврийн хэрэгсэл, түүхий ноолуур болон дансны орлогыг барьцаалсан. 2022 оны эцэс дэх зээлийн үлдэгдлийн дүн 33.3 тэрбум төгрөг байна. Групп нь банктай зээлийн гэрээний сунгалтын талаар харилцан тохиролцож, банк зээлийн хугацааг сунгахыг зөвшөөрсөн. Одоогийн байдлаар зээлийн гэрээний шинэчлэгдсэн нөхцөл бэлэн болоогүй байна.

(v) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Хас Банкнаас авсан зээлүүд дараах байдалтай байна:

- 2020 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдөр Групп 24 сарын хугацаатай, 14.4%-ийн хүүтэй 15 тэрбум төгрөгийн зээлийн шугам авсан. Групп гэрээний дагуу 2022 оны 10 дугаар сараас өмнө буюу 10 дугаар сарын дотор үлдэгдэл төлбөрөө төлөхийг зөвшөөрсөн. Групп зээлийн шугамыг 2021 оны 7 дугаар сарын 30-нд төлсөн.
- 2021 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдөр Групп болон Таван Богд Трейд ХХК, Таван Богд Проперти ХХК нь Хас Банктай жилийн 13.2%-ийн хүүтэй, 24 сарын хугацаатай, 25 тэрбум төгрөгийн зээлийн шугамын гэрээ байгуулсан.
- 2022 оны 11 дүгээр сарын 08-ны өдөр тус шугамын зээлийн гэрээний хүү 2.4%-аар нэмэгдэж 15.6% болсон. Уг гэрээний нөхцөл 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө.

(vi) 2021 болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Худалдаа Хөгжлийн Банкаар дамжуулан Азийн Хөгжлийн Банкнаас санхүүжүүлсэн зээл дараах байдалтай байна:

- 2016 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдөр Худалдаа Хөгжлийн Банкнаас 60 сарын хугацаатай, жилийн 8%-ийн хүүтэй, 6 тэрбум төгрөгийн эргэлтийн хөрөнгийн санхүүжилтийн зээл авсан. 2021 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр уг зээлийн хугацааг 2022 оны 3 дугаар сарын 26-ны өдөр хүртэл сунгасан ба сарын 330 сая төгрөгийн эргэн төлөлтийн нөхцөлтэй байсан. Групп газар, барилга байгууламж болон бараа материал барьцаанд тавьсан байсан.
- 2022 онд Азийн Хөгжлийн Банкны зээл үндсэн төлбөр хүүгийн хамт бүрэн төлөгдөж дууссан.

(vii) 2021 он болон 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банкнаас авсан зээл дараах байдалтай байна:

- 2020 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдөр Групп Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банктай нийт 30 сая еврогийн зээлийн гэрээ байгуулсан. 2020 оны 5 дугаар сард Групп жилийн 5.25%-ийн хүүтэй 14 сая евро, 2020 оны 6 дугаар сард жилийн 4.25%-ийн хүүтэй 16 сая евро хүлээн авсан. 14 сая еврогийн зээлийн хугацаа 2027 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдөр, 16 сая еврогийн зээлийн хугацаа нь анх олгосон өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд төлөгдөх бөгөөд эргэн төлөлтийн дараа төлөгдсөн дүнгээр дахин авах боломжтой.
- 2022 оны 3 дугаар сарын 14-ний өдөр зээлийн гэрээнд өөрчлөлт орж “Facility A” 14 сая еврогийн зээл 2027 оны 5 дугаар сард төлөгдөхөөр, “Facility B” 8 сая еврогийн зээл 2027 оны 5 дугаар сард төлөгдөж дуусахаар хуваарьтай болсон.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.2 Санхүүжилтийн үйл ажиллагаанаас үүсэх өр төлбөрийг тохируулах нь

	Зээл, холбоотой талаас бусад (Тод. 17)	Холбоотой талаас авсан зээл (Тод. 17&29)	Холбоотой талаас авсан урт хугацаат зээл (Тод. 18&29)	Бондын өглөг (Тод. 14)	Түрээсийн өглөг (Тод. 16)	Ногдол ашгийн өглөг (Тод. 20)	Нийт
2022 оны 01 сарын 01	226,058,669	-	25,622,107	9,877,213	1,587,437	166,933	263,312,359
Авсан зээл	256,422,309	124,816,586	-	-	-	-	381,238,895
Шинээр гаргасан бонд	-	-	-	7,906,980	-	-	7,906,980
Төлсөн бонд	-	-	-	(17,765,164)	-	-	(17,765,164)
Төлсөн зээл	(281,772,927)	(114,816,586)	-	-	-	-	(396,589,513)
Төлсөн түрээсийн төлбөр	-	-	-	-	(931,813)	-	(931,813)
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	-	-	(247)	(247)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний нөлөө	14,451,051	-	5,358,625	-	-	-	19,809,676
Бусад өөрчлөлт	-	-	-	(19,029)	234,433	-	215,404
Хүүгийн зардал	21,735,036	1,048,398	2,219,369	414,278	183,245	-	25,600,326
Төлсөн хүү	(21,375,657)	(1,027,028)	(2,219,369)	(414,278)	(183,245)	-	(25,219,577)
2022 оны 12 сарын 31	215,518,481	10,021,370	30,980,732	-	890,057	166,686	257,577,326

	Зээл, холбоотой талаас бусад (Тод. 17)	Холбоотой талаас авсан зээл (Тод. 17&29)	Холбоотой талаас авсан урт хугацаат зээл (Тод. 18&29)	Бондын өглөг (Тод. 14)	Түрээсийн өглөг (Тод. 16)	Ногдол ашгийн өглөг (Тод. 20)	Нийт
2021 оны 01 сарын 01	264,172,594	8,000,000	14,230,453	-	2,902,049	167,033	289,472,129
Авсан зээл	333,533,381	80,720,189	-	-	-	-	414,253,570
Шинээр гаргасан бонд	-	-	-	9,877,213	-	-	9,877,213
Төлсөн зээл	(364,578,985)	(88,720,189)	-	-	-	-	(453,299,174)
Төлсөн түрээсийн төлбөр	-	-	-	-	(940,160)	-	(940,160)
Холбоотой талд өгөх өглөгөөс ангилсан (Тод.14)	-	-	11,395,400	-	-	-	11,395,400
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	-	-	(100)	(100)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний нөлөө	(6,699,698)	-	(3,746)	-	-	-	(6,703,444)
Бусад өөрчлөлт	-	-	-	-	(374,452)	-	(374,452)
Хүүгийн зардал	20,124,594	2,512,953	2,033,142	-	363,392	-	25,034,081
Төлсөн хүү	(20,493,217)	(2,512,953)	(2,033,142)	-	(363,392)	-	(25,402,704)
2021 оны 12 сарын 31	226,058,669	-	25,622,107	9,877,213	1,587,437	166,933	263,312,359

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.3 Зээлийн шалгуур үзүүлэлтийн хангалт болон шалгуурын чөлөөлөлт

(а) Групп нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар ЕСБХБ-аас авсан барьцаат зээлийн 26,930,509 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй (2021: 30,559,855 мянган төгрөг) байна. Тус зээлийг ирэх 2 жилийн хугацаанд хэсэгчлэн төлөх хуваарьтай. Тус зээл нь улирал бүрийн эцэст эргэлтийн харьцаа 1.1-ээс хэтрэхгүй байх, санхүүгийн өр болон EBITDA харьцаа 3-аас хэтрэхгүй байх, өрийн үйлчилгээнд хамрах харьцаа 1.6-аас хэтрэхгүй байх зэрэг гэрээний санхүүгийн харьцааны нөхцөлүүдтэй.

Групп нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар дээрх гэрээний санхүүгийн харьцааны үүргүүдээ хангаагүй бөгөөд ЕСБХБ-аас шалгуур үзүүлэлтүүдээс чөлөөлөх зөвшөөрөл хүлээн аваагүй. Тиймээс тус зээлийг богино хугацааны зээл гэж ангилсан.

(б) Групп нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банкнаас авсан барьцаат зээлийн 80,718,440 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй (2021: 96,689,700 мянган төгрөг) байна. Тус зээлийг ирэх 5 жилийн хугацаанд хэсэгчлэн төлөх хуваарьтай. Уг зээл нь улирал бүрийн эцэст хүү нөхөх харьцаа 2:1-ээс багагүй байх, холбогдох хугацаанд хөшүүргийг 3.5:1-ээс хэтрүүлэхгүй байх зэрэг гэрээний санхүүгийн нөхцөлүүдийг агуулдаг.

Групп нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар дээрх санхүүгийн харьцааны үүргээ хангаагүй. Гэсэн хэдий ч, Группийн удирдлага 2022 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдөр Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банкнаас шалгуур үзүүлэлтүүдээс чөлөөлөх зөвшөөрөл хүлээн авсан. Үүний дагуу 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар тус зээлийг шаардсан үед эргэн төлөх нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн.

18. Урт хугацаат өглөг

	2022	2021
Ток Ток ХХК	4,209	-
Таван Богд Трейд ХХК	30,980,732	25,622,107
	30,984,941	25,622,107

Таван Богд Трейд ХХК-тай хийсэн 7.8% хүүтэй (өмнө нь жилийн 8%) зээлийн гэрээнд 2021 оны 9 сарын 01-ний өдөр нэмэлт өөрчлөлт оруулж зээлийн хугацааг 2024 оны 5 дугаар сарын 24-ний өдөр хүртэл сунгасан. 2022 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр Таван Богд Трейд ХХК-тай хийсэн зээлийн гэрээнд хэсэгчлэн төлөх нөхцөлийг оруулж, зээлийн төлөлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс 2025 оны 5 дугаар сарын 24-ний өдөр болгож өөрчилсөн.

19. Хувьцаат капитал

	Хувьцааны тоо		Хувьцаат капитал	
	2022	2021	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	780,112,500	780,112,500	780,113	780,113
Эцсийн үлдэгдэл	780,112,500	780,112,500	780,113	780,113

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр Группийн 780,112.5 мянган төгрөгийн хувьцаат капитал нь нэг бүр нь 1 төгрөгийн үнэтэй 780,112,500 ширхэг (2021 онд нэг бүр нь 1 төгрөгийн үнэтэй 780,112,500 ширхэг) зөвшөөрөгдсөн ба гаргасан хувьцаанаас бүрдэж байна.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

20. Ногдол ашиг

	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	166,933	167,033
Зарласан ногдол ашиг	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	(247)	(100)
Эцсийн үлдэгдэл	166,686	166,933

2022 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдөр Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 03 тоот тогтоолын дагуу 2022 онд ногдол ашиг хуваарилаагүй болно.

21. Нэгж хувьцаанд ногдох алдагдал

Нэгж хувьцаанд ногдох суурь алдагдлыг энгийн хувьцаа эзэмшигчид ногдуулсан ба энгийн хувьцааны жигнэсэн дунджаар дараах байдалтай байна:

	2022	2021
Тайлант жилийн алдагдал	(6,997,610)	(37,946,028)
Энгийн хувьцааны жинлэсэн дундаж тоо	780,112,500	780,112,500
Нэгж хувьцаанд ногдох алдагдал (төгрөгөөр)	(8.97)	(48.64)

Нэгж хувьцаанд ногдох суурь алдагдлыг тооцоходоо Группийн алдагдлыг жилийн туршид эргэлтэд байсан хувьцааны жигнэсэн дунджаар тооцоолсон. Энгийн хувьцаанаас өөр эргэлтэд байгаа хувьцаа болон опцион байхгүй тул нэгж хувьцаанд ногдох алдагдлыг бууруулаагүй болно.

22. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нөөц

	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	48,870,401	48,974,836
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний татварын нөлөөлөл	(4,301,861)	-
Дахин үнэлгээний бууралт	-	(104,435)
Эцсийн үлдэгдэл	44,568,540	48,870,401

23. Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц

	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	561,878	(1,362,032)
Гадаад дахь охин компаниудын цэвэр хөрөнгийн хөрвүүлэлтийн ханшийн зөрүү	(11,997,888)	1,923,910
Эцсийн үлдэгдэл	(11,436,010)	561,878

24. Орлогын албан татварын зардал (өгөөж)

	2022	2021
<i>Тайлант жилийн татвар:</i>		
Тайлант жилийн орлогын албан татварын зардал	3,649,946	86,126
<i>Хойшлогдсон татвар:</i>		
Тайлант жилд хүлээн зөвшөөрсөн хойшлогдсон татварын нөхөлт	(6,648,928)	(252,100)
	(2,998,982)	(165,974)

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

24. Орлогын албан татварын зардал (өгөөж) (үргэлжлэл)

24.1 Тайлант жилийн татвар

Тайлант жилийн татварын зардлыг санхүүгийн тайлангаарх цэвэр ашгаас тооцсон тохируулга:

	2022	2021
Татварын өмнөх алдагдал	(9,996,592)	(38,112,002)
Хуулиар тогтоосон татварын 25% (2021: 10%)-аар тооцсон татвар	(2,499,148)	(3,811,200)
Хасагдахгүй зардлын нөлөөлөл	836,322	560,984
Татвар ногдохгүй орлогын нөлөөлөл	(186,577)	(118,373)
Тусгай хувь хэмжээгээр тооцсон татвар	50,639	86,126
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө хүлээн зөвшөөрөөгүй тайлант жилийн алдагдал	5,214,018	-
Өмнө нь хүлээн зөвшөөрөөгүй татвар ногдох түр зөрүүг хүлээн зөвшөөрсөн дүн	452,248	1,120,761
Өмнөх жилтэй холбоотой тооцооллын өөрчлөлт	(6,866,484)	-
Хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй хасагдах түр зөрүү	-	1,995,728
Орлогын албан татварын өгөөж	(2,998,982)	(165,974)

Монгол Улсын Аж Ахуйн Нэгжийн Орлогын Албан Татварын тухай хуульд зааснаар жилд 6 тэрбум төгрөг (2021 онд 6 тэрбум төгрөг) хүртэлх хэмжээний албан татвар ногдох орлогод 10 хувь (2021 онд 10%), 6 тэрбум төгрөгөөс дээш орлогод нэмэлт 25% (2021 онд 25%) татвар ногдуулна.

Монголын Татварын Алба 2020 оноос шинэчлэгдсэн багц хуулийг хэрэгжүүлж эхэлсэн ба НББОУС 12-т заасны дагуу хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн түр зөрүүг тооцоолохдоо балансын аргыг ашиглана.

Групп нь тайлант жилийн хугацаанд 13,728,610 мянган төгрөгийн ирээдүйн ашгаас хасагдах боломжтой хуримтлагдсан татварын алдагдалтай байсан. Үүнд хойшлогдсон татварын хөрөнгө тооцож бүртгэсэн. 2021 онд үүссэн татварын алдагдлыг 2025 он хүртэл шилжүүлэн тооцох боломжтой.

24.2 Орлогын албан татварын (хөрөнгө)/өр төлбөр

	2022	2021
Орлогын албан татварын авлага	-	-
Орлогын албан татварын өглөг	3,683,126	111,894
	3,683,126	111,894
	2022	2021
Эхний үлдэгдэл	111,894	(219,045)
Тайлант жилийн татварын зардал	3,649,946	86,126
Төлсөн татвар	(78,714)	(280,600)
Суутгасан татварын зардал	-	525,413
Орлогын албан татварын өглөг	3,683,126	111,894

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
 2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
 НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
 (МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

24. Орлогын албан татварын зардал (өгөөж) (үргэлжлэл)

24.3 Хойшлогдсон татвар

Тайлант жил болон өмнөх жилүүдэд хүлээн зөвшөөрсөн хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөр болон хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

2022	Эхний үлдэгдэл	Ашиг (алдагдлаар) бүртгэсэн	Бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэсэн	Эцсийн үлдэгдэл
<i>Хойшлогдсон татварын хөрөнгө:</i>				
Бараа материал	-	668,474	-	668,474
Зээл	457,173	5,769,608	-	6,226,781
Ашиглагдаагүй татварын алдагдал	4,177,604	3,806,624	-	7,984,228
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	4,634,777	10,244,706	-	14,879,483
<i>Хойшлогдсон татварын өр төлбөр:</i>				
Санхүүгийн хөрөнгө	(126,784)	(3,619,134)	-	(3,745,918)
Үндсэн хөрөнгө	(182,411)	23,356	(4,301,861)	(4,460,916)
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	(309,195)	(3,595,778)	(4,301,861)	(8,206,834)
Цэвэр дүн	4,325,582	6,648,928	(4,301,861)	6,672,649
2021	Эхний үлдэгдэл	Ашиг (алдагдлаар) бүртгэсэн		Эцсийн үлдэгдэл
<i>Хойшлогдсон татварын хөрөнгө:</i>				
Зээл	2,386,661	(1,929,488)		457,173
Ашиглагдаагүй татварын алдагдал	2,804,743	1,372,861		4,177,604
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	5,191,404	(556,627)		4,634,777
<i>Хойшлогдсон татварын өр төлбөр:</i>				
Санхүүгийн хөрөнгө	(1,138,192)	1,011,408		(126,784)
Үндсэн хөрөнгө	20,270	(202,681)		(182,411)
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	(1,117,922)	808,727		(309,195)
Цэвэр дүн	4,073,482	252,100		4,325,582

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

25. Борлуулалтын орлого, өртөг, зардал

25.1 Борлуулалтын орлого

	2022	2021
Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	125,508,836	95,831,241
Оёмол бүтээгдэхүүн	32,942,210	28,757,779
Нэхмэл бүтээгдэхүүн	30,182,595	14,979,473
Үйлчилгээний орлого	1,612,336	1,168,015
Бусад	3,181,632	3,607,821
	193,427,609	144,344,329

25.2 Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг

	2022	2021
Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	59,838,283	51,940,605
Оёмол бүтээгдэхүүн	17,799,533	20,018,053
Нэхмэл бүтээгдэхүүн	15,914,629	8,686,002
Үйлчилгээний өртөг	1,159,957	858,003
Бусад	3,054,429	4,040,824
	97,766,831	85,543,487

25.3 Зардлын шинж чанараар

	2022	2021
Бараа материалын өөрчлөлт	8,672,912	55,292,968
Түүхий эд материал ба хангамжийн материал	53,873,855	8,180,268
Цалин ба түүнтэй холбоотой зардлууд	38,562,935	29,200,030
Элэгдэл ба хорогдлын зардлууд	11,872,940	11,829,178
Маркетинг ба зар сурталчилгааны зардал	28,876,128	33,122,725
Хангамжийн зардал	2,043,652	1,428,501
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	5,866,382	7,528,964
Борлуулалтын идэвхжүүлэлтийн зардал	2,918,267	2,930,567
Тээврийн зардал	3,241,126	1,707,263
Бусад	17,744,517	9,527,804
Нийт борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг, борлуулалт ба маркетингийн зардал, ерөнхий удирдлагын зардал	173,672,714	160,748,268

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

25. Борлуулалтын орлого, өртөг, зардал (үргэлжлэл)

25.4 Борлуулалт ба маркетингийн зардал

	2022	2021
Маркетинг ба зар сурталчилгааны зардал	28,876,128	33,122,725
Цалин ба түүнтэй холбоотой зардлууд	11,230,522	9,104,946
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	5,325,812	7,086,084
Тээврийн зардал	3,241,126	1,707,263
Борлуулалтын зардал	2,918,267	2,930,567
Харилцагчийн урамшууллын зардал	2,219,053	116,905
Хангамжийн зардал	1,983,317	1,380,110
Элэгдэл ба хорогдлын зардал	1,818,572	2,297,315
Бусад хураамж ба татвар	1,213,128	357,626
Менежментийн зардал	539,001	539,001
Томилолтын зардал	433,242	49,472
Хөдөлмөр хамгааллын зардал	396,996	251,501
Ашиглалтын зардал	361,341	94,658
Засвар үйлчилгээний зардал	262,832	153,590
Даатгалын зардал	243,022	380,116
Богино хугацаат болон бага үнийн дүнтэй зүйлсийн түрээс	206,865	564,802
Харилцаа холбооны зардал	120,015	105,538
Цэвэрлэгээ үйлчилгээ	115,363	84,437
Түлш, шатахууны зардал	70,969	24,309
Хүний нөөц ба бусад холбоотой зардлууд	32,880	245
Бусад зардал	159,033	216,857
Нийт борлуулалт ба маркетингийн зардал	61,767,484	60,568,067

25.5 Ерөнхий удирдлагын зардал

	2022	2021
Цалин ба түүнтэй холбоотой зардлууд	7,350,466	7,505,012
Элэгдэл ба хорогдлын зардал	1,130,953	2,761,025
Хөдөлмөр хамгааллын зардал	1,181,851	934,095
Харуул, хамгаалалтын зардал	765,969	529,394
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	540,570	442,880
Засвар үйлчилгээний зардал	526,852	222,039
Бусад хураамж ба татвар	522,299	821,753
Хүний нөөц ба бусад холбоотой зардлууд	268,137	469,030
Ашиглалтын зардал	188,573	29,895
Түлш, шатахууны зардал	97,309	61,042
Харилцаа холбооны зардал	70,024	78,496
Даатгалын зардал	65,489	75,109
Томилолтын зардал	64,588	16,536
Хангамжийн зардал	60,335	48,391
Банкны үйлчилгээний шимтгэл	45,185	21,665
Бараа материалын үнэ цэнийн бууралт	506,840	24,689
Бусад зардал	752,959	595,663
Нийт ерөнхий удирдлагын зардал	14,138,399	14,636,714

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

26. Санхүүгийн орлого

	2022	2021
Хүүгийн орлого	29,261	30,585
Валютын ханшийн зөрүүний цэвэр олз	-	2,944,061
	29,261	2,974,646

27. Бусад орлого, зардал

27.1 Бусад орлого

	2022	2021
Түрээс ба бусад орлого	1,162,425	805,542
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө данснаас хассаны олз	-	48,066
	1,162,425	853,608

27.2 Бусад зардал

	2022	2021
Үндсэн хөрөнгө болон биет бус хөрөнгө данснаас хассаны гарз, цэвэр дүнгээр	(13,355)	(78,409)
	(13,355)	(78,409)

28. Санхүүгийн зардал

	2022	2021
Зээлийн хүүгийн зардал (Тодруулга 17.2)	22,783,434	22,637,547
Бондын хүүгийн зардал	414,278	-
Валютын ханшийн зөрүүний цэвэр гарз	4,978,856	-
Бусад өр төлбөрийн хүүгийн зардал (Тодруулга 17.2)	2,219,369	2,033,142
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал (Тодруулга 11)	183,245	363,392
Бусад санхүүгийн зардал	400,100	440,205
	30,979,282	25,474,286

29. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

29.1 Холбоотой талууд

Холбоотой тал	Холбоо хамаарал
Хувьцаа эзэмшигчид	
Таван Богд Трейд ХХК	Дээд шатны хянагч этгээд
Хиде Интер ХХК	Хувьцаа эзэмшигч
Зэргэлдээ охин компаниуд	Дээд шатны хянагч этгээдийн охин компаниуд
Бусад холбоотой талууд	Хараат, хамтарсан компаниуд, үндсэн удирдлагын багийн гишүүдийн хяналтан дор байдаг бусад холбоотой талууд

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

29. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ (үргэлжлэл)

29.2 Холбоотой талуудын дансны үлдэгдэл

Тайлант хугацааны эцэст холбоотой талуудын үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

	2022	2021
Холбоотой талуудаас авах авлага (Тодруулга 6)		
Бусад холбоотой талууд	17,222	30,222
Холбоотой талд өгөх өглөг /Богино хугацаат/ (Тодруулга 14)		
Дээд шатны хянагч этгээд	-	185,445
Зэргэлдээ охин компаниуд	42,268	771
Бусад холбоотой талууд	5,316	109
Холбоотой талд өгөх өглөг /Урт хугацаат/ (Тодруулга 18)		
Дээд шатны хянагч этгээд	30,980,732	25,622,107
Холбоотой талаас авсан зээл (Тодруулга 17)		
Бусад холбоотой талууд	10,025,578	-

Холбоотой талуудын дансны үлдэгдэлд барьцаагүй ба найдваргүй авлагын сан байгуулаагүй.

Холбоотой талд өгөх урт хугацаат өглөг нь Таван Богд Трейд ХХК-аас Гоёо ХХК-ийн хувьцааг зээлээр худалдан авсантай холбоотой. Дэлгэрэнгүйг Тодруулга 18-аас харна уу. Тус гэрээнд аливаа хөрөнгийг барьцаалаагүй.

29.3 Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

Дараах ажил гүйлгээг Группийн дээд шатны хянагч компани болох Таван Богд Трейд ХХК-тай хийсэн байна:

	2022	2021
Дээд шатны хянагч компаниас авсан худалдан авалт	1,356,559	1,256,062
Дээд шатны хянагч компанид хийсэн борлуулалт	7,789	39,134
Дээд шатны хянагч компаниас авсан түрээсийн орлого	22,090	-
Дээд шатны хянагч компанид төлсөн хүүгийн зардал	2,219,369	2,032,887

Дараах ажил гүйлгээг Группийн нэгдсэн хяналтад байдаг бусад холбоотой талуудтай хийсэн байна:

	2022	2021
Бусад холбоотой талаас авсан санхүүжилт (Тодруулга 17.2)	105,506,586	41,483,084
Бусад холбоотой талаас авсан санхүүжилтийн эргэн төлөлт (Тодруулга 17.2)	105,506,586	41,483,084
Бусад холбоотой талуудаас авсан худалдан авалт	1,202,395	454,406
Бусад холбоотой талаас авсан худалдан авалт	28,918	42,641
Бусад холбоотой талд хийсэн борлуулалт	134,599	142,468
Бусад холбоотой талаас авсан түрээсийн орлого	347,349	255,979
Бусад холбоотой талд төлсөн хүүгийн зардал	853,494	272,418

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

29. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ (үргэлжлэл)

29.3 Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ (үргэлжлэл)

Дараах ажил гүйлгээг дээд шатны хянагч компанийн хараат компани болох Хаан Банктай хийсэн байна:

	2022	2021
Хаан банкнаас авсан санхүүжилт (Тодруулга 17.2)	19,310,000	39,237,105
Хаан банкнаас авсан санхүүжилтийн эргэн төлөлт (Тодруулга 17.2)	9,310,000	47,237,105
Хаан банканд хийсэн борлуулалт	22,002	1,115,012
Хаан банкнаас авсан худалдан авалт	1,302,303	-
Хаан банкинд төлсөн хүүгийн зардал	194,904	207,648

Бүх холбоотой талын гүйлгээ нь харилцан тохиролцсон нөхцөлөөр хийгдсэн.

29.4 Үндсэн удирдлагын цалин, урамшуулал

Группийн удирдлага болон удирдлагын багийн гишүүдийн үндсэн болон нэмэгдэл цалин дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2022	2021
Тайлант үеийн цалин, урамшуулал	1,762,116	1,546,153

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

30. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг

Харилцагчдын санхүүгийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангахын тулд Групп нь аливаа санхүүгийн үүрэг болон болзошгүй өр төлбөр хүлээж болно. 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар (2021 онд байхгүй) Группэд ямар нэг болзошгүй өр төлбөр, үүрэг үүсээгүй.

30.1 Болзошгүй өр төлбөр

Баталгаа нь тодорхой нөхцөлд холбоотой талын өмнөөс голдуу тендерийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор төлбөр хийх үүргийг Групп ногдуулж үүснэ. Баталгаа нь болзошгүй өр төлбөр боловч зээлийн эрсдэлтэй ижил эрсдэлийг агуулдаг. Эдгээр гүйлгээний улмаас материаллаг алдагдал гарахгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

30.2 Санхүүгийн үүрэг

Санхүүгийн үүрэг гэдэг нь Группийн зүгээс зээл олгох, зээлийн шугам нээх гэрээт үүргүүдийг хүлээснийг илэрхийлдэг. Ийм үүргүүд нь тогтсон дуусах хугацаа эсвэл цуцлах бусад төрлийн заалтуудтай байдаг. Зээл аваагүй байтал зээлийн гэрээний хугацаа дуусах магадлалтай тул гэрээнд заагдсан мөнгөн дүн нь ирээдүйн зээлийн мөнгөн урсгалыг илэрхийлэхгүй юм. Эдгээр гүйлгээний улмаас нөлөө бүхий алдагдал гарахгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

30.3 Шүүхийн нэхэмжлэл

Группийн бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад хэрэг маргааныг шүүхээр шийдвэрлүүлдэг ба шүүхийн нэхэмжлэл гаргах, нэхэмжлэлийг хэрхэн барагдуулах талаар тогтсон дотоод журам, туршлагатай. Групп нь аливаа нэхэмжлэлийн өөрийн санхүүгийн байдалд үзүүлж болох сөрөг нөлөөллөөс хамгаалахдаа мэргэжлийн хууль зүйн туслалцаа авах нь эрсдэлийг бууруулдаг гэж үздэг. Тайлант жилийн эцэст Группэд нөлөө бүхий үүрэг хүлээх шүүхийн нэхэмжлэл байхгүй байна.

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Оршил

Группийн эрсдэлийн удирдлагын санхүүгийн эрсдэлүүдийн салшгүй гол эрсдэлүүд бол зээлийн эрсдэл, хөрвөх чадварын эрсдэл, зах зээлийн эрсдэлүүд байдаг. Зах зээлийн эрсдэл нь хүүгийн түвшин, гадаад валютын ханш гэх мэт зах зээлийн хүчин зүйлсийн өөрчлөлтийн улмаас Группийн орлого болон санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ хэлбэлзэх эрсдэл юм.

Эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго нь эрсдэл/өгөөжийн харьцаатай уялдуулан бизнесийн сегментүүдэд хөрөнгө хуваарилах, тодорхойлох, хэмжих, хянах үйл явцаар Группийн эрсдэлд тохируулсан хөрөнгийн өгөөжийг нэмэгдүүлэх явдал юм. Эрсдэлийн удирдлагын энэхүү үйл явц нь Группийн тасралтгүй ашигт ажиллагаанд чухал ач холбогдолтой. Группийн ерөнхий үзэл баримтлал, чиглэлд нийцтэй удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэх, оролцогчдын эрх үүргийг тодорхойлон эрсдэлийн удирдлагыг амжилттай хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд мониторинг хийж, тасралтгүй сайжруулахад оршино.

Группийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо нь эрсдэлийг арилгах зорилготой бус харин эрсдэл ба өгөөжийн харьцааг оновчтой байлгах зорилготой. “Эрсдэлийн удирдлагын бодлого” нь Группийн хэмжээнд эрсдэлийн удирдлагын бүтцийг гаргах, хэрэгжүүлэх, хянах, дүн шинжилгээ хийх, байнга сайжруулахад чиглэсэн үндсэн ба зохион байгуулалтын арга хэмжээнүүдийн цогц хамрах хүрээг багтаадаг.

Группийн зорилтууд нь эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээнд нийцсэн байдаг. Эрсдэлийн удирдлагад стратегийн эрсдэл, нийцлийн эрсдэл, санхүүгийн эрсдэл, үйл ажиллагааны эрсдэл, давагдашгүй хүчин зүйлийн эрсдэл болон бусад цаг үеийн шинж чанартай тулгарах эрсдэлүүдийг багтаадаг. Групп нь ТУЗ-өөс тогтоосон эрсдэлийн удирдлагын бодлогын хүрээнд эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээнд нийцүүлэн улирал бүр хянах байдлаар эрсдэлийг удирддаг. Эдгээр хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээг Группийн бизнесийн стратеги, зах зээлийн нөхцөл байдал болон үйл ажиллагаандаа уялдуулан тогтоосон байдаг.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Эрсдэлийн удирдлагын бүтэц, зохион байгуулалт

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн зүгээс хамтын хяналт, эрсдэлийн засаглалын хариуцлагыг тодорхой хэрэгжүүлэх нь үндсэн зорилтуудын нэг гэдгийг хүлээн зөвшөөрдөг.

Эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо нь засаглал, хэрэгжүүлэлт гэсэн үндсэн хоёр түвшнээс бүрддэг. Компанид эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэгч нь ТУЗ, түүний дэргэдэх Эрсдэл, аудитын хороо байна. Эрсдэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэгч нь эрсдэлийн удирдлагын баг байх бөгөөд Гүйцэтгэх захирал багийн бүрэлдэхүүнийг “Эрсдэлийн удирдлагын бодлого”-д нийцүүлэн томилоно.

Хамгаалалтын 1-р шугамд эрсдэлийг хариуцах нэгжийн удирдлага болон нийт ажилтнууд, 2-р шугамд Эрсдэлийн удирдлагын баг, 3-р шугамд Дотоод аудитын хэлтэс байна.

ТУЗ-ийн Эрсдэл Аудитын Хороо

ТУЗ-ийн Эрсдэл Аудит Хороо нь дотоод хяналт ба зохицуулалт болон хууль, эрх зүйн шаардлагын хэрэгжүүлж байгаа эсэхийг ТУЗ-д танилцуулж ажилладаг.

Дотоод аудит

Группийн эрсдэлийн удирдлагын үйл явцад Дотоод аудитын ажил үүргийг Эрсдэл Аудитын хорооноос өгсөн чиглэлийн дагуу ажилладаг. Группийн хэмжээнд нэвтрүүлэн хэрэгжүүлж буй бодлого дүрэм, журмуудын зохистой байдал хийгээд Групп эдгээрийг хэрхэн мөрдөж байгаад хяналт тавин үр дүнг ТУЗ-д тайлагнадаг.

Тогтвортой хөгжлийн хэлтэс

Энэхүү хэлтэс нь Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилгын хүрээнд байгууллагын үйл ажиллагаатай уялдах байгаль орчин, нийгэм, засаглалын (БОНЗ) шалгуур үзүүлэлтүүдийг тодорхойлж түүний хэрэгжилтийг хангах үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, хянах зорилготой. Эрсдэлийн удирдлагын хэрэгжилтийг энэхүү хэлтэс удирдан зохион байгуулдаг. Үүнд:

1. Группийн хэмжээнд эрсдэлийн нэгдсэн бүртгэл үүсгэн, эрсдэлийн нарийвчилсан анализ үнэлгээ хийх, эрсдэл удирдах төлөвлөгөө боловсруулан, удирдлагыг шаардлагатай мэдээллээр хангах, эрсдэлийн соёлыг түгээн дэлгэрүүлэхээр зохион байгуулагдан ажилладаг.
2. Эрсдэлийн удирдлагын бодлого журмын дагуу тодорхой эрсдэл байж болзошгүй орчинг илрүүлэн, түүнийг удирдах/бууруулах арга хандлага боловсруулан саналыг эрсдэлийн удирдлагын багт танилцуулдаг.
3. Эрсдэлийн хариу арга хэмжээний болон үйл ажиллагааны тайланг Эрсдэл аудитын хороонд улирал бүр танилцуулан чиглэл аван ажилладаг.

Санхүүгийн эрсдэлийг бууруулах

Хүүгийн түвшний эрсдэл, гадаад валютын ханшийн өөрчлөлт, зээлийн эрсдэл болон ирээдүйн үйл ажиллагаанаас үүдэж болзошгүй эрсдэлийн хэмжээг мэдрэмжийн шинжилгээ хийн хянаж ажилладаг. Эрсдэлийг бууруулах зорилгоор тодорхой арга хэмжээг авдаг бөгөөд доор дэлгэрэнгүй тодруулав.

Эрсдэлийн хэт төвлөрөл

Төвлөрөл нь ижил төрлийн бизнесийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг, эсвэл нэгэн ижил газарзүйн бүсэд болон эдийн засгийн ойролцоо шинж чанартай бизнес эрхэлдэг хэд хэдэн харилцагчид улс төр, эдийн засаг болон бусад аливаа өөрчлөлт гарахад тэдгээрийн гэрээний үүргээ гүйцэтгэхэд ижил маягаар нөлөөлөхөөр байвал үүсдэг. Төвлөрөл нь тухайн нэгж салбарт болон газарзүйн байрлалд нөлөөлж буй нөхцөл байдалд Групп хэрхэн гүйцэтгэлээ хангах мэдрэмжийг илтгэнэ.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Эрсдэлийн хэт төвлөрөл (үргэлжлэл)

Эрсдэлийн хэт төвлөрлөөс зайлсхийх үүднээс Групп өөрийн бодлого, журамдаа олон төрлийн багцтай байх тодорхой удирдамжийг тусгасан байдаг. Тухайлбал, жижиглэнгийн борлуулалтыг онлайн болон дэлгүүрийн, захиалгын гэх сувгаар салган хөгжүүлэх, олон улсын өөр бүс нутгуудад салбар дэлгүүр нээх эсвэл маркетингийн оновчтой бодлого боловсруулах зэргээр үйл ажиллагааны төвлөрлийг хянаж удирдаг.

31.1 Зээлийн эрсдэлийн удирдлага

Зээлийн эрсдэл гэдэг нь гэрээ байгуулагч тал гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүйгээс Группэд санхүүгийн алдагдал үүсэх эрсдэл юм.

Зээлийн эрсдэлд өртөх байдал

Санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнэ нь зээлийн хамгийн их эрсдэлийг илэрхийлж байдаг. Группийн хамгийн их хүлээх зээлийн эрсдэлийг санхүүгийн хөрөнгө тус бүрийн дансны үнээр илэрхийлэв:

	2022	2021
Банк дахь харилцах данс	8,994,375	4,377,221
Түрээсийн дэлгүүрт байршуулсан барьцаа	590,477	557,284
Дансны ба бусад авлага*	1,924,834	1,327,422
	11,509,686	6,261,927

*2022 оны 1,394,152 мянган төгрөг, 2021 оны 930,707 мянган төгрөгийн татварын авлагын дүн дээрх дүнд ороогүй болно.

Ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулгын буцаалт дараах байдалтай байна:

	2022	2021
Дансны болон бусад авлагын үнэ цэнийн бууралт	(3,478)	(110,920)
Банк дахь хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт	-	-
Дансны болон бусад авлагын үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулгын буцаалт	52,942	127,298
	49,464	16,378

Тайлант өдөр дансны болон бусад авлагын зээлийн эрсдэлд өртөх дээд хэмжээ (татвараас бусад) газарзүйн бүс нутгаар дараах байдалтай байна:

	2022	2021
Дотоод	1,012,147	973,112
Гадаад	912,687	354,310
	1,924,834	1,327,422

Одоогийн байдлаар дотоодын зах зээл дээр зээлжих зэрэглэл тогтоох хараат бус үнэлгээний байгууллага байхгүй байна. Иймээс Группийн зүгээс удаан хугацаанд харилцсан, найдвартай харилцагчидтайгаа урьдчилан баталсан зээлийн дээд хэмжээний хүрээнд зээлээр борлуулалт хийх бодлогыг баримталдаг. Жил бүр борлуулалтын гэрээг харилцагчидтай байгуулж, шинэчлэн баталгаажуулж, гэрээний нөхцөлийн биелэлтэд байнгын хяналт тавьж ажилладаг.

Группийн санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой зээлийн эрсдэлийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ байхгүй. 2022 болон 2021 онд даатгуулсан эсвэл аккредитив гэрээгээр баталгаажуулсан дансны авлага байхгүй.

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.1 Зээлийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Зээлийн эрсдэлд өртөх байдал (үргэлжлэл)

Группийн удирдлага харилцах дансны зээлийн эрсдэлийг бага байлгаж удирдах үүднээс зээлжих зэрэглэл өндөртэй дотоодын банк, санхүүгийн байгууллагуудад мөнгөө байршуулдаг. Удирдлага тэдгээрийн дефолт болох магадлалыг бага гэж үнэлж байгаа ба үнэ цэнийн бууралтын сан байгуулаагүй.

Групп дансны авлагын хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо харилцагч тус бүрийн бие даасан нөхцөл байдлын үнэлгээ, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон салбарын нөхцөл байдал зэрэгт тулгуурлан тооцоолсон. Эдгээр тохиолдолд тухайн харилцагчдын авлагын үлдэгдэл, хамтын ажиллагааны түүх болон зах зээлийн мэдэгдэж буй хүчин зүйлс дээр үндэслэсэн эсрэг талын одоогийн санхүүгийн байдал, боломжит хамгийн сайн баримт, нөхцөлийг үнэлэн дүгнэлт хийсэн. Групп нь харилцагч бүрд хүлээгдэж буй эргэн төлөгдөх дүнг бууруулсантай холбоотойгоор тусгайлан нөөцийг бүртгэсэн. Энэхүү тусгайлсан хасагдуулгын тооцоолсон дүнд нөлөөлөхүйц аливаа өөрчлөлт гарвал түүнийг дахин тооцон үзэж тохируулдаг.

Групп нь харилцагч санхүүгийн хүнд байдалд орсон тухай мэдээлэл хүлээн авсан, авлагын эргэн төлөгдөх бодитой төлөв байхгүй үед, өөрөөр хэлбэл, эдгээр тохиолдолын аль нэг нь үүссэн буюу хариуцагч татан буугдсан, дампуурлын үе шатанд орсон, эсвэл борлуулалтын авлага нь арваас дээш жилийн насжилттай болсон тохиолдолд борлуулалтын авлагыг данснаас хасдаг. Зээлийн эрсдэлд өртөх байдал, дансны болон бусад авлагын хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын талаарх мэдээлэл дараах байдалтай байна:

2022 оны 12 дугаар сарын 31	Нийт дансны үнэ	Хасагдуулгын нөөц	Зээлийн алдагдал
Хугацаа хэтрээгүй, үнэ цэнийн бууралт үүсээгүй	1,913,329	-	0.00%
0-30 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	5,442	-	0.00%
31-60 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	559	-	0.00%
61-90 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	8	-	0.00%
91 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн	1,776,571	(1,771,075)	99.69%
	3,695,909	(1,771,075)	47.92%

2021 оны 12 дугаар сарын 31	Нийт дансны үнэ	Хасагдуулгын нөөц	Зээлийн алдагдал
Хугацаа хэтрээгүй, үнэ цэнийн бууралт үүсээгүй	1,296,527	-	0.00%
0-30 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	22,245	-	0.00%
31-60 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	2,712	-	0.00%
61-90 хоногийн хугацаа хэтэрсэн	76	-	0.00%
91 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн	1,849,381	(1,843,519)	99.68%
	3,170,941	(1,843,519)	58.13%

Дансны болон бусад авлагын үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн хөдөлгөөн

Дансны болон бусад авлагын үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн хөдөлгөөн жилийн хугацаанд дараах байдалтай байна:

	2022	2021
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	1,843,519	1,891,013
Авлагын алдагдлын хасагдуулга	3,478	110,920
Хасагдуулгын нөөцийн буцаалт	(52,942)	(127,298)
Данснаас хассан дүн	(22,980)	(31,116)
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	1,771,075	1,843,519

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.1 Зээлийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Дансны авлагын үнэ цэнийн бууралтын мэдээллийг Тодруулга 6-аас харна уу.

Группийн удирдлага нь бусад авлагын эргэн төлөгдөх магадлалыг үнэлэхдээ авлагын түүхэн мэдээлэл, хугацаа хэтэрсэн авлагын мэдээлэл, одоогийн болон ирээдүйг таамагласан мэдээллийг харгалзан тохируулах байдлаар багцалсан болон тусгайлсан үнэлгээг хийдэг. Группийн удирдлагын хийсэн үнэлгээгээр бусад авлагад анх бүртгэлд тусгаснаас хойш нөлөө бүхий зээлийн эрсдэл үүсээгүй гэж үнэлсэн ба эрсдэлийн түвшин нь өндөр бус учир үнэ цэнийн бууралт бүртгээгүй болно.

Дансны авлагын нөхцөл байдлыг үндэслэн зээлийн үнэлгээг тогтмол хийдэг ба шаардлагатай гэж үзвэл төлбөрийн эрсдэлийг даатгуулдаг. Мөн Групп худалдан авагчаас дараагийн захиалгыг гүйцэтгэхээс өмнө үлдэгдэл төлбөрөө төлсөн байхыг шаарддаг.

31.2 Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлага

Хөрвөх чадварын эрсдэл гэдэг нь Групп өөрийн санхүүгийн өр төлбөрийг барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэлтэй болох эрсдэл юм. Групп нь хэвийн болон онцгой нөхцөлд их хэмжээний алдагдалд орохгүйгээр, Группийн нэр хүндэд хохирол учруулах эрсдэлийг бий болгохгүйгээр өр төлбөрөө гэрээний хугацаанд төлж барагдуулахад хүрэлцэхүйц хөрвөх чадварыг тогтмол хангаж байх ёстой гэдэг зарчмаар хөрвөх чадварыг удирдан зохицуулдаг.

Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл нь хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагыг хариуцдаг ба Группийн богино, дунд ба урт хугацааны санхүүжилт болон хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын шаардлагад нийцсэн хөрвөх чадварын бүтцийг бий болгох үүрэгтэй. Групп санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн төлөгдөх хугацаа, банкнаас зээл авах чадавхи, зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл, мөнгөн урсгалын таамаглал болон гүйцэтгэлд үндэслэн хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирддаг.

Хүснэгтэд Группийн үүсмэл бус санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээгээр төлөх хугацаагаар нь ангилан тайлагнасан. Хүснэгтэн дэх мэдээлэл нь Группийн төлбөр төлөх шаардлагатай хамгийн эхний хугацаанд үндэслэсэн дискаунтлагүй мөнгөн гүйлгээг харуулж байна. Энэхүү хүснэгтийн дүнгүүд нь үндсэн төлбөр болон хүүг агуулсан болно.

	Дуудахад эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй болон				Нийт	Дансны үнэ
	3 сараас 1 сараас бага	1-3 сар	3 сараас 1 жил хүртэл	1-5 жил		
2022 оны 12 сарын 31						
Дансны болон бусад өглөг (урт хугацаат өглөг багтсан) *	15,913,627	1,543,430	1,839,888	33,585,213	52,882,158	48,032,075
Богино болон урт хугацааны зээл	61,565,224	20,829,946	39,712,592	124,300,878	246,408,640	225,539,851
Богино болон урт хугацаат түрээсийн өглөг	93,446	186,891	557,326	118,446	956,109	890,057
	77,572,297	22,560,267	42,109,806	158,004,537	300,246,907	274,461,983

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.2 Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

	Дуудахад эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй болон		3 сараас 1 жил		Нийт	Дансны үнэ
	сараас бага	1-3 сар	хүртгэл	1-5 жил		
2021 оны 12 сарын 31						
Дансны болон бусад өглөг (урт хугацаат өглөг багтсан) *	2,538,850	841,626	2,306,228	27,965,661	33,652,365	29,662,663
Бондын өглөг	-	-	10,900,000	-	10,900,000	9,877,213
Богино болон урт хугацааны зээл	12,962,824	15,594,978	93,156,100	127,348,350	249,062,252	226,058,669
Богино болон урт хугацаат түрээсийн өглөг	92,763	278,287	721,534	708,903	1,801,487	1,587,437
	15,594,437	16,714,891	107,083,862	156,022,914	295,416,104	267,185,982

*2022 онд 3,922,058 мянган төгрөг, 2021 онд 2,065,186 мянган төгрөгийн татварыг оруулаагүй болно.

31.3 Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь зах зээлийн үнийн өөрчлөлт тухайлбал хүүгийн түвшин, гадаад валютын ханш өөрчлөгдсөнөөр Группийн ашиг эсвэл эзэмшиж буй санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэлгээнд сөргөөр нөлөөлөх эрсдэл юм. Групп нь зээлийн хүүгийн эрсдэл, гадаад валютын эрсдэл гэсэн хоёр зах зээлийн эрсдэлд анхаарлаа хандуулдаг. Эдгээр эрсдэлийн зорилго, менежментийг доор авч үзнэ.

31.3.1 Зээлийн хүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Групп тогтмол болон хувьсах хүүтэй зээлүүдтэй учраас зээлийн хүүгийн эрсдэлтэй байна. Мөнгөн гүйлгээний хүүгийн түвшний эрсдэл нь хувьсах хүүтэй зээлээс үүссэн ба бодит үнэ цэнийн хүүгийн түвшний эрсдэл нь тогтмол хүүтэй зээлээс үүсдэг. Энэхүү эрсдэлийг Групп тогтмол болон хувьсах хүүтэй зээлийн зохистой байдлыг хангах замаар удирддаг. Зээлийн хүүгийн эрсдэлийг удирдахдаа хейджинг хэрэглүүрийг ашигладаггүй.

Тайлант өдөр Группийн хүүтэй санхүүгийн хэрэглүүрийн байдал нь:

	2022	2021
Тогтмол хүүтэй хэрэглүүр		
Санхүүгийн хөрөнгө	-	-
Санхүүгийн өр төлбөр	(255,319,071)	(230,685,710)
Хувьсах хүүтэй хэрэглүүр		
Санхүүгийн хөрөнгө	-	-
Санхүүгийн өр төлбөр	-	(30,559,855)
	(255,319,071)	(261,245,565)

Зээлийн хүүгийн мэдрэмжийн шинжилгээ

Доор дурдсан мэдрэмжийн шинжилгээг тайлант хугацааны эцэст байгаа үүсмэл бус хэрэглүүд дэх хүүгийн түвшний нөлөөллийг үндэслэн тодорхойлдог. Тайлант хугацаанд хувьсах хүүтэй хэрэглүүрийг тогтмол хүүтэй болгож өөрчилсөн буюу тайлант хугацааны эцэст хувьсах хүүтэй хэрэглүүр байхгүй тул зээлийн хүүгийн эрсдэл байхгүй гэж үзсэн. Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд хүүгийн түвшний эрсдэлийг үнэлэхдээ хүүгийн түвшний боломжит өөрчлөлтийг 50 пунктээр өснө/буурна гэж үзсэн.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.3 Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

31.3.1 Зээлийн хүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Хэрэв бусад бүх хувьсах үзүүлэлт тогтмол байх үед хүүгийн түвшинг 50 пунктээр өсч/буурвал 2021 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх татварын өмнөх ашиг 152,799 мянган төгрөгөөр өснө/буурна. 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Групп нь хувьсах хүүтэй өр төлбөргүй байсан.

31.3.2 Гадаад валютын эрсдэлийн удирдлага

Группэд төгрөгөөс өөр валютаар үүссэн худалдан авалт болон төлбөртэй холбоотойгоор гадаад валютын ханшийн эрсдэл үүсдэг. Групп нь гадаад валютын эрсдэлийг гадаад валютын дериватив хэрэгслийг ашиглан хянадаггүй.

Группийн гадаад валютаар үүссэн санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг тайлангийн өдрийн байдлаар төгрөгөөр үзүүлбэл дараах байдалтай байна:

	Ам. доллар	Евро	Юань	Бусад
2022 оны 12 дугаар сарын 31				
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1,265,170	2,954,694	1,482,351	2,523,824
Дансны болон бусад авлага	48,494	263,079	1,579,473	27,764
Түрээсийн дэлгүүрт байршуулсан барьцаа	68,892	477,316	44,269	-
Дансны болон бусад өглөг	(11,541,073)	(5,546,470)	(215,039)	(399,351)
Богино болон урт хугацааны зээл	(27,848,430)	(81,233,377)	-	-
Түрээсийн өр төлбөр	(111,185)	(273,152)	-	-
	(38,118,132)	(83,357,910)	2,891,054	2,152,236

	Ам. доллар	Евро	Юань	Бусад
2021 оны 12 дугаар сарын 31				
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	758,401	2,477,973	629,992	121
Дансны болон бусад авлага	32,335	80,042	333,137	5,445
Түрээсийн дэлгүүрт байршуулсан барьцаа	56,976	305,748	53,622	-
Дансны болон бусад өглөг	(1,374,166)	(941,237)	(76,852)	(747)
Урт хугацааны бусад өглөг	(25,622,107)	-	-	-
Богино болон урт хугацааны зээл	(41,093,152)	(97,285,103)	-	-
Түрээсийн өр төлбөр	(344,483)	(105,238)	-	-
	(67,586,196)	(95,467,815)	939,899	4,819

Тайлант жилийн туршид хэрэглэсэн валютын ханш:

(төгрөгөөр)	Дундаж ханш		Тайлангийн өдрөөрх ханш	
	2022	2021	2022	2021
Ам. доллар	3,141	2,849	3,445	2,849
Евро	3,302	3,372	3,669	3,223
Юань	466	442	495	447

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.3 Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

31.3.2 Гадаад валютын эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Гадаад валютын мэдрэмжийн шинжилгээ

Группийн гадаад валютын ажил гүйлгээ нь ихэнхдээ америк доллар, евро, юань, фунт болон иен (хамтад нь "Гадаад валют" гэх)-аар хийгддэг. Дээрх валютуудтай харьцах төгрөгийн ханш 10%-аар өсөх/буурах үеийн мэдрэмжийг доорх хүснэгтэд харуулав. Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд гадаад валютын эрсдэлийг үнэлэхдээ дээрх 10%-ийн мэдрэмжийг ашигладаг ба энэ нь гадаад валютын ханш дахь удирдлагын үнэлж буй боломжит өөрчлөлтийг илэрхийлнэ. Энэхүү мэдрэмжийн шинжилгээ нь зөвхөн гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн тайлант хугацааны эцэс дэх мөнгөн зүйлсэд гадаад валютын ханшийн 10%-ийн өөрчлөлтийн нөлөөллийг үзүүлсэн.

Нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар төгрөгийн ханш 10%-аар чангарах нь татварын өмнөх ашгийг доор үзүүлсэн хэмжээгээр нэмэгдүүлнэ. Энэхүү шинжилгээнд бусад бүх хувьсах хүчин зүйлсийг тогтмол байна гэж үзсэн.

	2022 (татварын өмнөх ашиг, алдагдал)		2021 (татварын өмнөх ашиг, алдагдал)	
	Чангарах (10% өсөлт)	Сулрах (10% буурах)	Чангарах (10% өсөлт)	Сулрах (10% буурах)
Ам доллар	3,811,813	(3,811,813)	6,758,620	(6,758,620)
Евро	8,335,791	(8,335,791)	9,546,782	(9,546,782)
Юань	(289,105)	289,105	(93,990)	93,990
Бусад	(215,224)	215,224	(482)	482

Нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар Группийн эзэмшиж буй гадаад валюттай харьцах төгрөгийн ханш 10%-аар сулрах нь бусад бүх хувьсах хүчин зүйлсийг тогтмол байна гэж үзсэн тохиолдолд дээрх мөнгөн тэмдэгтүүдэд дээр дурдсан дүнтэй тэнцүү боловч эсрэгээр нөлөөлнө.

31.4 Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ

Групп нь үнэлгээний техникүүдийг ашиглан санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох, толилуулахдаа дараах шатлалуудыг хэрэглэдэг. Үүнд:

Шатлал 1: Ижил төрлийн хөрөнгө, өр төлбөрийн зах зээлийн жишиг үнэ дээр суурилна;

Шатлал 2: Бодит үнэ цэнийн хэмжилтэнд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй зах зээлийн хамгийн бага өгөгдлийг шууд болон шууд бус мэдээлэлд жишиж харьцуулах боломжгүй үнэлгээний арга;

Шатлал 3: Бодит үнэ цэнийн хэмжилтэнд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй зах зээлийн хамгийн бага өгөгдлийг шууд болон шууд бус мэдээлэлд жишиж харьцуулах боломжгүй үнэлгээний арга.

Групп нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээрээ тусгагдаагүй тэдгээр санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийг дараах байдлаар тодорхойлсон.

(i) Бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрүүд

Нэг жилээс доош хугацаанд төлөгдөх болон нөхөгдөх санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн дансны үнэтэйгээ ойролцоо гэж авч үзсэн.

(ii) Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэглүүр

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг анх хүлээн зөвшөөрч бүртгэх үеийн зах зээлийн хүү болон ижил төстэй санхүүгийн хэрэглүүрийн одоогийн хүүг харьцуулж тодорхойлдог.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

31. Санхүүгийн хэрэглүүр ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

31.4 Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ (үргэлжлэл)

Группийн санхүүгийн хэрэглүүр нь бусад хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрөөс бүрдэнэ.

Удирдлага нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тусгагдсан тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнэтэй ойролцоо гэж үзэж байна.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тусгагдсан санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн бодит үнэ цэнэ нь дараах байдалтай байна:

	2022		2021	
	Дансны үнэ	Бодит үнэ цэнэ	Дансны үнэ	Бодит үнэ цэнэ
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн хөрөнгө				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	9,034,919	9,034,919	4,389,479	4,389,479
Дансны болон бусад авлага	1,924,834	1,924,834	1,327,422	1,327,422
	10,959,753	10,959,753	5,716,901	5,716,901
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн өр төлбөр				
Дансны болон бусад өглөг	17,047,134	17,047,134	4,040,556	4,040,556
Бондын өглөг	-	-	9,877,213	9,877,213
Богино болон урт хугацаат зээл	225,539,851	225,539,851	226,058,669	226,058,669
Богино болон урт хугацаат түрээсийн өглөг	890,057	890,057	1,587,437	1,587,437
Бусад урт хугацаат өглөг	30,984,941	30,984,941	25,622,107	25,622,107
	274,461,983	274,461,983	267,185,982	267,185,982

32. Сегментийн мэдээлэл

Үйл ажиллагааны шийдвэр гаргагч Гүйцэтгэх захиралд нөөцийн хувиарлалт болон сегментийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийг үнэлэхдээ борлуулалтын төрөл дээр тулгуурладаг тул үйл ажиллагааны ерөнхий чиглэл болох “Дотоод борлуулалт” болон “Гадаад борлуулалт”-ын борлуулалтын орлого болон борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгийн мэдээллийг бүтээгдэхүүний төрлөөр гаргаж цэвэр ашгийн маржины мэдээллийг тайлагнадаг.

Группийн удирдлага худалдан авагчдын төрөл, байршил, борлуулалтын хүргэлт болон төрөлд үндэслэн борлуулалтын орлогыг “Дотоод борлуулалт”, “Гадаад борлуулалт /бөөний/” болон “Гадаад борлуулалт /онлайн/” гэсэн үйл ажиллагааны 3 сегментээр бүтээгдэхүүний төрлөөр ангилж, удирдлагын шинжилгээ болон шийдвэр гаргалтдаа ашигладаг.

Дээрх сегментээр ангилсан борлуулалтын орлого болон борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгөөс бусад орлого болон зардлыг сегментээр ангилж тайлагнадаггүй. Үүнтэй адилаар, Группийн гол удирдлагын зүгээс тогтмол хяналтыг хэрэгжүүлж байгаа боловч хөрөнгө болон өр төлбөрийг сегментээр ангилж тайлагнахгүй байхаар шийдвэрлэсэн байна.

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

32. Сегментийн мэдээлэл (үргэлжлэл)

32.1 Сегментийн орлого ба ашиг

		Сегментийн орлого		Сегментийн ашиг	
		2022	2021	2022	2021
Дотоод борлуулалт	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	47,020,318	33,409,990	24,553,879	11,767,768
	Оёмол бүтээгдэхүүн	25,851,677	21,939,273	11,996,860	5,858,368
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	17,001,136	7,938,312	8,602,065	3,018,996
	Үйлчилгээний орлого	1,612,336	1,168,015	452,379	310,012
	Бусад	2,014,839	2,203,938	(473,011)	(1,345,005)
		93,500,306	66,659,528	45,132,172	19,610,139
Гадаад/бөөний борлуулалт	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	33,569,927	29,990,703	12,185,635	12,586,466
	Оёмол бүтээгдэхүүн	2,181,496	1,970,595	955,590	663,291
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	8,672,411	3,459,143	3,299,531	1,303,356
	Бусад	1,161,679	1,401,991	631,145	912,332
		45,585,513	36,822,432	17,071,901	15,465,445
Гадаад борлуулалт /онлайн/	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	44,918,591	32,430,548	28,931,039	19,536,402
	Оёмол бүтээгдэхүүн	4,909,037	4,847,911	2,190,227	2,218,067
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	4,509,048	3,582,018	2,366,370	1,971,119
	Бусад	5,114	1,892	(30,931)	(330)
		54,341,790	40,862,369	33,456,705	23,725,258
		193,427,609	144,344,329	95,660,778	58,800,842
Бусад орлого				1,162,425	853,608
Борлуулалт ба маркетингийн зардал				(61,767,484)	(60,568,067)
Ерөнхий ба удирдлагын зардал				(14,138,399)	(14,636,714)
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын буцаалт				49,464	16,378
Бусад зардал				(13,355)	(78,409)
Санхүүгийн орлого				29,261	2,974,646
Санхүүгийн зардал				(30,979,282)	(25,474,286)
Татварын өмнөх алдагдал				(9,996,592)	(38,112,002)

Бусад сегментүүд нь 2022 болон 2021 онуудад тайлагнаж болох сегментүүдийн тоон үзүүлэлтийг хангаагүй.

32.2 Газарзүйн мэдээлэл

Групп ноолууран бүтээгдэхүүнийг доорх газарзүйн байршил дахь худалдан авагчдад борлуулсан:

	Харилцагчийн орлого		Эргэлтийн бус хөрөнгө	
	2022	2021	2022	2021
Монгол улс	93,502,725	66,659,528	138,751,850	147,285,395
Ази, номхон далайн орнууд	33,298,349	25,537,722	44,269	53,622
Европын орнууд	50,408,791	40,689,451	726,782	623,467
Оросын Холбооны Улс	1,014,976	1,037,369	-	-
Хойд Америкийн улсууд	15,202,334	10,387,431	228,693	382,809
Австрали, Шинэ Зеланд	434	32,828	-	-
	193,427,609	144,344,329	139,751,594	148,345,293

**ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
2022 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГУУД
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

32. Сегментийн мэдээлэл (үргэлжлэл)

32.2 Газарзүйн мэдээлэл (үргэлжлэл)

Дээрх хүснэгт нь гадаад зах зээлд хийгдсэн борлуулалтыг борлуулалт хийгдсэн газарзүйн байршлаар үзүүлсэн бөгөөд мөн эргэлтийн бус хөрөнгийн байршин буй газарзүйн байршлаар харуулсан.

Эргэлтийн бус хөрөнгөнд хойшлогдсон татварын хөрөнгө багтаагүй болно.

33. Капиталын эрсдэлийн удирдлага

Групп тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор өөрийн капиталыг удирдахын зэрэгцээ хувьцаа эзэмшигчийн өгөөжийг өндөр түвшинд байлгахын тулд зээл болон өөрийн хөрөнгийн харьцааг оновчтой байлгахыг зорьдог.

Группийн капиталын бүтэц нь цэвэр зээл (зээлээс мөнгөн хөрөнгийг хассан) ба өөрийн хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд өөрийн хөрөнгө нь дүрмийн сан, нөөц ба хуримтлагдсан ашгаас тус тус бүрддэг.

34. Гэрээний үүрэг

Группэд 2022 болон 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар гэрээгээр хүлээсэн томоохон үүрэг байхгүй.

35. Тайлангийн дараах үйл явдал

2023 оны 02 дугаар сарын 03-ны өдөр Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 02 тоот тогтоолын дагуу 2023 онд ногдол ашиг хуваарилаагүй болно.

2019 оны сүүлээр тархсан Ковид-19 цар тахлын эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл 2022 оноос суларч эхэлсэн бөгөөд 2023 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдөр Хятад Улс “Тэг-Ковид” бодлогоо зогсоон олон улсад хилээ нээсэн нь жуулчдын урсгал нэмэгдэх болон тээврийн зардлаа бууруулах боломжийг өсгөсөн нааштай үйл явдал байлаа.

36. Тайлангийн орчуулга

Энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг Англи хэл дээр мөн бэлтгэсэн болно. Монгол, Англи хувиудын хооронд утга, агуулгын зөрүү гарах тохиолдолд Англи хэл дээрх хувилбарыг баримтална.